

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 10 stycznia 2017 r.

Poz. 262

UCHWAŁA NR XXIII/302/16 RADY MIEJSKIEJ W ŻABNIE

z dnia 29 grudnia 2016 roku

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Żabno

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r., poz. 1777 z późn. zm.), Rada Miejska w Żabnie uchwala, co następuje:

§ 1. Diagnozę potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały - „Delimitacja Obszarów Zdegradowanych w Przestrzeni Gminy Żabno”

§ 2. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Żabno, w granicach określonych w załącznikach nr 2-5 do niniejszej Uchwały.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Żabna.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej

mgr Krzysztof Wójcik

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/302/16

Rady Miejskiej w Żabnie

z dnia 29 grudnia 2016 r.

DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH W PRZESTRZENI GMINY ŻABNO

ETAP I

GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminy Żabno na lata 2016 – 2022

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Forma Prawna Gminnego Programu Rewitalizacji.....	5
1.1 Struktura opracowania	6
1.2. Słownik pojęć.	6
2. Diagnoza obszarów zdegradowanych.	9
2.1 Informacje ogólne - Gmina Żabno na tle powiatu i województwa.	9
2.2 Podział gminy na jednostki urbanistyczne.	13
3. Sfera społeczna.....	26
3.1. Szkolnictwo.	31
3.2 Kultura.	32
3.3 Sport i rekreacja.	33
3.4 Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	34
3.5 Struktura organizacji pozarządowych.	38
3.6 Bezrobocie i rynek pracy.	38
3.7 Zidentyfikowane problemy sfery społecznej to przede wszystkim	42
3.8 Analiza mierników w sferze społecznej.....	42
4. Sfera funkcjonalno – przestrzenna.....	44
4.1 Obiekty zabytkowe.....	45
4.2 Mieszkalnictwo.....	46
4.3 Użytkowanie terenu.	48
4.4 Infrastruktura drogowa.	51
4.5 Zidentyfikowane problemy sfery przestrzennej.....	52
4.6 Analiza mierników w sferze funkcjonalno-przestrzennej.....	52
5. Sfera techniczna.	54
5.1 Gospodarka wodno-ściekowa.	54
5.2 Sieć gazowa.	55
5.3 Energia elektryczna.	56
5.4 Telekomunikacja.....	56
5.5 Analiza mierników w sferze technicznej.	57
6. Sfera gospodarcza.	58

6.1 Charakterystyka lokalnej gospodarki.	58
6.2 Rolnictwo.....	62
6.3 Turystyka.	64
6.4 Zidentyfikowane problemy sfery gospodarczej.	65
6.5 Analiza mierników w sferze gospodarczej.....	66
7. Sfera środowiskowa.	67
7.1 Zasoby naturalne i stan środowiska.	67
7.2 Gospodarka odpadami.	70
7.3 Stan powietrza w Gminie.	70
7.4 Zidentyfikowane problemy sfery gospodarczej.	72
7.5 Analiza mierników w sferze środowiskowej.....	72
8. Podsumowanie.....	74
8.1 Delimitacja obszarów zdegradowanych w przestrzeni Gminy Żabno.	76
8.2 Obszar rewitalizacji.....	77
8.3 Pogłębiona diagnoza w zakresie obszarów zdegradowanych do rewitalizacji.....	77

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego dokumentu jest diagnoza obszaru gminy, której celem będzie opracowanie o nazwie „Gminny Program Rewitalizacji dla gminy Żabno na lata 2016-2022”. Dokument ten stanowi podstawę do realizacji głównego zadania jakim jest przygotowanie programu służącemu wyprowadzeniu zdegradowanego obszaru z sytuacji kryzysowej oraz stworzenie warunków do jego dynamicznego rozwoju.

Na pierwszy etap tego programu składa się sporządzenie dokumentu, który ma na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, tak zwana „Delimitacja Obszarów Zdegradowanych w Przestrzeni Gminy Żabno”.

Opracowanie przygotowano w oparciu o zapisy ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r. oraz założenia „Narodowego Planu Rewitalizacji 2022”. Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, wskazując sposoby oraz działania zmierzające do wyznaczenia obszaru zdegradowanego a w następstwie podjętych działań do określenia obszaru rewitalizacji. Wskazując obszar zdegradowany, zgodnie ze wskazaniami ustawy, należy wziąć pod uwagę kilka czynników, musi występować na nim koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Na obszarze takim musi wystąpić także co najmniej jeden z następujących negatywnych wskaźników:

- gospodarczych – w tym zakresie należy przede wszystkim wziąć pod uwagę słabą kondycję lokalnych przedsiębiorstw, a także stopień przedsiębiorczości, im niższy tym obszar bardziej wpisuje się w definicję obszaru zdegradowanego,
- środowiskowych – na przedmiotowy zakres składają się w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, występowania odpadów stwarzających zagrożenie dla życia bądź zdrowia lokalnej społeczności lub negatywnego wpływu na stan środowiska
- przestrzenno-funkcjonalnych – przy tym wskaźniku należy wziąć pod uwagę głównie poziom rozwinięcia infrastruktury technicznej lub społecznej głównie niewystarczającego wyposażenia w takie infrastruktury ale też jej zły stan, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych – w tym zakresie należy przede wszystkim wziąć pod uwagę degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym. Brak lub niski stopień funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, przede wszystkim w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Dokonanie diagnozy problemów gospodarczych, społecznych, funkcjonalno-przestrzennych, technicznych oraz środowiskowych stanowi podstawę oraz wyznacza główne zadanie przedmiotowego opracowania. Dokonanie rozpoznania zjawisk występujących na obszarze gminy Żabno, pozwoli na określenie i wskazanie obszaru wymagającego rewitalizacji. Działanie to nastąpi przy współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy tych obszarów.

1. Forma Prawna Gminnego Programu Rewitalizacji.

Stworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji przez Gminę Żabno w oparciu o wymogi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPO WM) stwarza możliwość podejmowania działań rewitalizacyjnych przy wsparciu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program sporządzony został zgodnie z zasadami zawartymi w rozdziale 1.5.4 Umowy Partnerstwa, zatwierdzonej decyzją Komisji Europejskiej w dniu 23 maja 2014 roku oraz ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r. W programie uwzględniono również przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1303/2013 z dnia 17.12.2013 roku¹, w zakresie zapisów dotyczących rewitalizacji.

Niniejsze opracowanie stanowi pierwszy i zasadniczy etap na który składa się proces opracowania i przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji. Mając na uwadze powyższe, dalsza część dokumentu zawiera skrótowe omówienie każdego z etapów.

1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, prowadzone działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone przez gminę na terenie określonym jako „obszar rewitalizacji”. Teren ten powinien być wyodrębniony z „obszaru zdegradowanego”, po dokonaniu szeregu analiz występowania negatywnych czynników: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz społecznych. To właśnie obszar zdegradowany stanowi podstawę dla wyznaczenia terytorium gminy na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk wskazanych powyżej. Treść ustawy o rewitalizacji wskazuje także, iż na obszarze takim powinny być przede wszystkim wzięte pod uwagę występujące zjawiska ze sfery społecznej. Działania rewitalizacyjne mają służyć społeczności zamieszkującej dane terytorium, zatem zasadniczym elementem tych działań powinna być poprawa sytuacji społecznej i ekonomicznej mieszkańców. Etapy składające się na wyznaczenie obszaru zdegradowanego a następnie obszaru rewitalizacyjnego prowadzą nie tylko do działań w sferze społecznej ale także uzupełniająco w zakresie gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym.

Przepisy ustawy o rewitalizacji nie tylko wskazują zalecenia w zakresie działań podejmowanych w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji, ale wskazują także obostrzenia w następującym zakresie: wielkości powierzchni, ograniczonej do 20% powierzchni gminy oraz nie przekraczającej 30% ludności zamieszkującej obszar gminy. Niniejszy dokument mający na celu wskazanie zasięgu obszaru rewitalizacji uwzględnia ustawowe limity.

2. Sporządzenie Gminnego Programu Rewitalizacji.

Działania zmierzające do wyznaczenia obszaru rewitalizacji powinny być wszczęte Uchwałą Rady Miejskiej o przystąpieniu do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR). Efektem końcowym, a zarazem powstaniem Gminnego Programu Rewitalizacji, który wskazuje działania strategiczne stanowiące podstawę wyznaczenia działań koniecznych do realizacji przy wdrażaniu procesu rewitalizacji, jest jego uchwalenie.

3. Przyjęcie uchwał będących aktami prawa miejscowego (działania fakultatywne).

Niniejszy etap nie jest obowiązkowy, a jego zasadniczym celem jest możliwość uchwalenia przez Rady Miejskiej tak zwanej „Specjalnej Strefy Rewitalizacji”. Po przyjęciu Gminnego

Programu Rewitalizacji, gmina może fakultatywnie przyjąć szczególny rodzaj planu zagospodarowania przestrzennego jakim jest podjęcie uchwały w przedmiocie „miejscowego planu rewitalizacji”.

1.1 Struktura opracowania.

Wskazania wynikające z ustawy o rewitalizacji wskazują najistotniejsze czynniki jakie należy wziąć pod uwagę przy wyznaczeniu obszarów zdegradowanych a w konsekwencji wskazaniu obszaru rewitalizacji. Przepisy ustawy o rewitalizacji wskazują przede wszystkim na zwrócenie szczególnej uwagi na niekorzystną sytuację gospodarczą, przestrzenną, techniczną, środowiskową i społeczną. Gminny Program Rewitalizacji sporządzony na potrzeby Gminy Żabno ma kompleksowo wyprowadzać ze stanu kryzysowego obszary zdegradowane znajdujące się na terenie gminy. Działania wskazane w GPR mają służyć przede wszystkim lokalnej społeczności ale korzyści z podjętych czynności będą również korzystnie oddziaływać na przedsiębiorców, osoby prawne, związki wyznaniowe, instytucje gminne. Dzięki opracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji, władze lokalne będą mogły skutecznie ubiegać się o środki unijne w unijnej perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

Niniejszy dokument zawiera:

- analizę wskaźnikową gminy na tle powiatu i województwa;
- analizę struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- analizę dokumentów planistycznych – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Żabno;
- podział obszaru gminy Żabno na poszczególne sołectwa;
- analizę miernikową poszczególnych sołectw w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i funkcjonalno-przestrzennej;
- wskazanie obszarów zdegradowanych gminy;

1.2. Słownik pojęć.

REWITALIZACJA - proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI to w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wierzchości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;

7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

OBSZAR ZDEGRADOWANY - obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Można go wyznaczyć tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- 4) technicznych - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI (GPR)- dokument sporządzony dla obszaru rewitalizacji. zawierający szczegółową diagnozę tego obszaru, opracowywany w dialogu z lokalnymi społecznościami oraz interesariuszami rewitalizacji. Wyznacza strategiczne cele i kierunki działań na obszarze objętym rewitalizacją.

GPR zawiera m.in:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji,
- opis powiązań z dokumentami strategicznymi gminy,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

- opis mechanizmów integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szacunkowych ram finansowych GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją GPR, wraz ze wskazaniem kosztów tego zarządzania i ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny GPR, określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących lokali komunalnych,

PROJEKT REWITALIZACYJNY - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217, z późn. zm.) wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji.

STAN KRYZYSOWY - stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej sferze: gospodarczej, technicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej.

MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI (MPR) – jest to szczególna forma planu miejscowego. Może być on uchwalany przez Radę Miejską na obszarze rewitalizacji, jeżeli uchwalony został Gminny Program Rewitalizacji. MPR można również uchwalić w wyniku zmiany planu miejscowego jeżeli na całości albo części obszaru rewitalizacji obowiązuje już plan miejscowy, a także został uchwalony GPR. W MPR, poza elementami określanymi w miejscowym planie określa się także w zależności od potrzeb:

- zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą;
- ustalenia dotyczące charakterystycznych cech elewacji budynków;
- szczegółowe ustalenia dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni publicznych, w tym urządzenia i sytuowania zieleni, koncepcji organizacji ruchu na drogach publicznych oraz przekrojów ulic;
- zakazy i ograniczenia dotyczące działalności handlowej lub usługowej;
- maksymalną powierzchnię sprzedaży obiektów handlowych, w tym obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o wskazanej w planie maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalną liczbę; zakres niezbędnej do wybudowania infrastruktury technicznej, społecznej lub lokali.

PRAWO PIERWOKUPU – zgodnie z ustawą o rewitalizacji, Rada Miejska może ustanowić na rzecz gminy prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych w obszarze rewitalizacji.

SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI (SSR) – na wniosek wójta / burmistrza / prezydenta miasta Rada Miejska podejmuje uchwałę w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na okres nie dłuższy niż 10 lat bez możliwości przedłużenia. Uchwała o ustanowieniu SSR stanowi akt prawa miejscowego. Ustanowienie SSR daje gminie szereg uprawnień usprawniających proces rewitalizacji, m.in:

- określenie, że budowa lub przebudowa budynków służących rozwojowi społecznego budownictwa czynszowego, wykonywana na obszarze strefy oraz przewidziana w GPR w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowi cel publiczny w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- prawo pierwokupu w stosunku do nieruchomości położonych na terenie strefy,
- zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy,
- możliwość przyznawania dotacji właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości położonych na obszarze strefy, celem pokrycia do 50% kosztów nakładów na wykonanie robót budowlanych, polegających na remoncie lub przebudowie, a także prac konserwatorskich i prac restauracyjnych na obiektach zabytkowych.

2. Diagnoza obszarów zdegradowanych.

Dokonując opracowywania niniejszego dokumentu wykonano diagnozę dla obszarów kwalifikujących się do ujęcia Gminnym Programem Rewitalizacji. Analiza ta skupiła się przede wszystkim na rozpoznaniu i zakwalifikowaniu negatywnie występujących zjawisk na obszarze całej Gminy, a następnie na tej podstawie dokonano wyszczególnienia terenów wpisujących się w definicję ustawową jako obszary zdegradowane. Dane i informacje stanowiące podstawę do wyznaczenia obszarów o niskim stopniu rozwoju gospodarczym, technicznym, infrastrukturalnym dokonano w oparciu o materiały uzyskane od: Urzędu Miejskiego w Żabnie, Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i innych. Wyszczególnione obszary stanowią bazę do dokonania bardziej szczegółowego wyodrębnienia terenów w oparciu o wytyczne ustawy o rewitalizacji. Dokonanie takiego wyodrębnienia terenu nastąpi zgodnie i na podstawie zasady partycypacji interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.

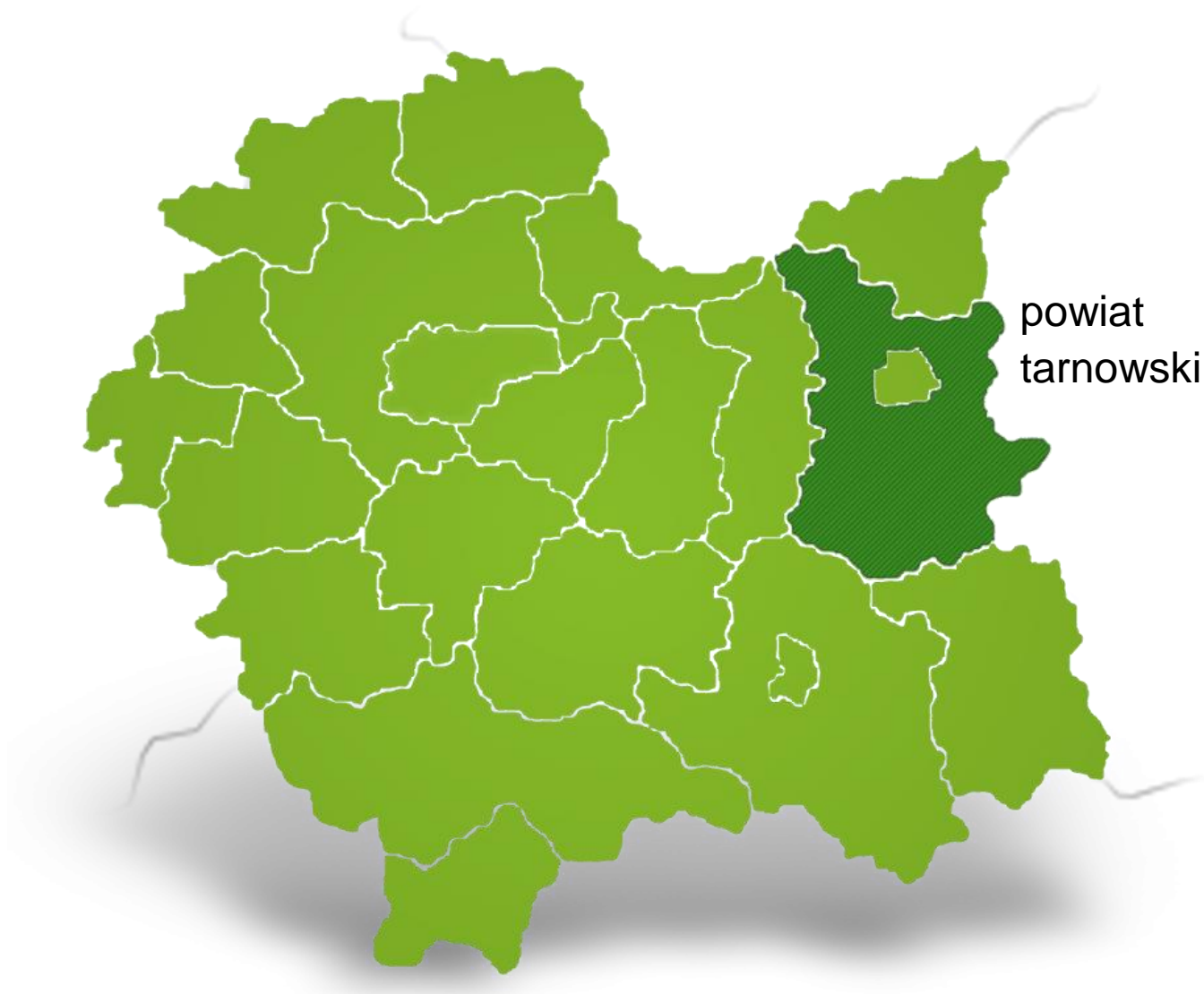
Na podstawie zapisów ustawy o rewitalizacji dokonana analiza zjawisk niekorzystnych została przeprowadzona z uwzględnieniem następujących zakresów:

1. Sfera społeczna;
2. Sfera funkcjonalno-przestrzenna;
3. Sfera techniczna;
4. Sfera gospodarcza;
5. Sfera środowiskowa;

W oparciu o pozyskane dane od instytucji publicznych wysnuto wnioski, iż zakres zjawisk niekorzystnych na terenie Gminy Żabno potwierdza, iż wymaga są podjęcia działań zmierzających do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

2.1 Informacje ogólne - Gmina Żabno na tle powiatu i województwa.

Gmina Żabno jest gminą miejsko-wiejską, która wchodzi w obszar powiatu tarnowskiego. Powiat tarnowski położony jest we wschodniej części województwa małopolskiego, usytuowany jest obok, drugiego co do wielkości miasta województwa małopolskiego tj. Tarnowa. Powiat sąsiaduje z powiatami brzeskim, nowosądeckim, gorlickim, dąbrowskim, usytuowanymi w Małopolsce, z powiatami dębickim i jasielskim, usytuowanymi na Podkarpaciu oraz powiatem kazimierskim leżącym w Województwie Świętokrzyskim.

Rysunek 1 Schematyczna mapa województwa małopolskiego

Gmina Żabno jest jedną z 16 gmin wchodzących w skład powiatu tarnowskiego. Położona w jego północnej części sąsiaduje z gminami Radłów, Wietrzychowice, Wierzchosławice, Lisia Góra (powiat tarnowski), miastem Tarnów oraz z gminami Gręboszów, Olesno i Dąbrowa Tarnowska (powiat dąbrowski).

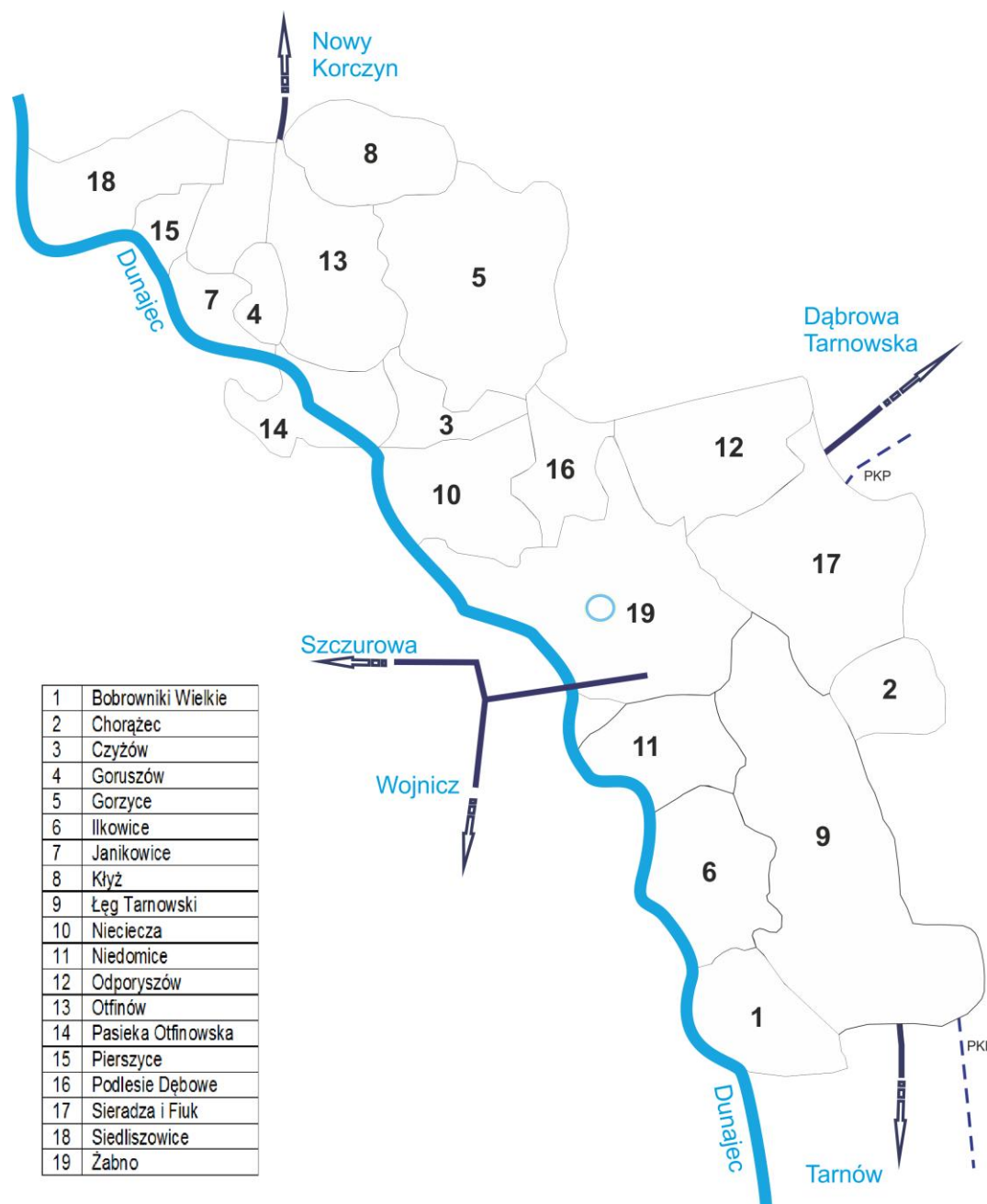
Rysunek 2 Schematyczna mapa powiatu tarnowskiego

Gmina Żabno położona jest nad rzeką Dunajec w północno-zachodniej części Kotliny Sandomierskiej. Gmina jest równiną położoną wzdłuż rzek Dunajec oraz Wisły, wzniesioną do 190 m n.p.m.

W skład gminy Żabno będącą gminą miejsko-wiejską wchodzi miasto Żabno i 19 sołectw: Bobrowniki Wielkie, Chorążec, Czyżów, Fiuk, Goruszów, Gorzyce, Ilkowice, Janikowice, Kłyż, Łęg Tarnowski, Nieciecza, Niedomice, Odporyszów, Otfinów, Pasieka Otfinowska, Pierszyce, Podlesie Dębowe, Siedliszowice, Sieradza.

Rysunek 3 Schematyczna mapa gminy Żabno

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Żabno 2014-2020

Pierwsze historyczne informacje o miejscowości Żabno datowane są na wiek XII, kiedy Książę Bolesław Wstydlivy nadał ziemie Żabna rycerzowi Świętosławowi. Niestety w dokumentach historycznych nie ma dokładnego wskazania roku uzyskania praw miejskich przez miejscowość. Na podstawie prośby Spytka z Melsztyna w dokumencie Królowej Jadwigi z 26 stycznia 1385 roku, zawarte są informacje, iż gmina Żabno posiada prawo magdeburskie. Rozwój rzemiosła i handlu zaobserwowano już od XV, w 1675 roku powstał miejski cech skupiający rzemieślników. Usytuowanie miasta w ciągu dróg komunikacyjnych sprawiło, że Żabno stało się miejscem cotygodniowych jarmarków, gdzie handlowano nabiątem, sukniem, owocami i zbożem. Możliwość organizacji cotygodniowego handlu miasto posiadało na podstawie przywileju królewskiego z 1487 roku, a tradycja ta trwa do dzisiaj. Centrum życia religijnego w mieście zajmowała parafia, z piętnastowiecznego opisu

Długosza wynika, że już w tamtym okresie w mieście znajdował się kościół św. Ducha i św. Krzyża.

Miasto kilkakrotnie ulegało zniszczeniu. Tatarzy w 1501 roku je spalili, a doszczętnego zniszczenia, po najeździe szwedzkim w 1655 roku, dokonały wojska kozackie z oddziału Rakoczego. Pierwszy Rozbiór Polski sprawił, że Żabno i tereny okoliczne znajdowały się pod zaborem monarchii austriackiej. Pożar w 1799 roku dokonał doszczętnego zniszczenia miasta. Na domiar złego w 1873 roku epidemia cholery zdziesiątkowała liczebność miasta. W wieku XX w Żabnie ponownie zaczyna dominować handel i rzemiosło. W 1905 roku zostaje uruchomiana cegielnia będąca pierwszym przemysłowym zakładem w mieście. Lata rozwoju gospodarki miejskiej przekreślił wybuch I wojny światowej. Położenie Żabna w ciągu rzeki Dunajec nie pozostawiło miasta bez szkód. Linia frontu przechodząca wzdłuż rzeki sprawiła, że dokonano spalenia i zniszczenia wielu domostw gospodarczych zabudowań, nie tylko w samym mieście ale także w jego okolicach. Powódź w 1934 roku poważnie zniszczyła wiele domów i doprowadziła do zatopienia żywego inwentarza. Podczas okupacji hitlerowskiej około 2000 osób wywieziono na roboty przymusowe do Rzeszy, a ponad 30 dostało się do obozów koncentracyjnych skąd powróciło tylko 4 więźniów.

Ludność żydowską uwięziono w utworzonym Getcie, a przy jego likwidacji jego mieszkańców albo rozstrzelano w Żabnie i Dąbrowie Tarnowskiej albo wywieziono do obozów zagłady. Lata powojenne to okres wzrostu gospodarczo-społecznego i kulturowego miasta i gminy Żabno.

Obecnie miasto Żabno jest siedzibą miejsko-wiejskiej gminy Żabno. Jest ono lokalnym centrum administracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym oraz siedzibą instytucji oraz obiektów użyteczności publicznej. W mieście mieści się przede wszystkim Urząd Miejski, znajdują się tutaj także: placówki oświatowe, kulturalne, instytucje działające w sferze opieki społecznej i służby zdrowia oraz obiekty sportowo-rekreacyjne. Koncentracja obiektów administracyjnych czy instytucji służących: zdrowiu, kulturze, edukacji, sportu i rekreacji powoduje, iż Żabno stało się miejskim centrum o znaczeniu lokalnym mającym zasięg poza administracyjnymi granicami miasta. Z obiektów i instytucji znajdujących się na jego terenie korzysta ludność całej gminy.

Prawidłowe funkcjonowanie miasta i właściwa realizacja przez nie funkcji lokalnego ośrodka wzrostu ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców gminy, a także ma istotne znaczenie dla rozwoju subregionu.

2.2 Podział gminy na jednostki urbanistyczne.

Gmina Żabno zajmuje powierzchnię 10 155,98 ha. Obszar przez nią zajmowany stanowi 7,19% powierzchni powiatu tarnowskiego. Pod względem powierzchni największymi miejscowościami w gminie są: Łęg Tarnowski (14,14%) i miasto Żabno (10,98%). Najmniejszy powierzchniowo jest Goruszów (0,54%).

Ze względu na to, iż gmina Żabno jest gminą miejsko-wiejską, jej przestrzeń posiada zarówno cechy miejskie (w granicach administracyjnych miasta Żabno), jak i wiejskie.

Miejsko-wiejska gmina Żabno, obejmuje miasto Żabno i 19 jednostek urbanistycznych jakimi są sołectwa. Każde sołectwo w gminie obejmuje jedną miejscowość i jest jednostką pomocniczą utworzoną przez radę miejską w drodze uchwały, dlatego też do analiz przyjęto sołectwa jako wydzielone jednostki urbanistyczne opisane numerami porządkowymi od 1 do 20.

Tabela 1 Charakterystyka wydzielonych jednostek urbanistycznych gminy Żabno

Jednostka urbanistyczna		Liczba ludności / Odsetek ludności gminy (zameldowani na pobyt stały)	Powierzchnia [ha] / Procent powierzchni gminy	Charakterystyka jednostki
Lp.	Nazwa			
1.	Bobrowniki Wielkie	772 / 4,08 %	462,97 ha / 4,56%	Miejscowość ta położona jest w południowej części gminy. Od zachodu graniczy z gminą Wierzchosławice a od południa graniczy z gminą Tarnów i stanowi granicę gminy. Sąsiaduje z sołectwami: Ilkowice – od północy oraz Łęg Tarnowski – od północnego wschodu. Jest jedną z najstarszych wsi regionu, istniejąca już we wczesnym średniowieczu. Przez miejscowość przebiega odcinek autostrady A4. Wieś posiada sieć kanalizacyjną. Charakteryzuje się krajobrazem rolniczym. W Bobrownikach działa szkoła podstawowa. Od 1947 we wsi stacjonuje jednostka ochotniczej straży pożarnej.
2.	Chorażec	207 / 1,09 %	120,07 ha / 1,18%	Jedno z najmniejszych sołectwo Gminy Żabno. Sąsiaduje z sołectwami: od zachodu Łęg Tarnowski oraz Sieradza od północy, od wschodu graniczy z gminą Dąbrowa Tarnowska oraz Lisia Góra od południa. W najbliższej okolicy znajdują się miejscowości: Laskówka Chorańska, Sieradza, Żelazówka, Łukowa, Łęg Tarnowski.
3.	Czyżów	108 / 0,57 %	199,44 ha / 1,96%	Miejscowość położona jest w północnej części gminy. Od północy graniczy z sołectwami: Gorzyce oraz Otfinów, od zachodu z sołectwem Pasieka Otfinowska a od południa z Niecieczą.
4.	Goruszów	85 / 0,45 %	55,28 ha / 0,54%	Miejscowość położona w północno zachodniej części Gminy. To najmniejsza pod względem obszaru część gminy. W najbliższej okolicy znajdują się miejscowości: Otfinów, Pasieka Otfinowska, Janikowice,

5.	Gorzyce	771 / 4,08 %	952,62 ha / 9,38%	Miejscowość położona w północno wschodniej części gminy. Od wschodu graniczy z gminą Olesno i stanowi granicę gminy. Graniczy z miejscowościami: Otfinów, Czyżów, Kłyż, Podlesie Dębowe. Czwarty pod względem wielkości obszar gminy. Od 1923 w miejscowości działa jednostka ochotniczej straży pożarnej.
6.	Ilkowice	1362 / 7,20 %	478,01 ha / 4,71%	Wieś położona w południowej części gminy. Od zachodu graniczy z gminą Radłów i stanowi granicę gminy. Sąsiaduje z sołectwami: Niedomice – od północy, Łęg Tarnowski – od wschodu oraz Bobrowniki Wielkie od południa. W Ilkowicach znajdują się: Ludowy Klub Sportowy Ilkowice, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ilkowice oraz działająca od 1913 r. ochotnicza straż pożarna. Na terenie jednostki działa Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola. Przy ul. Rudno obok granicy z Łęgiem Tarnowskim stoi murowany zabytkowy kościół pw. Św. Sebastiana z 1881 r.
7.	Janikowice	159 / 0,84 %	194,07 ha / 1,91%	Miejscowość położona w północno zachodniej części gminy. Sąsiaduje z Gminą Wietrzychowice oraz sołectwami: Pierszyce – od północy, Otfinów i Goruszów od wschodu. Przez miejscowość przebiega odcinek drogi powiatowej nr 1301 K
8.	Kłyż	344 / 1,82 %	465,18 ha / 4,58%	Najdalej na północ wysunięta część, sąsiadująca z Gminą Gręboszów i Olesno oraz sołectwami Gorzyce – południe, Otfinów – południowy zachód. Na terenie sołectwa działa: Klub Sportowy LKS Polonia Kłyż oraz założona w 1903 Ochotnicza Straż Pożarna.
9.	Łęg Tarnowski	3998 / 21,14 %	1435,66 ha / 14,14 %	Miejscowość położona w południowej części Gminy, granicząca od wschodu z sąsiednią Gminą Lisia Góra i od południa z Miastem Tarnów. Największa spośród wszystkich miejscowości gminy, na terenie której działają: Publiczne Przedszkole, Szkoła Podstawowa im. Ojca Świętego Jana Pawła II, Publiczne Gimnazjum im. Rodzin Mecińskich i Zborowskich (mające siedzibę w zespole dworskim), filia Biblioteki Publicznej w Żabnie, Ośrodek zdrowia,

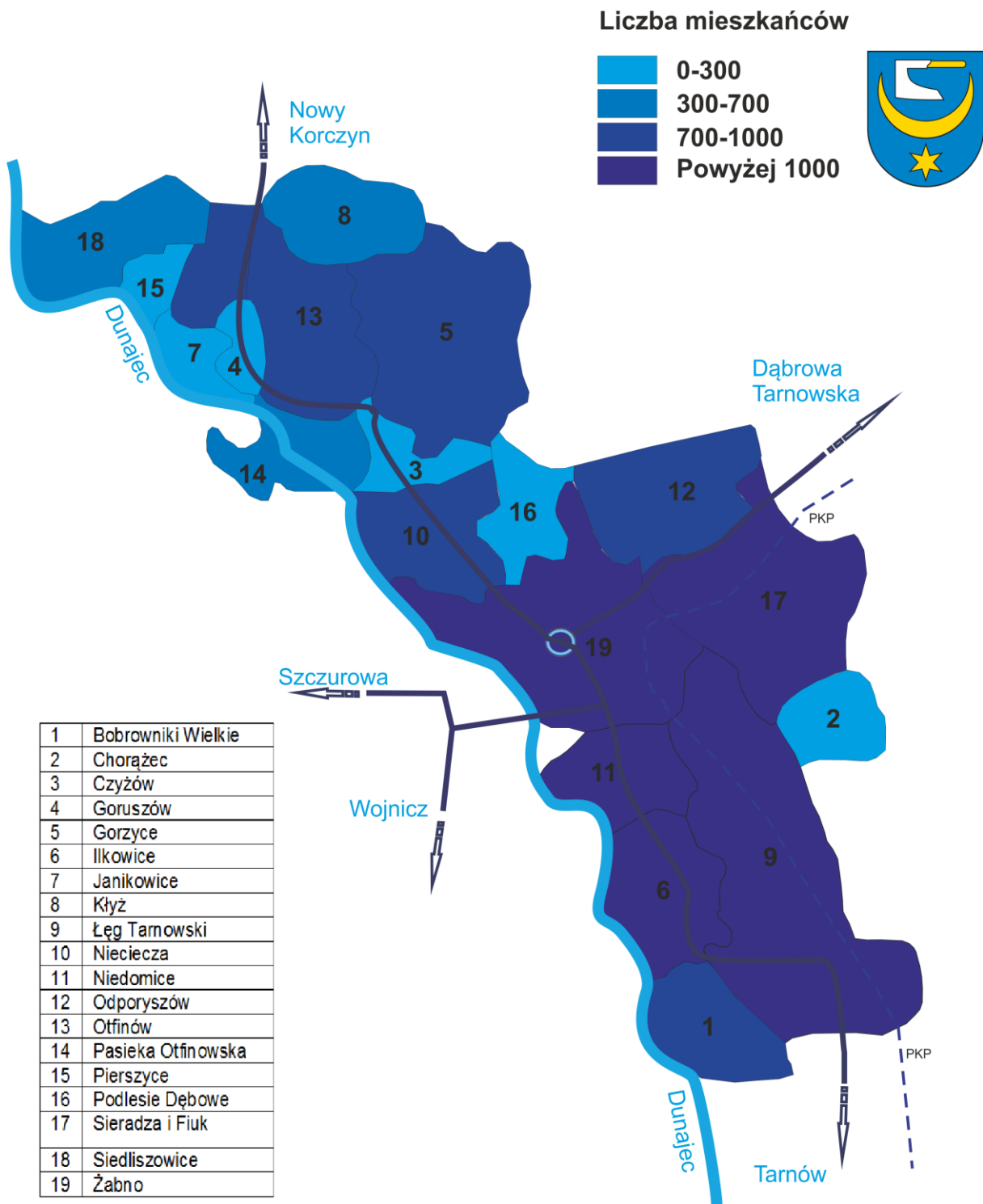
				świetlica profilaktyczno-wychowawcza, klub sportowy LKS „Łęgovia” Łęg Tarnowski oraz Ochotnicza straż pożarna. Na obszarze tym prowadzi działalność Stowarzyszenie Przyjaciół Łęgu Tarnowskiego. Przez miejscowość przebiega odcinek drogi wojewódzkiej 973
10.	Nieciecza	700 / 3,70 %	490,29 ha / 4,83 %	Położona w centralnej części gminy miejscowość najczęściej kojarzona z klubem piłkarskim – Bruk-Bet Termalika Nieciecza. Położona w centralnej części gminy graniczy z gminą Radłów, miejscowościami: Czyżów, Podlesie Dębowe i miastem Żabno. Wieś położona jest w dolinie Dunajca. W miejscowości funkcjonuje Publiczny Katolicki Zespół Szkół i Przedszkola im. Armii Krajowej, który jest placówką prywatną. Działa tu także oddział Ochotniczej Straży Pożarnej oraz filia Biblioteki Publicznej w Żabnie,
11.	Niedomice	1931 / 10,21 %	392,53 ha / 3,87 %	Miejscowość granicząca z Gminą Radłów oraz miejscowościami: Ilkowicami, na północy z Żabnem, a na wschodzie z północną częścią Łęgu Tarnowskiego. We wsi działały Niedomickie Zakłady Celulozy (od 1937 roku). Obecnie na terenie miejscowości funkcjonują: klub sportowy SKS Unia Niedomice, Publiczne Przedszkole, Zespół Szkół im. Polskich Olimpijczyków, filia Biblioteki Publicznej w Żabnie a także Ochotnicza Straż Pożarna.
12.	Odporyszów	943 / 4,99 %	639,62 ha / 6,30 %	Położona w centralnej części Gminy miejscowość graniczy z Gminą Olesno na wschodzie ze wsią Morzychna, od południa z Sieradza, od zachodu z miastem Żabnem i wsią Podlesie Dębowe. W Odporyszowie znajdują się: dom dziecka, placówka wsparcia dziennego, ośrodek wakacyjny i nowoczesne centrum sportowe wybudowane przez Fundację DEMOS, prowadzone przez Stowarzyszenie Siemacha. Przebiega przez nią droga wojewódzka 975.

13.	Otfinów	769 / 4,07 %	910,92 ha / 8,97 %	Wieś położona w północnej części Gminy, sąsiadująca z innymi jednostkami (sołectwami): Kłyż – północny wschód, Gorzyce – wschód, Czyżów i Pasieka Otfinowska – południe, Goruszów, Pierszyce, Janikowice i Siedliszowice – od zachodu. We wsi znajduje się Zespół Szkoły Podstawowej, Gimnazjum Publicznego i Przedszkola, zespół dworsko-parkowy (dwór, park z aleją dojazdową oraz kapliczka z figurą Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej), filia Biblioteki Publicznej w Żabnie a także Ochotnicza Straż Pożarna. W centrum znajduje się Dom Ludowy z biblioteką publiczną, przy którym działa zespół folklorystyczny "Otfinowianie". Przebiega przez nią droga wojewódzka 973.
14.	Pasieka Otfinowska	427 / 2,26 %	327,61 ha / 3,23 %	Położona w północno zachodniej części Gminny wieś, granicząca od zachodu z sąsiednią Gminą Radłów od północy z Gminą Wietrzychowice. We wsi znajduje się przewóz promem przez rzekę Dunajec do wsi Otfinów. We wsi działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej oraz prywatne przedszkole prowadzone przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Przybysławice i Pasieka Otfinowska
15.	Pierszyce	277 / 1,46 %	122,54 ha / 1,21 %	Jedna z najmniejszych miejscowości Gminy, od zachodu granicząca z Gminą Wietrzychowice, od południa z sołectwem Janikowice, od wschodu z sołectwem Otfinów oraz od północy z sołectwem Siedliszowice
16.	Podlesie Dębowe	220 / 1,16 %	267,32 ha / 2,63 %	Wieś położona w centralnej części Gminy, posiadająca granice z sołectwami: Odporyszów – od wschodu, Żabno – wschód i południe, Nieciecza – od zachodu (granica wzdłuż Drogi Wojewódzkiej 973).
17.	Sieradza i Fiuk	1106 / 5,85 %	1 017,26 / 10,02%	Z uwagi, iż dane statystyczne dla dwóch sołectw tj. Sieradza i Fiuk podawane są w przeważającej większości łącznie, niemożliwym jest ich rozdzielenie na poszczególne jednostki urbanistyczne, zatem na potrzeby niniejszego opracowania dane zawarte dla ww. jednostek ujęto w jedną całość. Wsie położone są we wschodniej części gminy. Graniczy z Gminą Dąbrowa Tarnowska oraz

				sołectwami: Chorążec, Łęg Tarnowski, Odporyszów i Miastem Żabno. W miejscowościach działają następujące organizacje: Ochotnicza Straż Pożarna Sieradza, Strzelnica Fiuk oraz szkoła podstawowa.
18.	Siedliszowice	488 / 2,58 %	511,62 ha / 5,04 %	Najdalej na północ wysunięta część Gminy, granicząca od północy z Gminą Gręboszów i od zachodu z gminą Wietrzychowice. Jednostka graniczy z sołectwami Gminy Żabno: Otfinów – wschód, Pierszyce – południowy wschód. We wsi znajdują się: Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola, Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Siedliszowicach, jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Stowarzyszenie wsi „U Tatara”.
19.	Żabno	4247 / 22,45 %	1112,97 ha / 10,98 %	Miejscowość położona w centralnej części będąca jednocześnie stolicą Gminy. Sąsiaduje z sołectwami: Odporyszów, Sieradza od wschodu, Łęg Tarnowski, Niedomice – od południa, Nieciecza, Podlesie Dębowa – od północy. Zachodnia granica jednostki stanowi jednocześnie granicę Gminy (granica z gminą Radłów). Jest ona miejscem lokalizacji instytucji publicznych, placówek kulturalnych i społecznych, siedzib przedsiębiorstw. Ze względu na swoje położenie (skrzyżowanie dróg wojewódzkich 973 i 975) i funkcjonalność, centrum miasta stanowi najważniejsze miejsce koncentracji życia publicznego i tworzy otwartą przestrzeń wspólną. W mieście działają: Szkoła Podstawowa, Publiczne Gimnazjum, Publiczne przedszkole, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Ks. Prof. Janusza Stanisława Pasierba, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna oraz klub sportowy MLKS Polan Żabno, LKS Dunajec Konary, OSP. Szczegółowo wszystkie jednostki wymieniono w dalszej części opracowania.

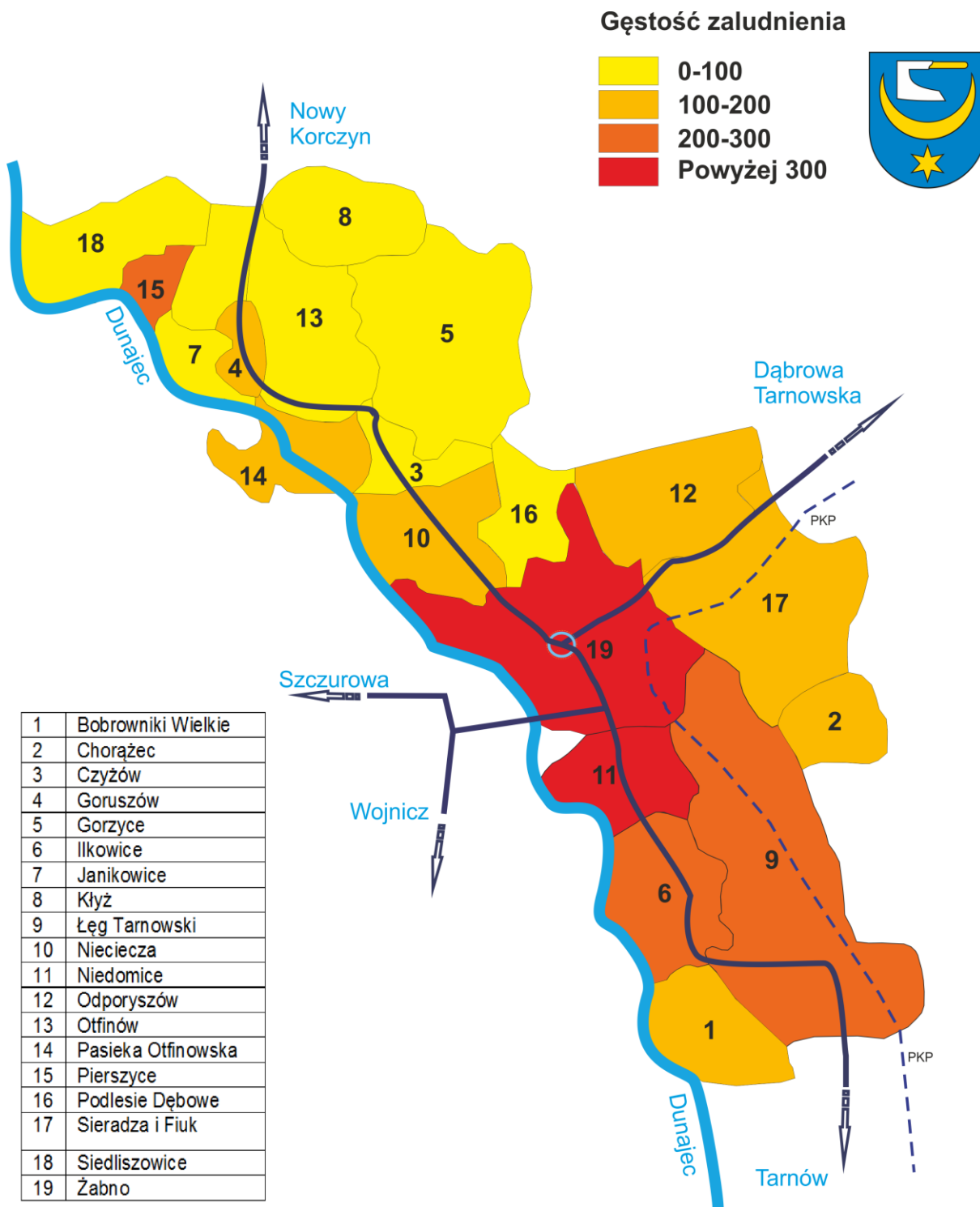
Głębina analizy kształtująca wszystkie jednostki urbanistyczne zwane sołectwami rysuje się wobec liczby ludności obszarów gminy (Rysunek 4), gęstości zaludnienia (Rysunek 5) oraz z uwagi na strukturę demograficzną osób w wieku przedprodukcyjnym (Rysunek 6), produkcyjnym (Rysunek 7) i poprodukcyjnym (Rysunek 8).

Rysunek 4 Liczba mieszkańców w podziale na jednostki

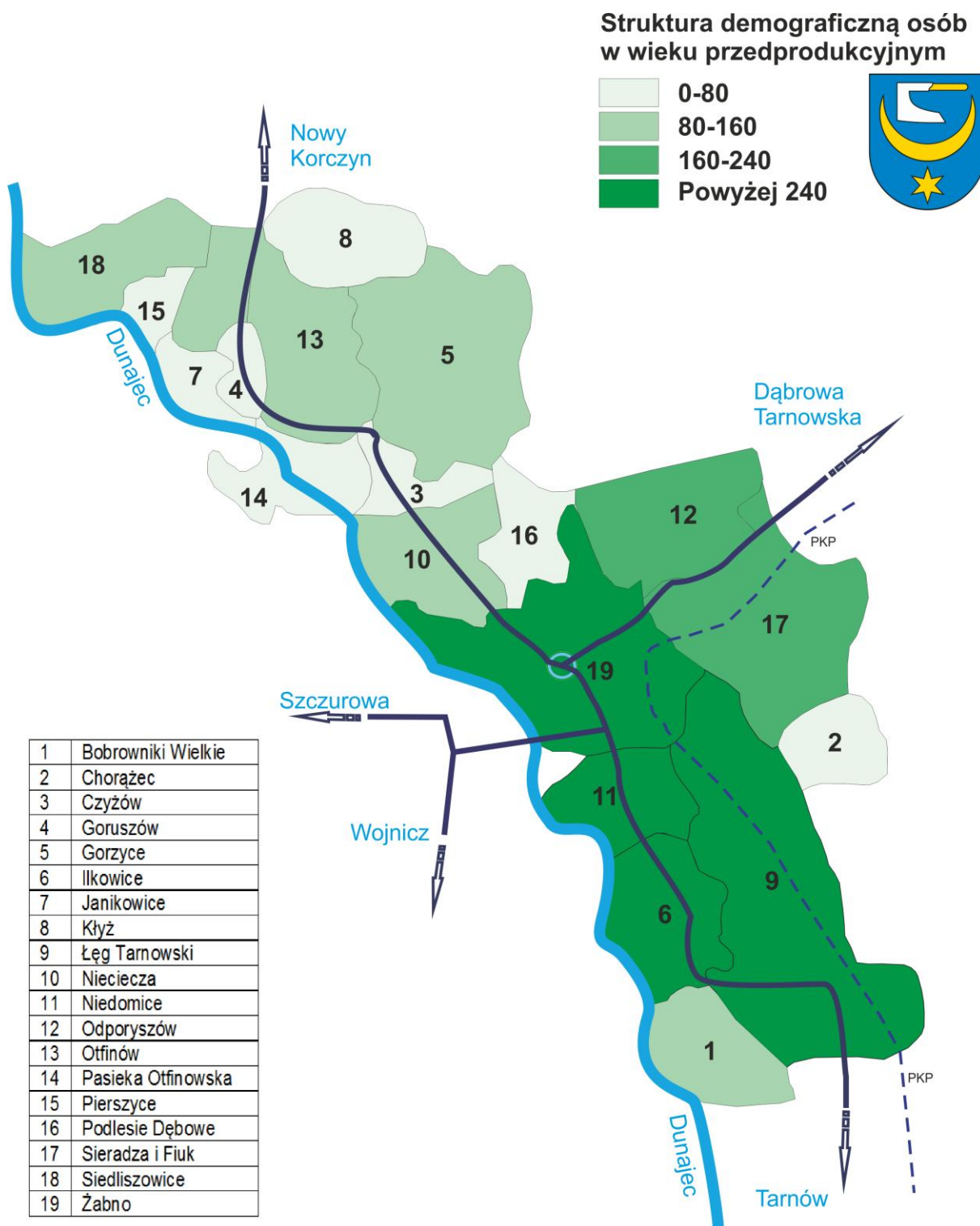
Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Rysunek 5 Gęstość zaludnienia w podziale na jednostki

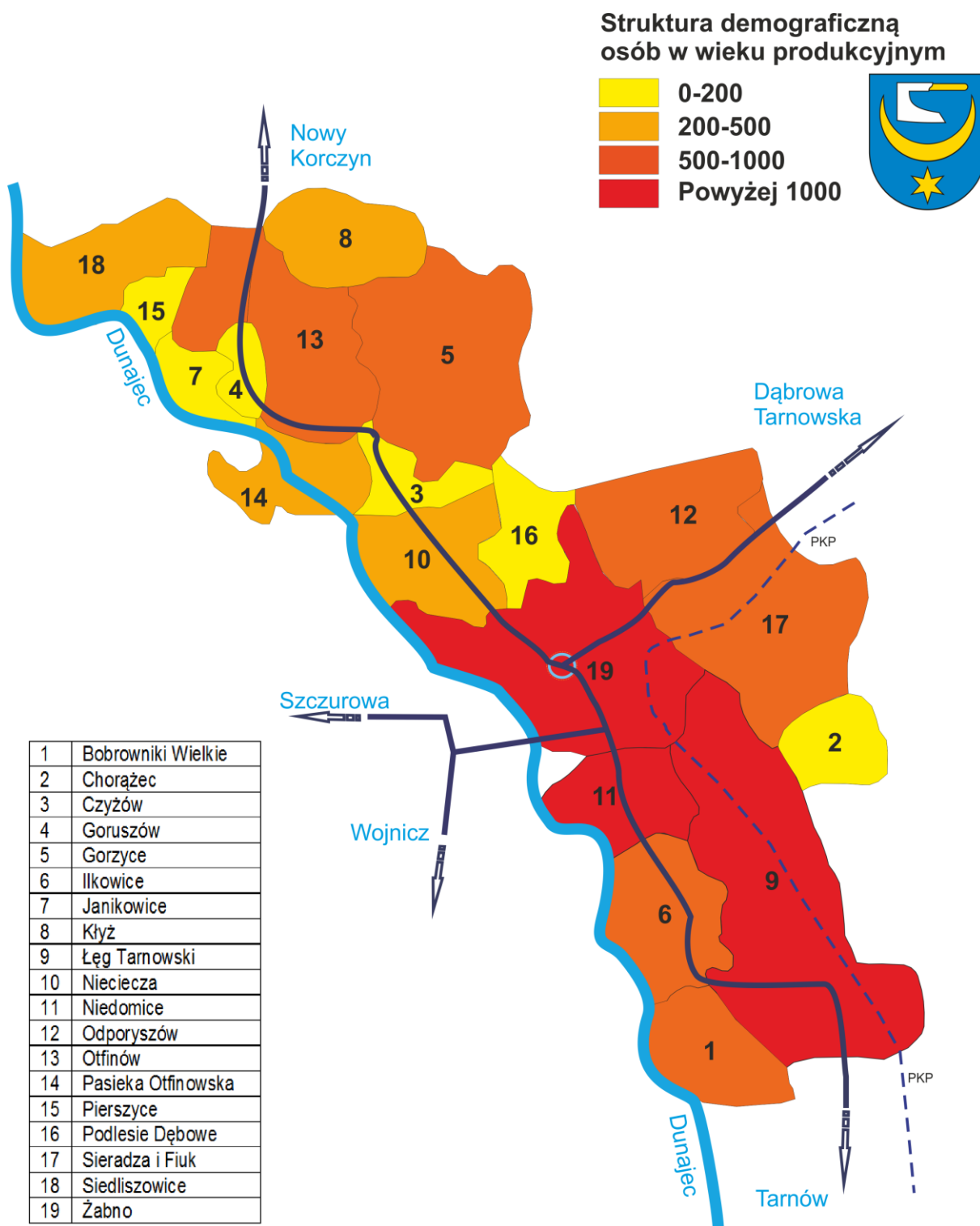
Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Rysunek 6 Struktura demograficzną osób w wieku przedprodukcyjnym

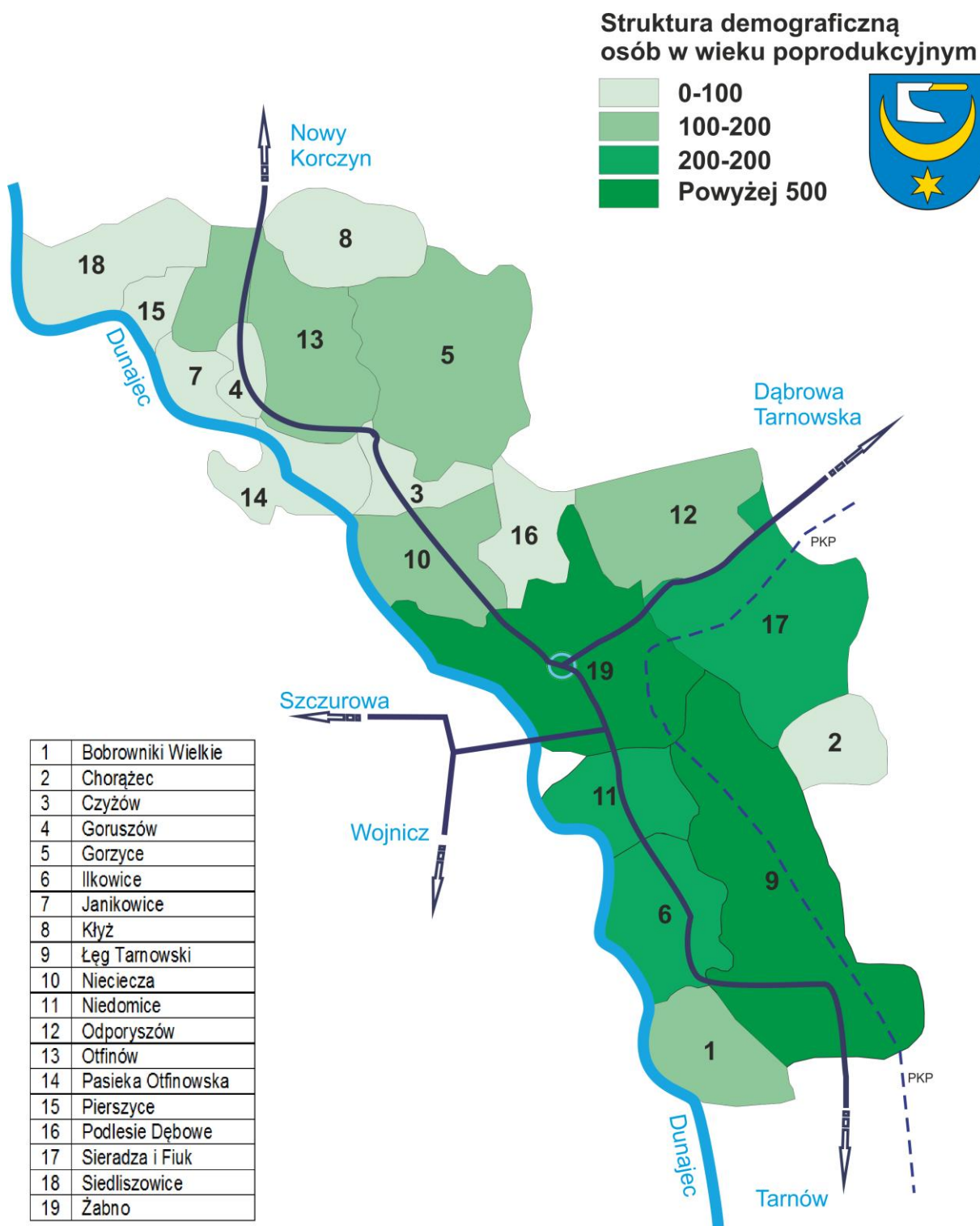
Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Rysunek 7 Struktura demograficzną osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Rysunek 8 Struktura demograficzną osób w wieku poprodukcyjnym

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Z uwagi na istotny czynnik liczby ludności plansza graficzna (Rysunek 4), ujmuje największe zaludnienie w sołectwach znajdujących się w pobliżu linii komunikacyjno – kolejowych i drogowych oraz pobliskich stref rozwojowych, ujętych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy. Liczebność zamieszkania ludności w sołectwach oznaczonych numerami 11 (Niedomice), 9 (Łęg Tarnowski), 6 (Ilkowice), 17 (Sieradza i Fiuk) ma wpływ bliskość m.in. Miasta Żabno oraz usytuowanie przy ważnej dla regionu trasie komunikacyjnej jaką jest droga wojewódzka 973.

Analogiczna zależność ma miejsce w przypadku oznaczenia gęstości zaludnienia (Rysunek 5), gdzie największe skupiska mieszkańców odnotowujemy w jednostkach oznaczonych numerami 11 (Niedomice) i 19 (Żabno), co potwierdza koncentrację osadniczą przy dobrych przestrzeniach komunikacyjnych. Wielkość zamieszkującej ludności na danym terenie świadczy przede wszystkim o atrakcyjności lub jego braku, danego obszaru Gminy, do osiedlania się na nim przez lokalną społeczność. W przypadku jednostek organizacyjnych położonych blisko ośrodków miejskich decydujące znaczenie ma odległość od stref miejskich, szczegółowe warunki fizycznogeograficzne danej gminy oraz wartość gruntu, która po przekroczeniu pewnej akceptowalnej wartości, jest czynnikiem w największym stopniu wpływającym na tereny urbanizujące się.

Koleją istotną przesłanką do przedstawienia jednostek urbanistycznych jest wyszczególniona na planszach graficznych (Rysunek 6), (Rysunek 7) i (Rysunek 8) struktura demograficzna w poszczególnych sołectwach gminy. Przedstawiają one odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Wyraźne zagęszczenie ujęte na rysunkach oraz zapis wskaźnikowy przedstawiony w legendach wskazuje obszar nr 19, jako obszar najbardziej wyróżniający się w tej części analizy. Nieco mniejszy wskaźnik struktury demograficznej mają jednostki o numerach 11 (Niedomice), 9 (Łęg Tarnowski), 6 (Ilkowice). Wyraźne zagęszczenie osób w wieku przedprodukcyjnym ujęte na planszy graficznej (Rysunek 6) oraz zapis wskaźnikowy przedstawiony w legendach wskazuje ponownie jednostkę nr 19 oraz 9, jako obszar najbardziej wyróżniający się w tej części analizy. Jednostki o nr 6 (Ilkowice) oraz 11 (Niedomice) położone w południowo zachodnich obrzeżach gminy mają nieco mniejszy wskaźnik struktury demograficznej w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźnik wieku produkcyjnego ujęty na planszy graficznej (Rysunek 7), to znowu dominacja jednostki o nr 19 oraz wyróżniające się kolejne jednostki położone w centralno-południowej części gminy o numerach 9 (Łęg Tarnowski), 11 (Niedomice). Z kolei w wieku poprodukcyjnym (Rysunek 8), poza wymienioną już jednostką nr 19, dominuje południowo – wschodnia część gminy z jednostką o nr 9 (Łęg Tarnowski).

Krótki opis uzyskanych wyników wysondowano poprzez przeprowadzone badania dotyczące zmian rozkładu przestrzennego zaludnienia obszarów gminy, ich kierunków, mechanizmów oraz konsekwencji dla lokalnych struktur demograficznych, gospodarczych i społecznych, który również przeprowadzono w połączeniu ze służbami gminy oraz dodatkowo przebadano tendencje zmian zaludnienia wewnątrz gminnego.

W oparciu o zapisy ustawy o rewitalizacji, analiza występowania negatywnych zjawisk z zakresu sfery społecznej oraz sfer: technicznej, funkcjonalno – przestrzennej, gospodarczej lub środowiskowej powinna być dokonana na podstawie weryfikowalnych i obiektywnych informacji. Informacje stanowiące podstawę do dokonania niniejszej analizy otrzymano od Urzędu Miejskiego w Żabnie, Policji, GPOS-u oraz innych instytucji i podmiotów działających na terenie gminy. Jednostki urbanistyczne powinny wynikać z obwodów spisowych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), co pozwoliłoby w łatwy

i przejrzysty sposób wykorzystać i zobrazować informacje pozyskiwane przez GUS. Jednakże w rzeczywistości sytuacja wygląda odmiennie niż wynika to z danych otrzymanych od instytucji publicznej. Podstawę do dokonanej analizy powzięto z danych z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Żabnie chcąc wykorzystać najbardziej miarodajną i mającą odzwierciedlenie w rzeczywistości sytuację. Uzyskane dane przyporządkowano poszczególnym jednostkom urbanistycznym. Analogicznie, na potrzeby niniejszego opracowania dane uzyskane z bazy REGON w podziale adresowym przyporządkowano do wydzielonych jednostek urbanistycznych. Dane pozyskiwane z pozostałych instytucji (m.in. GOPS, PUP, dane policyjne) uzyskano w podziale na jednostki urbanistyczne, gdyż szczegółowe dane adresowe nie mogą być udostępniane z uwagi na obowiązkową ochronę danych osobowych.

Pojawiające się problemy podczas gromadzenia danych wykazują pilną potrzebę stworzenia ujednoczonego systemu statystyki wewnątrzgminnej w oparciu o wydzielone jednostki urbanistyczne. Narzędzie to umożliwiłoby sprawniejszą analizę obszarów kryzysowych, bądź na których występują niekorzystne czynniki społeczne, gospodarcze, środowiskowe czy też funkcjonalno-infrastrukturalne. Umożliwiłoby to bieżące monitorowanie zmian oraz ocenę skuteczności wdrażanych działań i projektów, w tym programu rewitalizacji. Wybierając obiektywne weryfikowalne mierniki do analizy wzięto pod uwagę wspomniane zapisy zawarte w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015, (art. 4 ust 1 - dotyczący opracowania diagnoz), uwarunkowania lokalne oraz możliwości pozyskania danych.

W efekcie dokonanej analizy uzyskano weryfikowalne i obiektywne informacje w następującym zakresie:

Sfera społeczna:

- Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;
- Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym;
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych;
- Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób;
- Liczba dzieci w wieku 17 lat uprawnionych do zasiłku rodzinnego;
- Liczba gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe;
- Obiekty publicznej infrastruktury: sportu, rekreacji, świetlice, biblioteki;
- Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna:

- Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni;
- Lokalizacja dróg na terenie gminy;
- Odsetek gruntów we własności gminy;
- Dostępność do podstawowych usług;
- Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych.

Sfera techniczna:

- Zasoby naturalne i stan środowiska;
- Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw;
- Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji gazowej;

- Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym.

Sfera gospodarcza:

- Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem;
- Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób;

Sfera środowiskowa:;

- Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw;
- Średnia ilość ścieków wytwarzanych i odprowadzanych do oczyszczalni;
- Odsetek odebranych i unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych.

Ponadto wykonano schematy obrazujące dostępność do podstawowych usług w zakresie kultury, oświaty, terenów sportowych i rekreacyjnych, bibliotek, ich filii, a także przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych.

Diagnoza komponentów zebranych do analizy mierników w poszczególnych sferach wykazuje, że istnieje powszechna potrzeba posługiwania się wspólnym, ujednoczonym narzędziem, które dostarczy niezbędnych informacji umożliwiających realizację zadań z zakresu pomocy odnoszącej się do sfer określających poziom degradacji zidentyfikowanych jednostek urbanistycznych gminy Żabno. Efektem badań jest wskazanie najbardziej istotnych potrzeby mogących ewaluować podczas zmiany zdegradowanych obszarów. Dzięki temu etapowi, analiza jednostek urbanistycznych wskazuje na obecność wielu zagrożeń, ale jednocześnie ułatwia podjęcie decyzji, zmierzających do osiągnięcia celu jakim jest wyprowadzenie z niekorzystnego położenia obszaru zdegradowanego.

3. Sfera społeczna.

Tabela 2 Gmina Żabno na tle powiatu i województwa

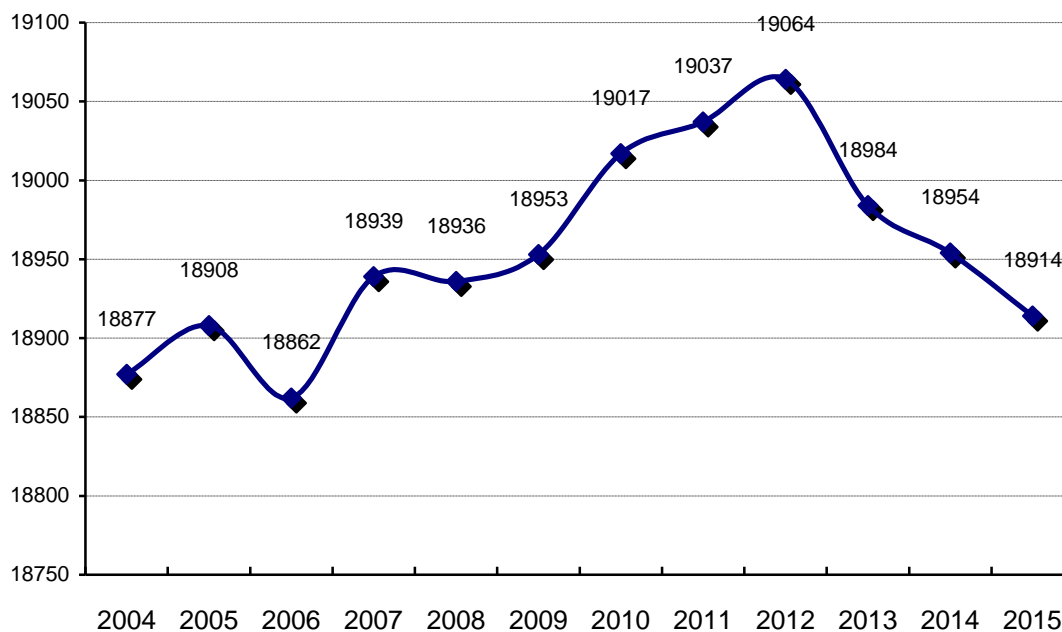
Wskaźnik	Udział osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem na 1000 osób
Województwo Małopolskie	6,4	6,5	56,7	21,7
Powiat Tarnowski	9,2	7,6	54,5	17,3
Gmina Żabno	7,8	8,7	54,2	2,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Miejskiego w Żabnie

Dane pobrane z Banku Danych Lokalnych GUS oraz z Urzędu Miejski Żabno, wskazują, iż w na dzień 31.12.2015 roku gminę Żabno zamieszkiwały 18 914 osoby. Z wykresu wynika (wykres nr 1), że w ciągu pierwszych 8 lat liczba mieszkańców gminy wykazywała niewielką tendencję wzrostową z nieznacznymi wahaniami, natomiast wskaźnik z ostatnich 3 lat wykazuje tendencję malejącą (spadek liczby ludności w przedziale lat 2012-2015).

Ostateczny bilans w latach 2004-2015 wskazuje na wzrost liczby ludności jedynie o 37 osób w skali całej gminy.

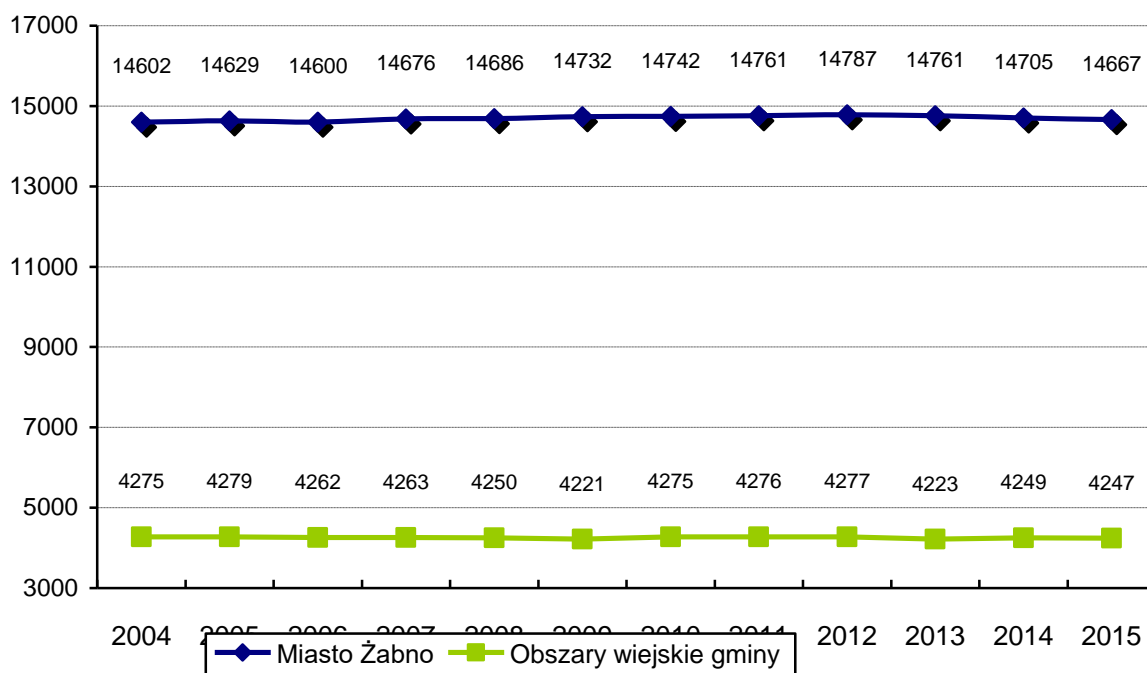
Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Żabno w latach 2004-2015

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS oraz danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

W badanym okresie liczba mieszkańców miasta Żabna spadła o 28 osoby, podczas gdy liczba mieszkańców miejscowości wiejskich wzrosła o 65 osób.

Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Żabno w latach 2004-2015

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS oraz danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Liczba ogółem mieszkańców gminy Żabno, jak również liczba mieszkańców miasta i obszarów wiejskich gminy w analizowanym okresie nie wykazywała znacznych wahań, a pojawiające się zmiany były stosunkowo niewielkie.

Mieszkańcy gminy Żabno stanowią 9,4% ludności powiatu tarnowskiego. Gmina Żabno jest drugą po gminie wiejskiej Tarnów, pod względem wielkości mieszkańców gminą powiatu tarnowskiego.

Napływ ludności do gminy Żabno sprawia, że na terenie tym coraz większe znaczenie ma rozwój usług świadczonych na rzecz społeczeństwa. Spowodowane jest to faktem, iż miasto Żabno stanowi miejski ośrodek o znaczeniu lokalnym, na którego terenie znajdują się instytucje i obiekty, z których dóbr i usług korzysta ludność całej gminy.

Decydujące znaczenie, wpływające na liczebność mieszkańców gminy, ma przyrost naturalny. Na obszarze gminy Żabno w okresie poddanym analizie, przyrost naturalny przyjmował zarówno wartości ujemne, jak i dodatnie. Zasadniczo na terenie miasta Żabno od 2013 roku wskaźnik przyjmował wartości ujemne, natomiast wartości dodatnie badanego wskaźnika pojawiają się na terenach wiejskich.

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Żabno w latach 2004-2015

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Żabno	17	33	-15	53	34	17	-2	7	3	5	4	21
Urodzenia	141	169	146	191	184	162	170	167	169	161	169	180
Zgony	124	136	161	138	150	145	172	160	166	156	165	159

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na kształtowanie się liczby ludności gminy wpływa także saldo migracji. W badanym okresie wskaźnik ten przyjmował zarówno wartości ujemne, jak i dodatnie.

Tabela 4 Saldo migracji w gminie Żabno w latach 2004-2015

Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Saldo migracji												
Ogółem	3	-6	-52	30	-36	2	80	13	18	-36	-11	-25
Saldo zagranicznych												
ogółem	-5	-22	-44	-15	-31	7	27	9	9	-37	-13	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Analizując wskaźnik salda migracji, należy mieć na uwadze, iż on przedstawia jedynie osoby, które oficjalnie zmieniły miejsce zamieszkania. W przypadku gmin takich, jak Żabno, należy także pamiętać o zjawisku migracji ukrytych – mieszkańcy nadal zameldowani są na terenie gminy, jednak od wielu lat mieszkają, pracują i uczą się poza miejscem zameldowania. Położenie gminy Żabno względnie w niewielkiej odległości od Krakowa, będącego ważnym, krajowym a także międzynarodowym centrum szkolnictwa wyższego, ośrodkiem turystyki,

gospodarki, kultury, jak również miejscem lokalizacji inwestycji i regionalnego centrum administracyjnego, sprawia, iż Kraków jest naturalnym kierunkiem migracji ukrytej.

Na migrację niezwiązaną ze zmianą miejsca zameldowania decydują się najczęściej ludzie młodzi, mobilni, wykształceni lub w trakcie zdobywania wykształcenia, poszukujący nie tylko miejsca pracy, lecz także bogatej oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej.

Przyjmując, iż część migracji nie jest ujmowana w statystykach, należy uznać, że ich skala w gminie Żabno może być większa niż wynika to z poczynionych analiz. Migracje nieoficjalne są zjawiskiem powszechnym w małych miastach i gminach wiejskich, przede wszystkim takich, które są położone niedaleko rozwijających się bądź rozwiniętych dużych ośrodków miejskich, w tym przypadku takich jak Tarnów czy Kraków. Niezbędne zatem jest uzupełnianie braków infrastrukturalnych, społecznych oraz poprawa jakości życia mieszkańców gminy, by stała się ona atrakcyjnym miejscem zamieszkania, a saldo migracji kształtowało się w bardziej korzystny sposób.

Względnie korzystnie przedstawia się podział mieszkańców gminy Żabno w ujęciu na ekonomiczne grupy wieku w podziale: przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym. Tym niemniej jednak zauważa się także w tym zakresie niepokojące zjawiska. Największy udział w liczbie mieszkańców gminy ogółem mają osoby w wieku produkcyjnym – 64,7%. Następną pod względem liczebności grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (17,9%), natomiast trzecią – osoby w wieku poprodukcyjnym (17,4%).

Tabela 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

	ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
Razem	18914	3380	12247	3286
Mężczyźni	9237	1740	6394	1103
Kobiety	9677	1640	5854	2183

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Żabnie – stan na 31.12.2015 r.

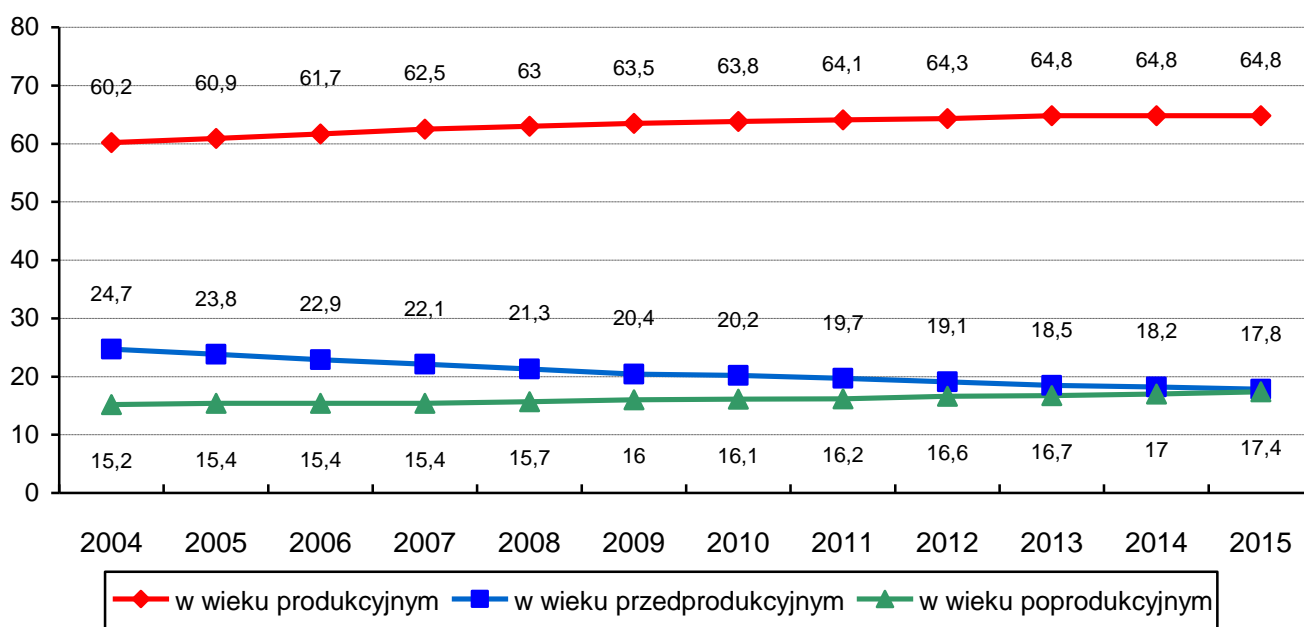
Przewaga osób w wieku przedprodukcyjnym nad liczbą osób w wieku poprodukcyjnym jest pozytywną cechą struktury demograficznej gminy, minimalizuje ryzyko wystąpienia zjawiska starzenia się społeczności miejskiej i związanych z nimi negatywnych zjawisk takich jak m.in. spadek pracowników na rynku pracy, zwiększone obciążenia socjalne, itp. Należy jednak podkreślić, że różnica pomiędzy nimi jest nieduża, a uwzględniając wskaźnik migracji osób młodych i w wieku produkcyjnym, w dalszej perspektywie czasowej może to doprowadzić do zmiany przedstawionej struktury.

Dokonując analizy liczebność kobiet i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych, można zauważyć, że kobiety przeważają w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, natomiast w obszarze osób w wieku produkcyjnym wyraźnie liczniejsi są mężczyźni. Przewaga kobiet w liczbie osób w wieku poprodukcyjnym jest typowa dla obszarów o typowo rolniczym charakterze. Największa różnica została odnotowana pomiędzy liczbą kobiet a mężczyzn w wieku poprodukcyjnym i jest wynikiem występowania na terenie całej Polski ogólnoeuropejskiej tendencji – w krajach europejskich, a także

w pozostałych wysoko rozwiniętych krajach na całym świecie, średnia długość życia kobiet jest dłuższa od średniej długości życia mężczyzn.

Pomimo korzystnego kształtowania się podziału ludności ze względu na ekonomiczne grupy wieku, negatywnym zjawiskiem sfery demograficznej gminy jest obserwowany od kilku lat systematyczny spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Różnica w liczebności obu grup systematycznie się zmniejsza i za kilka lat przewaga liczebna osób w wieku przedprodukcyjnym nad osobami w wieku poprodukcyjnym może zostać zniwelowana.

Wykres 3 Udział liczby ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Żabno (%)

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Dokonana analiza wskazuje, iż w najbliższych latach przewidywane jest utrzymanie się tendencji co do dalszego wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy systematycznym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Trend ten został zdiagnozowany na całym obszarze powiatu tarnowskiego. W 2003 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 26,3% liczby ludności powiatu tarnowskiego ogółem, natomiast w 2015 roku wskaźnik ten spadł do 20,9%. W podobnym okresie udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem – z 15,0% w 2003 roku wzrósł do 15,9% w roku 2013. Na podstawie prognoz Banku Danych Lokalnych GUS, do roku 2025 oraz 2030 udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności powiatu tarnowskiego kształtował się będzie następująco:

- udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym: 19,2% w 2025, 18,1% w 2030;
- udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym: 20,3% w 2025, 22,6% w 2030.

Zjawisko wzrostu udziału osób w podeszłym wieku w ogólnej liczbie mieszkańców, zwane także zjawiskiem starzenia się społeczeństw, jest jednym z najbardziej charakterystycznych zjawisk demograficznych większości krajów Europy i Ameryki Północnej. Dominuje ono w krajach z dobrze rozwiniętymi gospodarkami, jak również w grupie państw o niższym

poziomie rozwoju, w których styl życia społeczeństw, cechy struktury demograficznej i różnorodne zjawiska socjologiczne mają podobny przebieg. Główną przyczyną i czynnikami wpływającymi na wielkość zjawiska należą:

- wydłużenie przeciętnej długości życia ludzkiego,
- rozwój medycyny,
- spadek dzietności.

Obserwowalny większy udział osób starszych w społeczeństwie powoduje wzrost kosztów ubezpieczeń społecznych oraz wzrost zapotrzebowania na świadczenia zdrowotne i socjalne.

Także w Polsce także odnotowano występowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa. W 2003 roku udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ludności kraju ogółem wynosił 21,2%, w 2015 roku zmniejszył się do 18,2%. W tych samych latach udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 15,3% w 2004 roku do 18,4% w 2015 roku. W województwie małopolskim w analogicznym okresie udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym spadł z 22,4% do 19,2%, podczas gdy stosunek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem wzrósł z 15,3% do 17,7%. (źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS).

Sporządzone prognozy wskazują na to, iż zjawisko starzenia się lokalnej społeczności na terenie gminy Żabno będzie się nasilać, co niesie za sobą określone konsekwencje.

3.1.Szkolnictwo.

Na terenie gminy Żabno funkcjonuje 10 szkół podstawowych oraz 5 szkół gimnazjalnych. Na obszarze gminy prowadzonych jest 11 przedszkoli.

Gmina Żabno jest organem prowadzącym dla następujących placówek:

- Publiczne Przedszkole w Łęgu Tarnowskim,
- Publiczne Przedszkole w Niedomicach,
- Publiczne Przedszkole w Żabnie,
- Szkoła Podstawowa im. Ojca Świętego Jana Pawła II w Łęgu Tarnowskim,
- Szkoła Podstawowa w Bobrownikach Wielkich,
- Szkoła Podstawowa w Sieradzy,
- Szkoła Podstawowa w Odporyszowie,
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Wyspiańskiego w Żabnie,
- Publiczne Gimnazjum im. Rodzin Męcińskich i Zborowskich w Łęgu Tarnowskim,
- Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Żabnie
- Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Publicznego w Niedomicach
- Zespół Szkoły Podstawowej, Gimnazjum Publicznego i Przedszkola w Otfinowie.

Placówki gminne funkcjonują w nowo wybudowanych lub gruntownie wyremontowanych obiektach, posiadających nowoczesne zaplecze dydaktyczno-naukowe wraz z pracownikami specjalistycznymi takimi jak do nauki języków obcych czy zajęć z informatyki. W celu poprawy warunków rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży wybudowane zostały nowe sale sportowe, które wyposażono w nowoczesny sprzęt.

Ponadto, na terenie gminy funkcjonują szkoły i przedszkola prowadzone przez inne niż gmina podmioty:

- Przedszkole Niepubliczne „Chatka Puchatka”
- Stowarzyszenie Społeczny Komitet Domowy Dzielnicy „Konary” w Żabnie
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Przybysławice i Pasięka Otfinowska (przedszkole),
- Przedszkole Niepubliczne w Otfinowie
- Przedszkole Niepubliczne w Odporyszowie
- Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Siedliszowicach,
- Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Błogosławionej Karoliny w Ilkowicach,
- Publiczny Katolicki Zespół Szkół i Przedszkola w Niecieczy (szkoła podstawowa i gimnazjum).

Na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie, w roku szkolnym 2015/2016 do szkół podstawowych położonych na terenie gminy Żabno uczęszczało 1029 uczniów, natomiast do gminnych szkół gimnazjalnych 497 uczniów.

3.2 Kultura.

Ustawowy obowiązek nałożony na każdą gminę, powoduje, iż ta właśnie jednostka samorządu terytorialnego ma za obowiązek kształtować i realizować zadania z zakresu kultury poprzez tworzenie bibliotek, instytucji kultury, ochronę zabytków czy też otaczając pieczęą zabytki znajdujące się na danym obszarze. W mieście Żabno zadania te realizują władze miejsko-wiejskiej Gminy Żabno oraz jej jednostki organizacyjne. Konkretyzacja ogólnych zadań z zakresu kultury w mieście jest realizowana poprzez Centrum Kultury w Żabnie i Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną z filiami.

Gminną, samorządową, instytucją, propagowania kultury jest Gminne Centrum Kultury w Żabnie. Jednostka ta realizuje zadania gminy w obszarze kultury, kultury fizycznej, turystyki i promocji. Nadrzędnym jej celem jest aktywizacja mieszkańców w życie kulturalne, ochrona tradycji i dziedzictwa kulturalnego. W zakresie promocji realizuje zadania głównie poprzez kreowanie korzystnego wizerunku gminy.

W budynku Centrum Kultury znajduje się Kino Olimpia. Sala kinowa liczy 220 miejsc. Zgodnie z danymi Centrum Kultury, w 2015 roku zorganizowano 56 imprez w których udział wzięło łącznie 12 962 osób.

Tabela 6 Funkcjonowanie Centrum Kultury w Żabnie w 2015 roku

DZIAŁALNOŚĆ DOMÓW, OŚRODKÓW KULTURY, KLUBÓW I ŚWIETLIC		
Imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy		
ogółem	szt.	56
wystawy	szt.	15
występy zespołów amatorskich	szt.	8
występy artystów i zespołów zawodowych	szt.	4
prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	4
konkursy	szt.	5
inne	szt.	16
uczestnicy imprez		
ogółem	osoba	12962
wystawy	osoba	2000

występy zespołów amatorskich	osoba	3000
występy artystów i zespołów zawodowych	osoba	4600
prelekcje, spotkania, wykłady	osoba	500
konkursy	osoba	600
inne	osoba	2262

Źródło: Gminne Centrum Kultury w Żabnie

Na terenie gminy funkcjonuje Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Żabnie oraz jej 4 filie w Łęgu Tarnowskim, Niecieczy, Niedomicach i Otfinowie.

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego, w 2015 roku z usług bibliotecznych w gminie Żabno skorzystało 2 426 czytelników, odnotowano 54 958 wypożyczeń. W 2015 roku księgozbiór placówki liczył 63 425 woluminów.

Tabela 7 Funkcjonowanie bibliotek na terenie gminy Żabno w 2015 roku

Biblioteki		
Placówki biblioteczne		
biblioteki i filie	ob.	5
pracownicy bibliotek	osoba	11
księgozbiór	wol.	63525
zbiory elektroniczne zinwentaryzowane	szt.	236
czytelnicy w ciągu roku (2015 rok)	osoba	2426
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz (2015 rok)	wol.	41180
Biblioteki - wskaźniki		
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	3796
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	3341,3
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	128
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	17,0

Źródło: Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Żabnie

3.3 Sport i rekreacja.

Na terenie gminy Żabno funkcjonuje 10 klubów sportowych: MLKS Polan Żabno, LKS Odporyszów, Bruk-Bet Termalica Nieciecza KS, LKS „Łęgovia” Łęg Tarnowski, ŚKS Unia Niedomicę, LKS Siedliszowice, LKS Konary, LKS Kłyż i LKS Ilkowice, SKS Sokół Żabno. Bazę sportową z której korzystają wyżej wymienieni użytkownicy a także pozostali mieszkańcy gminy tworzą:

- boiska sportowe w Łęgu Tarnowskim, Ilkowicach, Niedomicach, Żabnie (2 obiekty), Niecieczy (4 obiekty), Siedliszowicach, Kłyżu, Gorzycach i Odporyszowie (2 obiekty),
- sale gimnastyczne w Łęgu Tarnowskim (dwie), Bobrownikach, Niedomicach, Żabnie (trzy), Niecieczy, Otfinowie, Siedliszowicach, Gorzycach i Odporyszowie,
- strzelnica sportowa w Sieradzy – Fiuk,

- boiska przyszkolne w Niedmicach, Otfinowie, Łęgu Tarnowskim,
- orliki: Żabno, Łęg Tarnowski, Nieciecza.

3.4 Ochrona zdrowia i opieka społeczna.

Na terenie Gminy Żabno w 2000 roku rozpoczął swą działalność Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej. Obejmuje on swoją opieką medyczną mieszkańców gminy Żabno oraz gminy Wietrzychowice z czego na terenie Gminy Żabno działają cztery ośrodki zdrowia: w Żabnie, Łęgu Tarnowskim, Niedomicach i Otfinowie, świadcząc wysokiej jakości usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Usługi świadczenia opieki społecznej dla mieszkańców gminy są realizowane przez powołaną do tego jednostkę jaką jest Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) w Żabnie. Instytucja ta pełni funkcję koordynatora działań przeznaczonych dla grupy osób potrzebujących wsparcia. Partnerami Ośrodka w jego działalności na rzecz rodziny i osób potrzebujących są:

- Organizacje zrzeszające osoby starsze, niepełnosprawne, tj.: Związek Emerytów i Rencistów – Koło Miejsko-Gminne w Żabnie, Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe w Tarnowie, filia w Żabnie, Związek Kombatanów RP Byłych Więźniów, koło terenowe w Żabnie,
- Organizacje działające w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną; w szczególności Oddziały Caritas Diecezji Tarnowskiej działające przy parafiach w Siedliszowicach, Niedomicach, Bobrownikach Wielkich, Odporyszowie i Żabnie oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci o/Tarnów,
- Partnerzy publiczni działający w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną tj. świetlice profilaktyczno-wychowawcze w Łęgu Tarnowskim, Niedomicach, Żabnie, Otfinowie podległe Urzędowi Miejskiemu w Żabnie, szkoły podstawowe i gimnazja, komisariat policji w Żabnie i Sąd Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej (kuratorzy sądowi).

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej to przede wszystkim:

- dodatki mieszkaniowe,
- usługi opiekuńcze,
- udzielanie schronienia bezdomnym, posiłku, zapewnianie ubrania osobom potrzebującym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu i ponoszenie opłat za pobyt mieszkańca gminy,
- organizacja pogrzebu,
- pomoc w postaci zasiłków celowych na pokrycie start powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- praca socjalna,
- opracowanie i realizacja gminnej strategii i polityki społecznej obejmującej programy pomocy społecznej.

Zadania własne OPS (fakultatywne):

- pomoc w postaci zasiłków celowych i celowych specjalnych,
- pomoc rzeczowa,
- pomoc w postaci dożywiania uczniów w szkołach.

Oprócz zadań własnych OPS realizuje zadania zlecone (obligatoryjne) takie jak: przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, stałych wyrównawczych; przyznawanie

i wypłacanie zasiłków: okresowych, gwarantowanych, macierzyńskich okresowych i jednorazowych, opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne; opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne; przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej; pomoc w formie biletu kredytowanego; organizowanie i prowadzenie środowiskowych domów samopomocy; przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych oraz wychowawczych „500+”

Natomiast na zadania zlecone (fakultatywne) składa się między innymi pomoc w postaci zasiłków okresowych i pomoc w postaci zasiłków okresowych specjalnych.

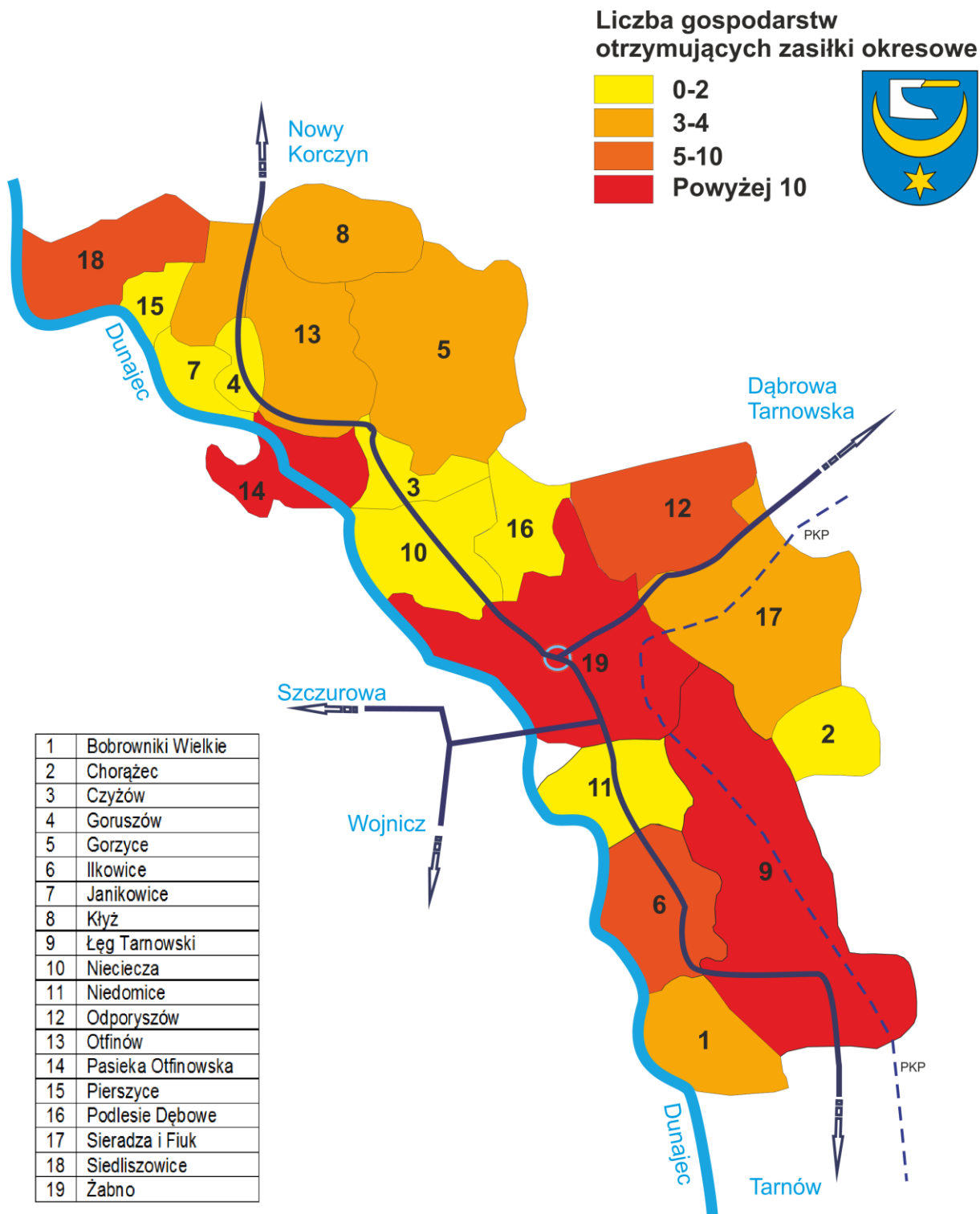
Tabela 8 Świadczenia pomocy społecznej w gminie Żabno

Świadczenia pomocy społecznej		
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej		
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp. dom.	430
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	1278
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	2,30%
Świadczenia rodzinne		
Korzystający ze świadczeń rodzinnych		
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	rodzina	578
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	1163
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	1047
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	90%

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabnie

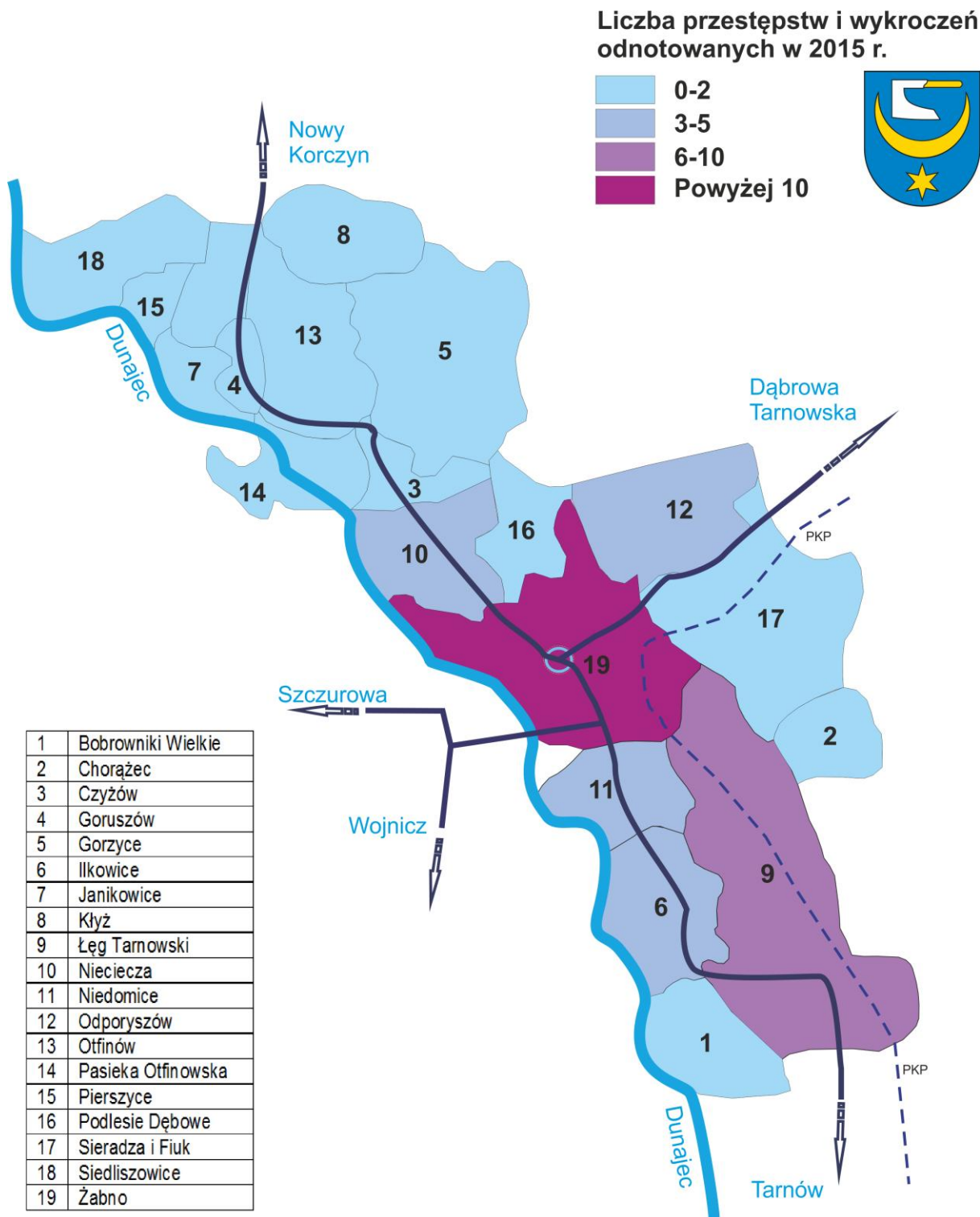
Wskaźnik „udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem” jest wyższy w gminie Żabno, niż na obszarze całego regionu małopolski (Tabela 2). Wskaźnik obrazujący udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem zarówno na obszarze gminy Żabno, jak i na terenie całego powiatu od kilku lat kształtuje się powyżej średniej dla całego województwa.

Rysunek 9 Liczba gospodarstw otrzymujących zasiłki

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Rysunek 10 Liczba przestępstw i wykroczeń

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Na podstawie oficjalnie przedstawionych danych wynika, iż w 2015 roku na terenie gminy Żabno praktycznie nie występują zjawiska przestępcze, a liczba wykroczeń jest marginalna. Z danych otrzymanych od Komisariatu Policji w Żabnie wynika, że na terenie gminy popełniono 20 przestępstw oraz 35 wykroczeń. W ujęciu dla poszczególnych jednostek osadniczych Gminy dane przedstawiają się następująco: Bobrowniki Wielkie – 1 wykroczenie, Gorzyce – 1 przestępstwo, 1 wykroczenie, Ilkowice – 1 przestępstwo, 3 wykroczenia, Łęg Tarnowski – 2 przestępstwa, 7 wykroczeń, Nieciecza – 5 wykroczeń, Niedomice – 2 przestępstwa, 2 wykroczenia, Odporyszów – 5 wykroczeń, Otfinów – 1 przestępstwo, Pasieka Otfinowska – 1 wykroczenie, Sieradza i Fiuk – 1 przestępstwo, Siedliszowice – 1 wykroczenie, Żabno – 12 przestępstw, 6 wykroczeń.

3.5 Struktura organizacji pozarządowych.

Na terenie gminy Żabno działalność prowadzą następujące organizacje pozarządowe i stowarzyszenia:

- Towarzystwo Przyjaciół Żabna,
- Lokalna Grupa Działania "Zielony Pierścień Tarnowa",
- Stowarzyszenie Przyjaciół Łęgu Tarnowskiego,
- Towarzystwo Fotograficzne POZYTYWNI,
- Amatorski Zespół Teatralny "Niecieczanie",
- Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Bobrowniki Wielkie,
- Stowarzyszenie RAZEM DLA NIEDOMIC,
- Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Siedliszowicach,
- Stowarzyszenie wsi „U Tatar” w Siedliszowicach,
- Społeczny Komitet Domowy Dzielnica "Konary",
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ilkowice,
- Fundacja Rozwoju Społecznego "DEMOS",
- OSP Bobrowniki Wielkie,
- OSP Gorzyce,
- OSP Ilkowice,
- OSP Kłyż,
- OSP Łęg Tarnowski,
- OSP Nieciecza,
- OSP Niedomice,
- OSP Odporyszów,
- OSP Otfinów,
- OSP Pasieka Otfinowska,
- OSP Siedliszowice,
- OSP Sieradza,
- OSP Żabno.

3.6 Bezrobocie i rynek pracy.

Dane pozyskane w październiku 2016 roku z Wojewódzkiego Urzędu Pracy wskazują, iż stopa bezrobocia dla powiatu tarnowskiego wyniosła 9,1% co w odniesieniu dla terenu całej gminy Żabno kształtowało się na poziomie 5,56%. Z przedstawionych analiz wynika, że cały obszar powiatu tarnowskiego zmaga się z wyższą stopą bezrobocia niż wynosi średnia dla regionu.

W gminie Żabno na 1000 mieszkańców pracuje 154 osób. Kobiety stanowią 53,7% wszystkich pracujących ogółem, a 46,3% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Żabno w 2015 roku wynosiło 12,9% (15,5% wśród kobiet i 10,5% wśród mężczyzn). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Żabno w 2015 r. wynosiło 3 049,76 PLN, co odpowiada 73,50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Żabno 1 773 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 898 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 875. Dodatkowo 60,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Żabno pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 15,0% w przemyśle i budownictwie, a 3,8% mieszkańców gminy pracuje w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości) pracuje 3,8% mieszkańców gminy. Rynek pracy w gminie Żabno cechuje się stosunkowo niskim poziomem rozwoju miejsc pracy w usługach rynkowych oraz dużym uzależnieniem od zakładów wytwórczych. Z tego powodu trudności ze znalezieniem pracy posiadają osoby z wyższym wykształceniem, które często decydują się z tego powodu na migracje. Jednocześnie pracodawcy w mieście poszukują pracowników charakteryzujących się pewnym, określonym, poziomem wykształcenia i kwalifikacji.

Tabela 9 Liczba bezrobotnych w gminie Żabno z podziałem na wiek

Nazwa miejscowości	do 24 lat	od 25 do 34 lat	od 35 do 44 lat	od 45 do 54 lat	od 55 do 59 lat	60 lat i więcej
Bobrowniki Wielkie	4	7	6	7	1	1
Chorażec	1	2	0	0	0	0
Czyżów	0	0	0	0	0	0
Goruszów	0	0	0	1	1	0
Gorzyce	13	10	4	3	1	1
Ilkowice	6	21	5	10	5	2
Janikowice	2	0	0	0	0	0
Kłyż	2	3	2	1	0	0
Łęg Tarnowski	21	35	24	36	17	10
Nieciecza	6	5	5	6	1	1
Niedomice	13	21	19	21	9	7
Odporyszów	3	8	10	9	1	1
Otfinów	3	8	4	9	5	3
Pasieka	5	3	8	4	0	0
Pierszyce	0	0	1	3	2	1
Podlesie Dębowe	2	0	1	1	0	0
Siedliszowice	5	7	4	10	4	3
Sieradza i Fiuk	10	9	9	12	4	1
Żabno	25	32	28	27	12	5
Razem	121	171	130	160	63	36

Źródło: Informacja o sytuacji na rynku pracy w gminie Żabno wg stanu na 30.09.2016 r., Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Szczególnie niepokojąca i mogąca wywoływać bardzo negatywne skutki w sferze społecznej jest duża liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia i powyżej 45 roku życia. Koniecznym jest zatem podejmowanie przede wszystkim takich działań, które stwarzać będą miejsca pracy dla osób bezrobotnych z tych grup wiekowych. Dużą szansę na poprawę sytuacji stanowi rozwój branży turystycznej oraz obsługa ruchu turystycznego. W usługach turystycznych i okołoturystycznych często dla pracodawców liczą się bardziej indywidualne predyspozycje (np. umiejętność pracy z ludźmi, sumienność i dobra organizacja czasu), niż wykształcenie, doświadczenie czy wiek pracowników. Dlatego też, poprawa atrakcyjności gminy Żabno a w szczególności rozwój bazy turystycznej, dzięki którym nastąpi między innymi zwiększenie liczby odwiedzających, zwiększenie popytu na usługi branży turystycznej a w związku z tym tworzenie nowych miejsc pracy tego typu. Podejmowane działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali tych negatywnych zjawisk w sferze bezrobotności.

Tabela 10 Liczba bezrobotnych w gminie Żabno z podziałem na czas pozostawania bez pracy

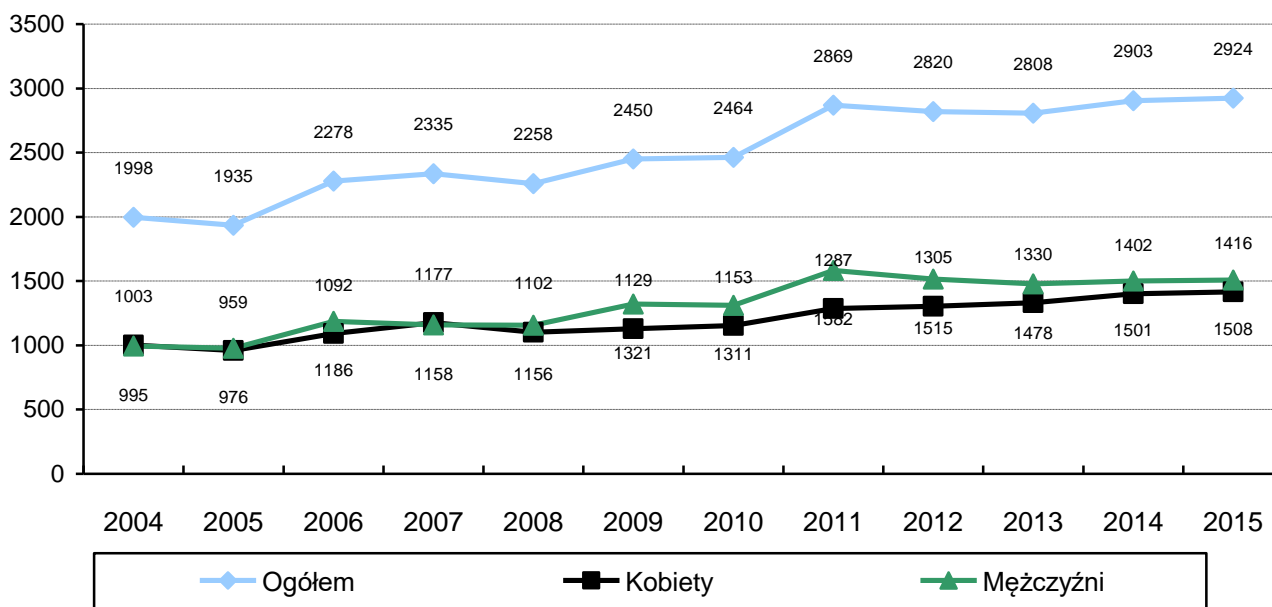
Nazwa miejscowości	do 1 m-ca	od 1 do 3 m-cy	od 3 do 6 m-cy	od 6 do 12 m-cy	od 12 do 24 m-cy	pow. 24 m-cy
Bobrowniki Wielkie	3	2	5	5	2	9
Chorażec	1	1	1	0	0	0
Czyżów	0	0	0	0	0	0
Goruszów	1	0	1	0	0	0
Gorzyce	7	7	3	3	7	5
Ilkowice	10	6	6	9	8	10
Janikowice	0	0	0	1	1	0
Kłyż	2	1	3	0	2	0
Łęg Tarnowski	18	13	15	26	30	41
Nieciecza	2	4	5	2	4	7
Niedomice	13	7	12	15	18	25
Odporyszów	1	5	8	3	6	9
Otfinów	1	8	3	6	6	8
Pasieka Otfinowska	5	2	2	2	4	5
Pierszyce	0	0	0	1	2	4
Podlesie Dębowe	1	1	0	0	2	0
Siedliszowice	2	4	2	3	9	13
Sieradza i Fiuk	9	6	6	6	8	10
Żabno	25	17	15	16	17	39
Razem	101	84	87	98	126	185

Źródło: Informacja o sytuacji na rynku pracy w gminie Żabno wg stanu na 30.09.2016 r., Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Wysoki procent osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych należy postrzegać jako największe zagrożenie w sferze społecznej z uwagi na konsekwencje psychologiczne dla osób dotkniętych trwałym bezrobociem. Negatywne skutki widoczne są

nie tylko w sferze złej sytuacji finansowej bezrobotnych, ale także kumulacji problemów społecznych.

Wykres 4 Liczba pracujących według płci w gminie Żabno w latach 1995-2015

Płeć	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kobiety	1003	959	1092	1177	1102	1129	1153	1287	1305	1330	1402	1416
Mężczyźni	995	976	1186	1158	1156	1321	1311	1582	1515	1478	1501	1508
Ogółem	1998	1935	2278	2335	2258	2450	2464	2869	2820	2808	2903	2924

Źródło: Banku Danych Lokalnych GUS

Do największych pracodawców na terenie gminy Żabno zaliczają się:

- BRUK-BET - produkcja kostki brukowej oraz galanterii z betonu wibroprasowanego,
- Spółdzielnia Produkcji Rolnej „Diament” w Otfinowie - produkcja roślinna i hodowlana oraz działalność usługowa,
- Polsko-francuska spółka „POLAN” w Żabnie - produkcja przetworów z owoców i warzyw,
- Zakład ślusarsko – budowlany Utrata Ryszard
- MLA Holding Sp. z o.o. Żabno
- mLeasing sp. z o.o. Warszawa
- Firma MALINKA w Żabnie
- Firma ROVITA w Niedomicach
- Firma GRAMA w Ilkovicach
- Firma WIECZOREK w Żabnie,
- Głuchoławskie Zakłady Papiernicze w Niedomicach,
- Firma Gospodarczo-Handlowa” AGRIA” Spółka z o.o.,

- EXALO DRILLING SA,
- Les-Drób Piotrowski&Wójcik i Wspólnicy Spółka Jawna,
- PTH Certech Jan Kuca, Jerzy Motyka Sp. Jawna,
- Villa Verde sp. z o.o,
- Przedsiębiorstwo Produkcji i Usług Geologicznych Kruszgeo S.A,
- Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o.,
- Społem Tarnowska Spółdzielnia Spożywców,
- Firma Produkcyjno-Usługowo-Handlowa „TAR_STAL” J.H. Kawa Sp. Jawna,
- Firma LES-DRÓB,
- Dalian Talent,
- PGD Polska Sp. z o.o.,
- Artman PPHU T. Kosiniak, A. Kosiniak Sp. jawna
- Gminne Spółdzielnie w Żabnie i Łęgu Tarnowskim - produkcja i handel artykułami spożywczymi oraz usługi,

3.7 Zidentyfikowane problemy sfery społecznej to przede wszystkim:

- nasilanie się zjawiska starzenia się lokalnej społeczności,
- wahające się saldo migracji i wskaźnika przyrostu naturalnego,
- duża liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 lat i powyżej 45 lat,
- niewystarczająca liczba miejsc pracy w sektorze usług rynkowych,
- migracja młodych, wykształconych ludzi, poszukujących pracy w wysoko rozwiniętych sektorach gospodarki,
- niskie zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne Gminy
- stosunkowo duży udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
- zwiększająca się liczba przestępstw i wykroczeń w mieście Żabno.

3.8 Analiza mierników w sferze społecznej.

Dokonana analiza mierników na obszarze gminy wskazała na dużą ilość problemów społecznych. W celu przeprowadzenia oceny wydzielonych jednostek w sferze społecznej wykorzystano dane pochodzące z instytucji działających na terenie gminy.

Dla zobrazowania negatywnego zjawiska w sferze społecznej analizie poddano podstawowe kryteria: liczbę bezrobotnych w poszczególnych jednostkach, liczbę przestępstw i wykroczeń, liczbę gospodarstw otrzymujących zasiłki.

Wskaźniki degradacji wyliczono zgodnie z poniższym wzorem:

$$Wsk.deg.miej.= (Pw*100)/Lms$$

Pw – poziom wskaźnika

Lms – liczba mieszkańców miejscowości

Tabela 11 Wskaźniki dla sfery społecznej

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców jednostki	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem	Wskaźnik degradacji	Liczba gospodarstw otrzymujących zasiłki	przestępstwa i wykroczenia	Wskaźnik degradacji
Bobrowniki Wielkie	772	24	3,11	4	1	0,13
Chorażec	207	3	1,45	1	0	0,00
Czyżów	108	0	0,00	0	0	0,00
Goruszów	85	2	2,35	1	0	0,00
Gorzyce	771	32	4,15	4	2	0,26
Ilkowice	1362	49	3,60	5	4	0,29
Janikowice	159	2	1,26	2	0	0,00
Kłyż	344	8	2,33	4	0	0,00
Łęg Tarnowski	3998	143	3,58	37	9	0,23
Nieciecza	700	24	3,43	1	5	0,71
Niedomice	1931	90	4,66	5	4	0,21
Odporyszów	943	32	3,39	5	5	0,53
Otfinów	769	32	4,16	4	1	0,13
Pasieka Otfinowska	427	20	4,68	16	1	0,23
Pierszyce	277	7	2,53	2	0	0,00
Podlesie Dębowe	220	4	1,82	0	0	0,00
Sieradza i Fiuk	1106	45	4,07	3	1	0,09
Siedliszowice	488	33	6,76	5	1	0,20
Żabno	4247	129	3,04	13	18	0,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Miejskiego w Żabnie

Zgodnie z danymi GOPS-u, miernik przedstawiony na Mapie 6 – liczba gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe wskazuje najczęściej uprawnionych w jednostkach o numerach: 19 (Żabno), 14 (Pasieka Otfinowska), 9 (Łęg Tarnowski) oraz w dalszej kolejności 18 (Siedliszowice), 12 (Odporyszów), 6 (Ilkowice) 11 (Niedomice) a najmniej w jednostkach o numerach 2 (Chorażec), 4 (Goruszów), 10 (Nieciecza).

Występujące zjawisko w znacznej mierze spowodowane jest wysokim poziomem bezrobocia rejestrowanego w gminie, w tym dużym odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych (Tabela 10). Według danych PUP-u, największy udział bezrobotnych zarejestrowanych w wieku produkcyjnym ludności gminy występuje w jednostkach o numerach: 9 (Łęg Tarnowski), 11 (Niedomice), 19 (Żabno), 6 (Ilkowice). Natomiast wartości najniższe odnotowano w jednostkach o numerach: 2 (Chorażec), 3 (Czyżów), 4 (Goruszów), 7 (Janikowice), 16 (Podlesie Dębowe).

Na ocenę sfery społecznej istotną rolę odgrywają także kwestie poziomu bezpieczeństwa w gminie. W tym celu wykorzystano możliwe do uzyskania, od Komisarjatu Policji w Żabnie, dane, czyli liczbę przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób (Rysnek 10). W skali jednostek urbanistycznych najgorsza sytuacja występuje w jednostkach nr 19 (Żabno), 9 (Łęg Tarnowski), 10 (Nieciecza), 11 (Niedomice), 12 (Odporyszów), 5 (Gorzyce), 6 (Ilkowice), 14 (Pasieka Otwinowska) natomiast najlepsza w jednostkach nr 15 (Pierszyce),

16 (Podlesie Dębowe), 2 (Chorażec), 3 (Czyżów), 7 (Janikowice), 8 (Kłyż). Jednostki najgorsze według tego wskaźnika mają wagę wyższą niż średnia przyjętej wartości dla gminy.

4. Sfera funkcjonalno – przestrzenna.

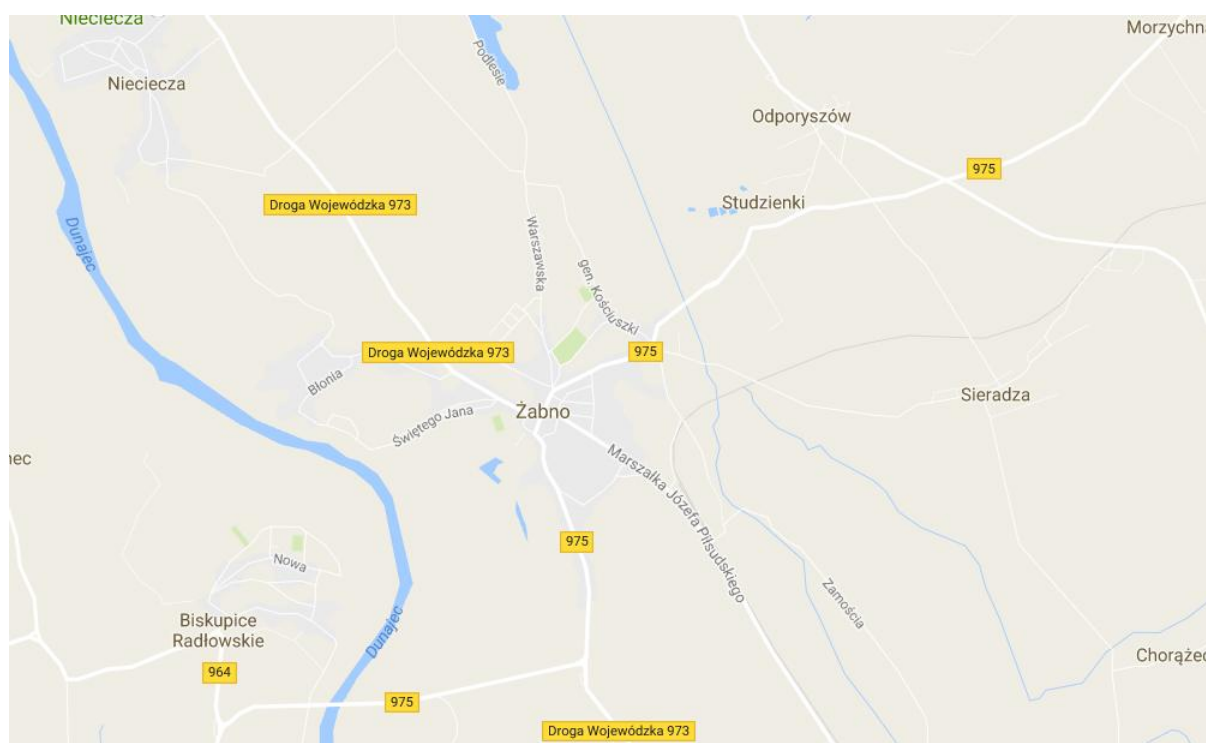
Tabela 12 Gmina Żabno na tle powiatu i województwa – sfera funkcjonalno-przestrzenna

Wskaźnik	Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w 2015 r	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² 1 osobę	Odsetek gruntów we własności gminy, powiatu, województwa [%]	Lesistość [%]
Województwo Małopolskie	46	25,7	Brak danych	28,7
Powiat Tarnowski	38	26,2	6,8	21,8
Gmina Żabno	30	24,6	5,8	3,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: GUS, Powiatowego Urzędu Pracy.

Miasto Żabno posiada zachowany układ urbanistyczny, z wykształconym przestrzennym i funkcjonalnym centrum miejskim. Głównymi osiami miasta są przebiegające przez nie dwie drogi wojewódzkie. W centralnej części miasta, w okolicach rynku miejskiego ukształtowała się zwarta struktura miejska, układ ulic w centrum jest bardziej spójny i regularny. Na obrzeżach miasta ulice charakteryzują się nieregularnością kształtów a zabudowania są bardziej rozproszone. Przestrzeń posiada więcej cech typowych dla miejscowości wiejskich (rodzaj i rozmieszczenie budynków, duży udział użytków rolnych, itp.). Od zachodniej strony miasto ogranicza rzeka Dunajec.

Plan centralnej części miasta Żabno

Źródło: gogle.maps

Rynek w mieście pełni przede wszystkim funkcję centrum miasta. Położony jest przy skrzyżowaniu dróg wojewódzkich nr 973 i 975. Obiekty użyteczności publicznej, budynki mieszkalne wielorodzinne, punkty usługowe, lokale wykorzystywane przez podmioty gospodarcze oraz charakterystyczne dla miast przestrzenie publiczne znajdują się w centralnej części miasta. Położenie i funkcjonalność centrum stanowi najważniejsze miejsce koncentracji życia publicznego tworząc otwartą przestrzeń wspólną.

Pozostałe miejscowości gminy Żabno cechują się typową, wiejską zabudową. Są to w większości wsie powstające wzdłuż jednego lub kilku ciągów komunikacyjnych, o nieregularnym kształcie, z nierównomiernym układem pól i dużym rozbiem własności na liczne działki. W wielu tych miejscowościach brakuje funkcjonalnych centrów i wyodrębnionych lub odpowiednio zagospodarowanych przestrzeni publicznych, rolę te pełnią przestrzenie usytuowane wzdłuż dróg przebiegających przez miejscowości. Szczególnie odczuwalne są braki w urządzeniu przestrzeni publicznych w rejonach koncentracji usług (np. brak zieleni towarzyszącej, placów, placyków, chodników i oświetlenia). Wszystkie te czynniki składające się na brak wyodrębnionych miejsc koncentracji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego, niekompletne wykorzystanie przestrzeni publicznej i jej niską funkcjonalność, powodują uciążliwość w korzystaniu z dostępnego przestrzeni w wielu miejscowościach gminy Żabno.

Gmina Żabno cechuje się wysoką gęstością zaludnienia wynoszącą 170 osób/km², co w porównaniu z obszarem powiatu tarnowskiego, wskazuje na znacznie wyższą od średniej dla powiatu tarnowskiego gęstość zaludnienia. Dla powiatu tarnowskiego wynosi ona 142 osób/km². Pod tym względem (gęstości zaludnienia) gmina Żabno zajmuje drugie miejsce w powiecie, ustępując jedynie gminie Tarnów. Zarówno gmina Żabno, jak i obszar całego powiatu cechują się gęstością niższą, niż średnia wojewódzka, wynosząca 222 osób/km². Przedmiotowy obszar cechuje się stosunkowo dużym rozproszeniem zabudowy, zdecydowaną przewagą budownictwa jednorodzinnego oraz dużym udziałem gruntów rolnych w strukturze przestrzennej miejscowości.

Na terenie gminy Żabno znajduje się wiele budynków reprezentujących typ zabudowy tradycyjnej o cechach zabytkowych a niekorzystne przekształcenia zabudowy mieszkaniowej na wsiach sprawiają, iż charakterystyczne dla miejscowej przestrzeni cechy architektoniczne zanikają. Nowa zabudowa cechuje się pomieszaniem różnych jej typów i brakiem wzorców budownictwa mieszkaniowego o formie architektonicznej nawiązującej do cech zabudowy tradycyjnej. Powoduje to, iż zanikają unikalne dla obszaru gminy cechy przestrzeni oraz powstają zaburzenia harmonii i ładu przestrzennego. Nadto, wiele istniejących obiektów zabudowy tradycyjnej o cechach zabytkowych posiada niską wartość techniczną lub użytkową, przez co mogą one ulec degradacji.

4.1 Obiekty zabytkowe.

Do rejestru Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków wpisanych jest 9 obiektów i zespołów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Żabno:

- Żabno – kościół par. p.w. św. Ducha, otoczenie, drzewostan, wieża bramna (nr wpisu A-378 z 08.06.1972);
- Żabno – cmentarz żydowski, ul. Kościuszki (nr wpisu A-336 z 02.11.1990);
- Łęg Tarnowski – zespół dworski: dwór, park, oficyna (nr wpisu A-169 z 15.01.1979);

- Odporyszów – kościół par. p.w. św. Małgorzaty z otoczeniem w obrębie ogrodzenia i wieżą (nr wpisu A-330 z 06.12.1971);
- Otfinów – kościół par. p.w. śś. Piotra i Pawła (nr wpisu A-252 z 30.05.1985);
- Otfinów – Diament – cmentarz wojenny nr 258 (nr wpisu A-348 z 26.05.1992);
- Otfinów – zespół dworsko-parkowy: dwór, park z aleją dojazdową oraz kapliczka z figurą Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej (nr wpisu A-151/M z 21.07.2008 r.);
- Pasieka Otfinowska - cmentarz wojenny nr 256, (nr wpisu A-1188/M z 18.01.2010);
- Niedomice– cmentarz wojenny nr 208 (nr wpisu A-349 z 26.05.1992)

Do najbardziej znanych i najchętniej odwiedzanych zabytków na terenie gminy Żabno należą:

- Pałac w Łęgu Tarnowskim - wybudowany na zlecenie Józefa Męcińskiego w latach 1885-1892. Budynek w swojej formie posiada elementy neorenesansowe, otoczeniem pałacu jest kilkuhektarowy park z bogatą roślinnością. Obecnie Pałac spełnia funkcję gimnazjum.
- Kościół w Otfinowie - monumentalny kościół p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła, świątynia trzynawowa utrzymana w stylu neogotyckim.
- Sanktuarium w Odporyszowie - sanktuarium odporyszowskie jest znanym miejscem kultu maryjnego w regionie tarnowskim. Corocznie we wrześniu tysiące pielgrzymów przybywa z nie tylko z całego Powiśla Dąbrowskiego, ale również spoza regionu, by modlić się przed cudownym obrazem koronowanej Matki Boskiej Odporyszowskiej. Budynekowi kościoła towarzyszy zabytkowa dzwonnica i ogrodzenie wraz z kaplicą pochodzące z XVII i XVIII wieku. Wokół kościoła znajdują się kapliczki drogi krzyżowej autorstwa Jana Wnęka (pasjonata lotnictwa nazwany "Ikarem znad Dunajca"), który nierozłącznie wiąże się z Odporyszowem. Obok sanktuarium mieści się muzeum poświęcone tej ciekawej postaci.
- Studzienka w Odporyszowie - miejsce znane jako miejsce „siedmiu cudownych źródełek”, usytuowane w małej dolinie, na skraju Odporyszowa. Uważa się, iż źródła wytrysnęły w czasie objawienia się Matki Boskiej w czasie potopu szwedzkiego. Współcześnie twierdzi się, że woda z jedyne go pozostałego źródła ma właściwości lecznicze.
- Kościół parafialny Świętego Ducha w Żabnie wraz z osiemnastowieczną dzwonnica stanowi cenny zespół barokowo-klasycy zny architektury sakralnej.

4.2 Mieszkalnictwo.

Na podstawie informacji z Banku Danych Lokalnych GUS, w 2015 roku na terenie gminy Żabno znajdowało się 5 013 mieszkań o przeciętnej powierzchni użytkowej 93 m². W zdecydowanej większości należały one do osób fizycznych. Na zasoby komunalne gminy składało się 24 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni użytkowej 570,91 m². W mieście Żabno znajdowało się 1 141 mieszkań, co stanowiło 22,8 % zasobów mieszkaniowych gminy. Ogółem, na terenie gminy znajdowało się 4 410 budynków mieszkalnych.

Pod względem wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne, najwięcej lokali mieszkalnych wyposażonych jest w wodociąg (99,8 % ogółu mieszkań). Najmniej mieszkań posiada wyposażenie w gaz sieciowy (76,1 % - stan na koniec 2014). Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Żabno należy uznać za stosunkowo dobre. Najkorzystniej wskaźniki wyposażenia przedstawiają się w mieście Żabno.

Pod względem wskaźników dla zasobów mieszkaniowych, gmina Żabno cechuje się mniejszą liczbą mieszkań na 1000 mieszkańców niż powiat tarnowski i województwo

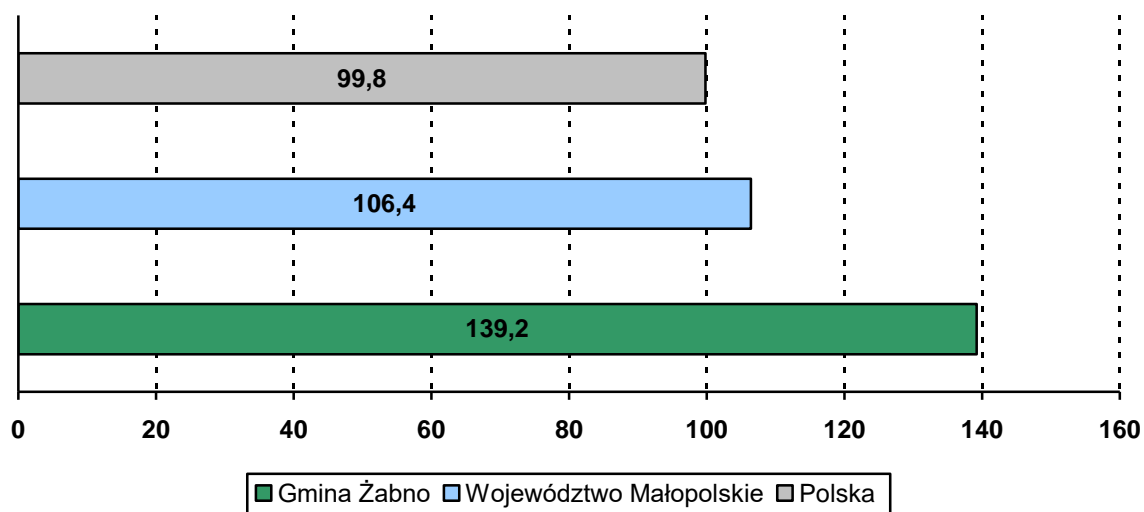
małopolskie. Mniejsza w porównaniu do wskaźników powiatowych i wojewódzkich jest również powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (patrz – Tabela 12), natomiast przeciętna powierzchnia nieruchomości oddanego do użytkowania w 2015 roku jest znacząco większa od średniej dla regionu i zdecydowanie przewyższa średnią krajową.

Tabela 13 Powierzchnia użytkowa dla poszczególnych sektorów budownictwa

Rodzaj budownictwa	Powierzchnia użytkowa [m ²]
Mieszkalnictwo jednorodzinne	437 271
Mieszkalnictwo wielorodzinne	21 033
Sektor budownictwa komunalnego (jednostki gminne)	125 368
Sektor budownictwa produkcyjno-usługowego i handlowego	40 179
Razem:	623 851

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żabno 2015-220

Wykres 5 Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości (oddanego do użytkowania w 2015 roku (m²))

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: GUS

Natomiast niekorzystnie na tle regionu przedstawia się stan techniczny i wizualny obiektów mieszkalnych szczególnie w centrum miasta Żabno oraz na terenie sąsiednich sołectw: w Niedomicach znajduje się teren przemysłowy na którym usytuowane są budynki mieszkalne Spółdzielni mieszkaniowej Celuloza w Niedomicach oraz Spółdzielnia mieszkaniowa w Dąbrowie Tarnowskiej administrująca budynki w Żabnie – zdjęcia poglądowe poniżej. Spora część budynków w gminie nie posiada wykonanej termomodernizacji, co powoduje, że wykorzystywane są przestarzałe i energochłonne urządzenia. Wiele z budynków nie korzysta z OZE. Wszystkie te czynniki wpływają to na niską emisję na terenie gminy.

4.3 Użytkowanie terenu.

Powierzchnia gminy Żabno wynosi 10 153 ha. Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego (2010), większą jej część zajmują grunty (70,4%), wśród których przeważają użytki rolne (57,8%).

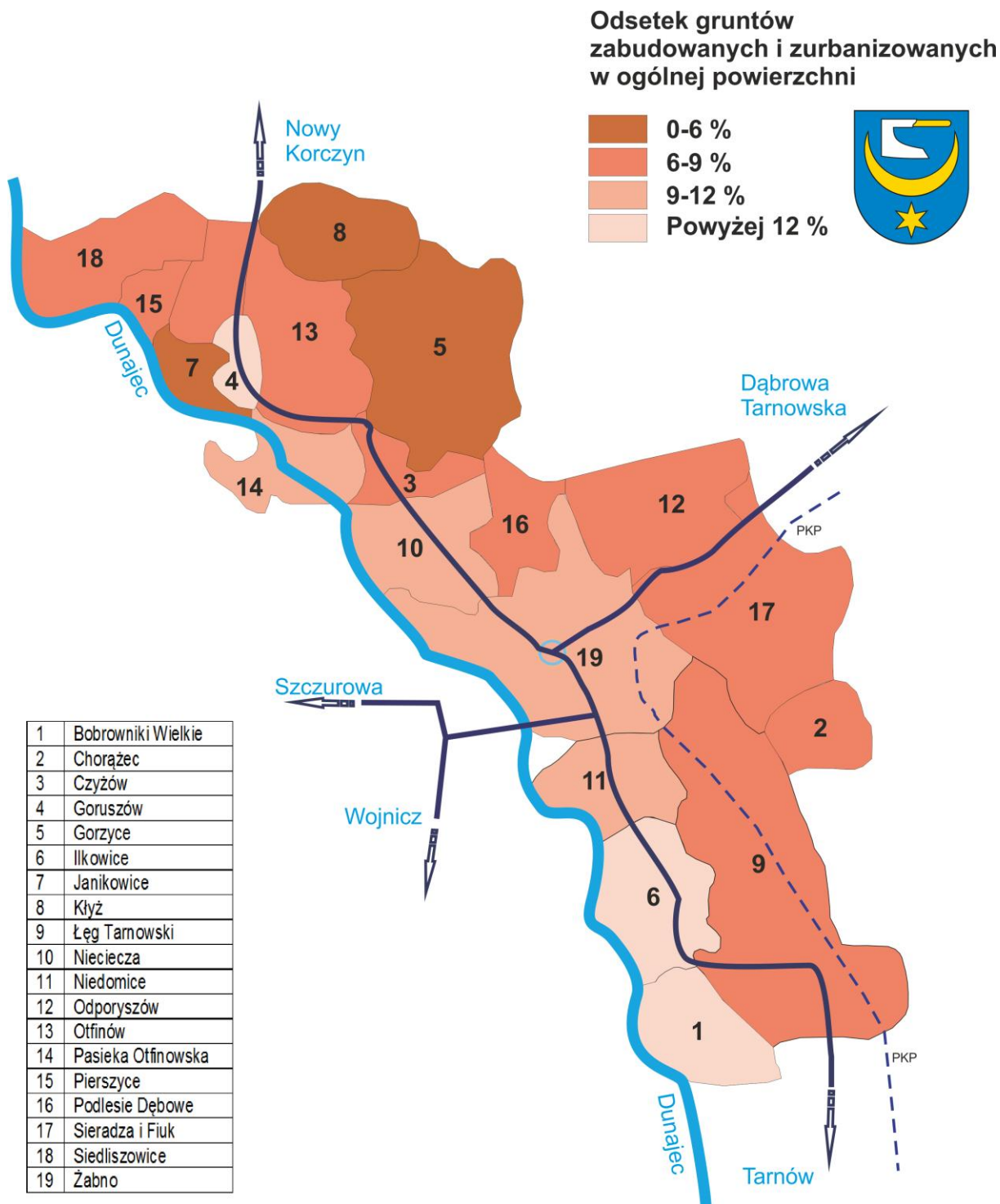
Tabela 14 Formy użytkowania terenu w gminie Żabno

grunty ogółem, w tym:	ha	7142,66	70,4%
użytki rolne ogółem, w tym	ha	5863,86	57,8%
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	5633,81	55,5%
pod zasiewami	ha	4599,58	45,3%
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	ha	367,02	3,2%
uprawy trwałe	ha	70,00	0,6%
sady ogółem	ha	68,03	0,6%
ogrody przydomowe	ha	79,29	0,8%
łąki trwałe	ha	393,62	4,5%
pastwiska trwałe	ha	56,27	0,5%
pozostałe użytki rolne	ha	230,05	2,3%
lasy i grunty leśne	ha	265,03	2,6%
pozostałe grunty	ha	1013,80	10,0%
tereny zurbanizowane i pozostałe	ha	3010,31	29,6%
RAZEM	ha	10152,97	100,00%

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010)

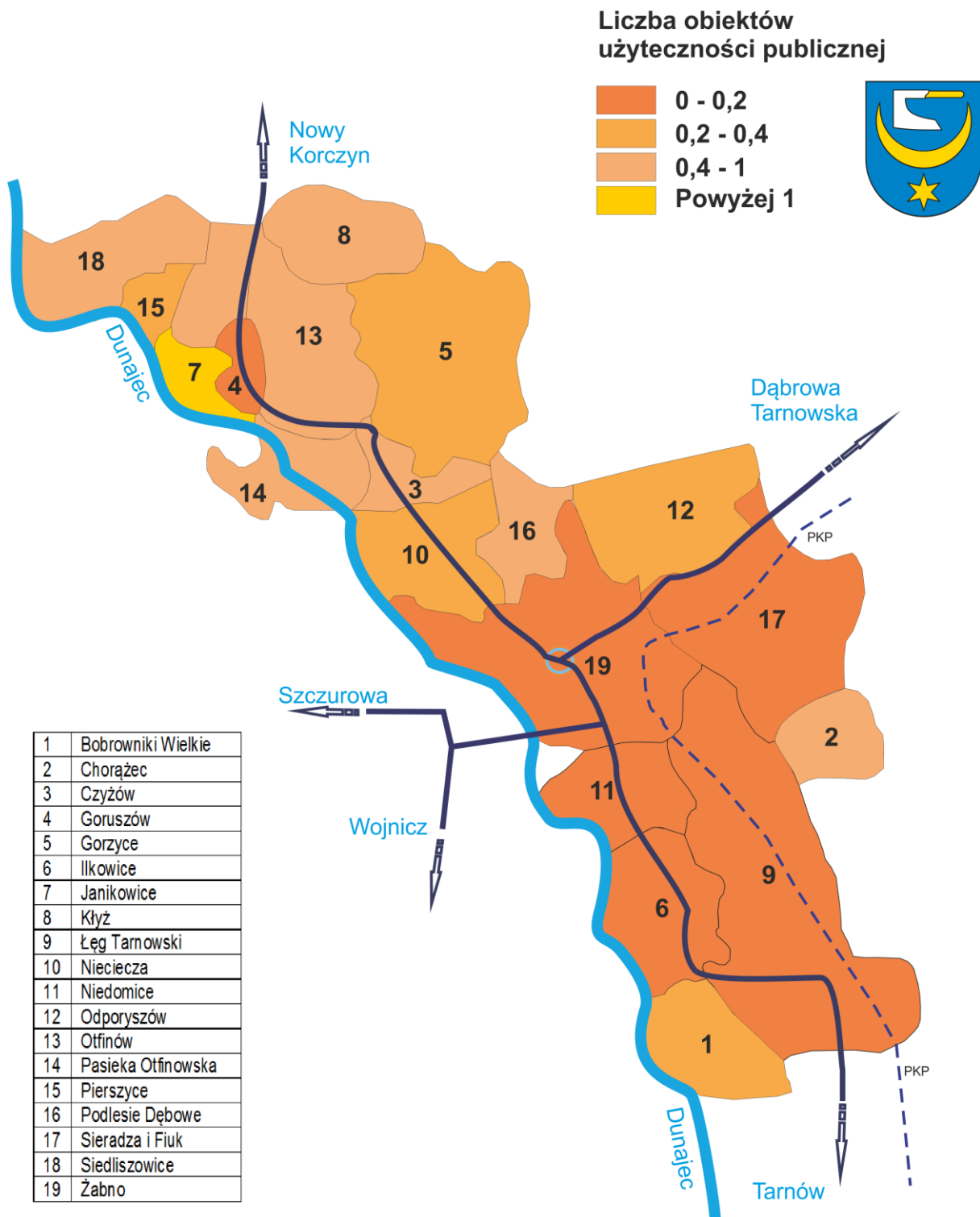
Gmina Żabno jest gminą, w której przeważająca część obszaru wykorzystywana jest pod działalność rolniczą. Niski jest stopień zalesienia gminy. Zaledwie 3,5% jej powierzchni zajmują lasy i grunty leśne. W związku z powyższym zauważono dużą potrzebę zmian w tym zakresie poprzez rozwoju obszarów zielonych, zwiększenia zalesienia nieużytków rolnych oraz przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców (np. stworzenie zielonych terenów publicznych).

Rysunek 11 Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Rysunek 12 Liczba obiektów użyteczności publicznej przypadająca na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Tabela 15 Odsetek gruntów we władaniu Gminy

Nazwa miejscowości	Powierzchnia gruntu [ha]
Bobrowniki Wielkie	31,68
Chorążec	0,21
Czyżów	43,15
Goruszów	2,27
Gorzyce	15,57
Ilkowice	19,78
Janikowice	4,09
Kłyż	11,99
Łęg Tarnowski	67,41
Nieciecza	29,18
Niedomice	24,41
Odporyszów	29,60
Otfinów	20,32
Pasieka Otfinowska	57,01
Pierszyce	6,3
Podlesie Dębowe	53,88
Siedliszowice	7,27
Sieradza i Fiuk	47,20
Żabno	111,54
Razem	582,86

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

4.4 Infrastruktura drogowa.

Przez obszar gminy Żabno przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu regionalnym:

- droga wojewódzka nr 973 Tarnów- Niedomice - Żabno- Otfinów- Borusowa
- droga wojewódzka nr 975 Wojnicz- Radłów- Żabno- Dąbrowa Tarnowska;

Istotne znaczenie dla układu komunikacyjnego gminy ma sieć dróg powiatowych, którą tworzą drogi nr: 338 (zapewniająca połączenie z gminą Tarnów i miastem Tarnów), 308 (z gminą Radłów), 337, 334 (z gminą Dąbrowa Tarnowska), 333, 331 (z gminą Olesno, miastem Dąbrowa Tarnowska na wschodzie i gminą Radłów poprzez przeprawę promową na Dunajcu), 329, 330, 301 (z gminą Gręboszów), 105 (z gminą Gręboszów, a poprzez przeprawę promową z gminą Wietrzychowice, dalej ze Szczurową), 318 (z gminą Gręboszów).

Sieć drogową gminy Żabno uzupełniają drogi o charakterze gminnym, zapewniające dojazd do poszczególnych sołectw. Łącznie, przez gminę przebiega 25,5 km dróg wojewódzkich, 43,9 km dróg powiatowych oraz 122,76 km dróg gminnych (w tym 24,81 km to drogi miejskie i 97,95 km na obszarach wiejskich). Przez teren gminy Żabno przebiega linia kolejowa relacji Tarnów – Żabno – Dąbrowa Tarnowska. Jej długość na terenie gminy wynosi 13,8 km.

Do głównych problemów związanych z infrastrukturą drogową na terenie gminy należy niezadowalający stan nawierzchni wielu dróg oraz ich niezadowalające parametry techniczne (ostre łuki, brak poboczy, itp.). Modernizacji i podniesienia parametrów technicznych wymagają między innymi drogi wojewódzkie przebiegające przez obszar gminy. Ponadto, przez Żabno przebiegają dwie drogi wojewódzkie, brakuje alternatywnego szlaku tranzytowego, omijającego miasto.

W sołectwie Odporyszów – 3 km od Żabna rozpoczyna się Specjalna Strefa Przemysłowa będąca własnością gminy Żabno położona na terenie sołectwa Morzychna (Gmina Dabrowa Tarnowska).

4.5 Zidentyfikowane problemy sfery przestrzennej.

Do głównych problemów sfery przestrzennej gminy Żabno należą:

- brak funkcjonalnych centrów i wyodrębnionych lub odpowiednio zagospodarowanych przestrzeni publicznych w wielu miejscowościach gminy;
- niedostateczne wykorzystanie przestrzeni publicznej i jej niska funkcjonalność;
- zanikanie unikalnych dla obszaru gminy cech zabudowy i przestrzeni oraz zaburzenia ładu przestrzennego;
- niska jakość techniczna lub użytkowa obiektów zabudowy tradycyjnej o cechach zabytkowych;
- zagrożenia dla środowiska naturalnego wynikające z zanieczyszczeń zewnętrznych, dużego natężenia ruchu na przebiegających przez gminę drogach;
- niskiej jakości stan sieci dróg, konieczność modernizacji wielu szlaków komunikacyjnych przebiegających przez gminę;
- duże natężenie ruchu na obszarze miasta Żabno wynikające z jego położenia na skrzyżowaniu dwóch dróg wojewódzkich;

4.6 Analiza mierników w sferze funkcjonalno-przestrzennej.

Istniejące uwarunkowania lokalne, w tym występujące bariery przestrzenne i specyfika gminy sprawia, że co najmniej część gminy wymaga działań mających na celu poprawę jakości standardów składającą się na sferę funkcjonalno-przestrzenną.

Dla zobrazowania negatywnego zjawiska w sferze funkcjonalno - przestrzennej analizie poddano kryteria: odsetek gruntów we władaniu gminy, odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni, liczba obiektów użyteczności publicznej.

Wskaźniki degradacji wyliczono zgodnie z poniższym wzorem:

$$Wsk.deg.miej.= (Pw*100)/Lms$$

Pw – poziom wskaźnika

Lms – liczba mieszkańców miejscowości

Tabela 16 Wskaźniki dla sfery społecznej

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców jednostki	Odsetek gruntów we władaniu Gminy	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	Wskaźnik degradacji	Liczba obiektów użyteczności publicznej
Bobrowniki Wielkie	772	31,68	13,7	1,77	3
Chorażec	207	0,21	8,4	4,06	2
Czyżów	108	43,15	7,2	6,67	1
Goruszów	85	2,27	13,8	16,24	0
Gorzyce	771	15,57	2	0,26	3
Ilkowice	1362	19,78	12,2	0,90	2
Janikowice	159	4,09	5,4	3,40	2
Kłyż	344	11,99	5,9	1,72	2
Łęg Tarnowski	3998	67,41	7,8	0,20	4
Nieciecza	700	29,18	10	1,43	3
Niedomice	1931	24,41	10,1	0,52	4
Odporyszów	943	29,6	7,2	0,76	4
Otfinów	769	20,32	7	0,91	5
Pasieka Otfinowska	427	57,01	12,2	2,86	3
Pierszyce	277	6,3	7,9	2,85	1
Podlesie Dębowe	220	53,88	6,3	2,86	1
Sieradza i Fiuk	1106	47,2	6,4	0,58	2
Siedliszowice	488	7,27	7,7	1,58	3
Żabno	4247	111,54	11,9	0,28	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Miejskiego w Żabnie

Analizując odsetek powierzchni zabudowanych i zurbanizowanych do ogólnego obszaru (Rysunek 11) najwyższe wartości przyjmuje się w jednostkach nr 1 (Bobrowniki Wielkie), 4 (Goruszów), 6 (Ilkowice), 14 (Pasieka Otfinowska). Natomiast najmniejsze w jednostkach 7 (Janikowice), 8 (Kłyż), 5 (Gorzyce) i są one niższe od średniej wartości dla gminy.

Odsetek gruntów znajdujących się we własności gminy stanowi istotny element rozwoju, który przy wysokim wskaźniku dla poszczególnych jednostek daje im szansę aplikowania o środki zewnętrzne. Omawiany miernik (Tabela 15) poddany analizie wskazuje największe wartości w jednostkach: Żabno, Łęg Tarnowski, Pasieka Otfinowska Podlesie Otfinowskie, Czyżów, Bobrowniki Wielkie oraz Nieciecza, Niedomice, Odporyszów i Otfinów. Natomiast najniższe wartości mają jednostki: Chorażec, Goruszów, Janikowice, Pierszyce.

Wskaźnik odnoszący się zaś do ilości instytucji publicznych w poszczególnych jednostkach wskazuje na ich największe zagęszczenie w miejscowościach o największej liczbie

mieszkańców: 19 (Żabno), 10 (Otfinów), 9 (Łęg Tarnowski) 11 (Niedomice), 12 (Odporyszów). Wskaźnik ten należy jednak odczytywać w odniesieniu co całkowitej ilości mieszkańców danej miejscowości. W takim wypadku najmniejsza ilość instytucji publicznych przypadających na jednego mieszkańca występuje w jednostkach: 19 (Żabno), 17 (Sieradza, Fiuk), 11 (Niedomice), 9 (Łęg Tarnowski), 4 (Goruszów) oraz 6 (Ilkowice). Istnienie takich miejsc jest istotne z punktu widzenia zwiększania aktywności społecznej mieszkańców, stanowi bodziec do uczestnictwa we wspólnym spędzaniu czasu oraz zwiększa atrakcyjność terenu jako miejsca osiedlania się nowych mieszkańców. W związku z powyższym zauważalny jest duży potencjał funkcjonalno-przestrzenny w wielu jednostkach, co daje gminie szansę na kontrolowanie procesu rozwojowego oraz możliwość realizacji przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców (np. stworzenie terenów publicznych).

5. Sfera techniczna.

Tabela 17 Gmina Żabno na tle powiatu i województwa – sfera techniczna

Wskaźnik	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji wodociągowej [%]	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej [%]	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji gazowej [%]
Województwo Małopolskie	77,1	65,2	72,6
Powiat Tarnowski	66,4	45,3	67,5
Gmina Żabno	99,8	74,3	76,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy

5.1 Gospodarka wodno-ściekowa.

Dane pochodzące z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej za 2015 rok wskazują, iż z sieci wodociągowej korzystało 17 830 mieszkańców gminy, a z sieci kanalizacji sanitarnej 12 191. Podstawowe dane dotyczące poziomu rozwoju gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

Stopień zwodociągowania gminy Żabno jest wyższy od średniej dla powiatu i regionu, zarówno w ujęciu ogólnym, jak również w podziale na miasta i obszary wiejskie. Miasto Żabno posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, zapewniającą dostęp do wody niemal wszystkim mieszkańcom i inwestorom. Wydajność źródeł również jest oceniana jako wystarczająca, nawet w przypadku wzrostu aktywności inwestycyjnej na obszarze rewitalizacji.

Na terenie gminy są zlokalizowane trzy zbiorowe ujęcia wód podziemnych, z których woda rozprowadzana jest po terenie gminy za pomocą sieci wodociągów wybudowanych w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. Są to ujęcie wód w Żabnie, ujęcie wód w Gorzycach, ujęcie wód w Łęgu Tarnowskim.

1. Ujęcie wody w Żabnie zlokalizowane jest po zachodniej stronie miasta. Ujęcie wyposażone jest w stację uzdatniania wody z filtrami zamkniętymi, instalacją do chlorowania wody oraz instalacją do odżelazienia. W gminie Żabno ujęcie zaopatruje: miasto Żabno, sołectwo Nieciecza, Czyżów, Podlesie Dębowe, Odporyszów, Sieradza, Fiuk, Chorążec.

2. Ujęcie wody w Łęgu Tarnowskim zlokalizowane jest na terenie sołectwa Łęg Tarnowski w odległości ok. 15 km od Dunajca. Ujęcie zaopatruje w wodę: Łęg Tarnowski, Ilkowice, Niedomice, Bobrowniki Wielkie. Ujęciem administruje Gminna Spółka Komunalna.
3. Ujęcie wody w Gorzycach zlokalizowane jest ok. 8 km na północ od Żabna. Ujęcie zaopatruje w wodę ok 1000 gospodarstw domowych, małe zakłady pracy oraz szkoły i przedszkola w Gorzycach, Otwinowie, Goruszowie, Siedliszowicach, Janikowicach oraz w Pieruszycach. Ujęcie wody w Gorzycach jest eksploatowane przez Gminną Spółkę Kanalizacyjną w Niedomicach.

Część mieszkańców gminy nadal korzysta z wody ze studni gospodarczych.

Gmina do 2006 roku posiadała własną oczyszczalnię ścieków, którą przekształcono w punkt przepompowy dla dalszego przesyłu ścieków do oczyszczalni. Obecnie wytworzone ścieki sanitarne z terenów objętych kanalizacją skierowane są rurociągiem przesyłowym do Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Tarnowie.

Nieczystości sanitarne z budynków niepodłączonych do kanalizacji komunalnej odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, znajdujących się na terenach posesji. Obniża to znacznie standardy sanitarne obszaru oraz sprawia właścicielom posesji, na których znajdują się zbiorniki, wiele problemów związanych ze zbieraniem się ścieków oraz z ich wywożeniem, gdyż należy między innymi zapewnić dostęp wozom asenizacyjnym do zbiorników, utrzymywać szczelność takich zbiorników, itp.

Tabela 18 Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych z obszarów niepodłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Żabno na koniec 2014 roku

Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych		
zbiorniki bezodpływowe	szt.	2250
oczyszczalnie przydomowe	szt.	17

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

5.2 Sieć gazowa.

Sieć gazową na terenie gminy Żabno wykonano w latach 1988 –1994 i obecnie jest ona obsługiwana przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział w Tarnowie. Na obszarze gminy Żabno w 2013 roku długość czynnej sieci gazowej wynosiła 232 989 km. Podłączonych do sieci było 3 582 budynków mieszkalnych i niemieskalnych, korzystało z niej 3 3792 gospodarstw domowych i 14 669 osób, co stanowiło 76,1% mieszkańców gminy.

Dystrybucja paliwa gazowego realizowana jest z:

- Sieci gazowej średniego ciśnienia o łącznej długości 183 820 m,
- Sieci gazowej niskiego ciśnienia o łącznej długości 23 928 m,
- Sieci gazowej wysokiego ciśnienia o łącznej długości 14 975 m,
- Przyłączy gazowych niskiego ciśnienia - 940 szt. o łącznej długości 21 244 m,
- Przyłączy gazowych średniego ciśnienia - 2 652 szt. o łącznej długości 55 873 m.

Na terenie gminy usytuowane są 3 stacje gazowe redukcyjno-pomiarowe zasilające sieć dystrybucyjną. Pozostałe stacje gazowe, które są zlokalizowane na przedmiotowym

obszarze zasilają w paliwo gazowe tylko pojedynczych odbiorców (tzn. nie są dedykowane do zasilania sieci dystrybucyjnej). Stan techniczny sieci oceniany jest jako dobry.

Tabela 19 Poziom rozwoju sieci gazowej w gminie Żabno w 2013 roku

Sieć gazowa		
długość czynnej sieci ogółem w m	m	232 898
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	3 582
odbiorcy gazu	gosp. dom	3792
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom	2408
zużycie gazu w tys. m ³	tys. m ³	2391,4
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys. m ³	1762,1
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	14505

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (2013)

Miasto i wsie gminy Żabno są całkowicie zgazyfikowane gazem ziemnym niskim i średniociśnieniowym w wyjątku sołectwa Podlesie Dębowe.

5.3 Energia elektryczna.

Gmina Żabno w całości jest wyposażona w sieć elektryczną. Każde gospodarstwo domowe ma dostęp do elektryczności. Wielkość zainstalowanej mocy energetycznej pozwala na pełne pokrycie potrzeb a także umożliwia zwiększenie jej poboru o 30%. Na terenie gminy zlokalizowanych jest łącznie 116 stacji SN/nN. Głównym punktem zasilania terenu gminy jest stacja 110/15 kW Niedomice oraz stacje GPZ nie zlokalizowane w granicy administracyjnej gminy: 110/30/15 kV Grunwaldzka, 110/15/6 kV Piaskówka, 110/15 kV. Energia elektryczna dostarczana jest poprzez sieć dystrybucyjną średniego napięcia 15 kV i 30 kV, stacje SN/nN i sieć niskiego napięcia 0,4 kV. Na terenie gminy znajdują się linie 4000 kV i 220 kV. Linia 220 kV eksploatowana przez TAURON Dystrybucja S.A planowana jest do modernizacji i przystosowania do pracy na napięciu 110 kV. Na terenie gminy 2 sztuki warunków przyłączenia były wskazane do odnawialnych źródeł energii elektrycznej na łączną moc 792 kW, jednakże według stanu na styczeń 2015 nie zostały one zrealizowane. Na terenie gminy uruchomione zostały 2 mikroinstalacje o łącznej mocy 15,7 kW.

5.4 Telekomunikacja.

Miasto Żabno wyposażona jest w sieć telefoniczną oraz cyfrową centralę automatyczną, do której podłączonych jest około 7 tysięcy abonentów z całej gminy. Istniejące połączenia wykonane są w technologii światłowodowej. Na terenie gminy działają także stacje telefonii komórkowej. Planowane jest wykonanie miejskiej sieci komputerowej.

Dane pochodzące z Urzędu Komunikacji Elektronicznej, wskazują, iż wskaźnik średniej liczby zgłoszeń o braku dostępu do Internetu stacjonarnego w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców na obszarze gminy Żabno wynosił w 2014 roku 0,53 i był znacznie niższy od średniej dla całego powiatu (6,51), a także od średniej wojewódzkiej (2,11). Oznacza to, iż mieszkańcy gminy Żabno rzadziej zgłaszali brak dostępu do stacjonarnego Internetu, niż mieszkańcy powiatu i regionu. W roku 2014, ogółem, odnotowano 1 zgłoszenie o braku dostępu do stacjonarnego Internetu na terenie gminy Żabno. W tym samym roku liczba

zgłoszeń o braku dostępu do stacjonarnego telefonu w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców wynosiła 0, podczas gdy na obszarze powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,30, a dla województwa małopolskiego 0,58. Powyższe wskaźniki świadczą o dużej dostępności usług stacjonarnego Internetu i stacjonarnej telefonii na terenie gminy Żabno.

5.5 Analiza mierników w sferze technicznej.

Mierniki zastosowane w sferze technicznej świadczą o dobrej infrastrukturze wielu jednostek urbanistycznych wchodzących w skład struktury gminy oraz uwzględniają istniejące jednostki wymagające interwencji rewitalizacyjnej w tej sferze. Jako przykład może być wskazany miernik dotyczący przyłączy wodociągowych (99,8%) lub procent skanalizowania gminy (74,3%). Wartości mierników przekraczają średnie wartości dla powiatu tarnowskiego i terenu całej małopolski. Sytuacja podobna dotyczy mierników w zakresie przyłączy gazu, stanu sieci energetycznej oraz infrastruktury teleinformatycznej, które wskazują na zadowalający poziom rozwinięcia terenu gminy. Dokonując analizy poszczególnych jednostek organizacyjnych gminy w ujęciu istniejącej infrastruktury technicznej nie zidentyfikowano znaczących problemów w tej sferze. Wskazana infrastruktura znajdująca się na terenie Gminy znajduje się w zadowalającym stanie technicznym i zgodnie ze wskaźnikami wskazanymi w Tabeli 17 wykazuje wartość powyżej średniej dla regionu tarnowskiego i terenu małopolski.

Dla zobrazowania negatywnego zjawiska w sferze technicznej analizie poddano kryterium: liczby gospodarstw przyłączonych do sieci kanalizacyjnej, z uwagi na fakt, iż pozostałe wskaźniki: dostępu do sieci wodociągowej, sieci elektrycznej utrzymują się na bardzo wysokim poziomie i ich analiza nie wprowadziłaby istotnych wniosków do opracowania. Sieć gazowa nie jest siecią daną świadczącą o rozwoju terenu. Rozwój tej sieci nie zawsze jest opłacalny z punktu widzenia dostawcy, a energia w ten sposób dostarczana z powodzeniem może zostać zastąpiona przez źródło energii elektrycznej lub przydomowe zbiorniki gazu. Wskaźnik degradacji wskazany w tabeli poniżej, należy również analizować pod kątem opłacalności budowy infrastruktury na danym terenie.

Wskaźniki degradacji wyliczono zgodnie z poniższym wzorem:

$$Wsk.deg.miej.= (Pw*100)/Lms$$

Pw – poziom wskaźnika

Lms – liczba mieszkańców miejscowości

Tabela 20 Wskaźniki dla sfery technicznej

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców jednostki	Liczba gospodarstw przyłączonych do sieci kanalizacyjnej [%]	Wskaźnik degradacji
Bobrowniki Wielkie	772	91,44	11,84
Chorażec	207	0,00 %	0,00
Czyżów	108	0,00 %	0,00
Goruszów	85	0,00 %	0,00
Gorzyce	771	0,00 %	0,00
Ilkowice	1362	93,49 %	6,86

Janikowice	159	0,00 %	0,00
Kłyż	344	0,00 %	0,00
Łęg Tarnowski	3998	93,55 %	1,59
Nieciecza	700	0,00 %	0,00
Niedomice	1931	98,50 %	5,19
Odporyszów	943	0,00 %	0,00
Otfinów	769	0,00 %	0,00
Pasieka Otfinowska	427	0,00 %	0,00
Pierszyce	277	0,00 %	0,00
Podlesie Dębowe	220	0,00 %	0,00
Sieradza i Fiuk	1106	0,00 %	0,00
Siedliszowice	488	0,00 %	0,00
Żabno	4247	98,43 %	2,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Miejskiego w Żabnie

6. Sfera gospodarcza.

Tabela 21 Gmina Żabno na tle powiatu i województwa – sfera gospodarcza

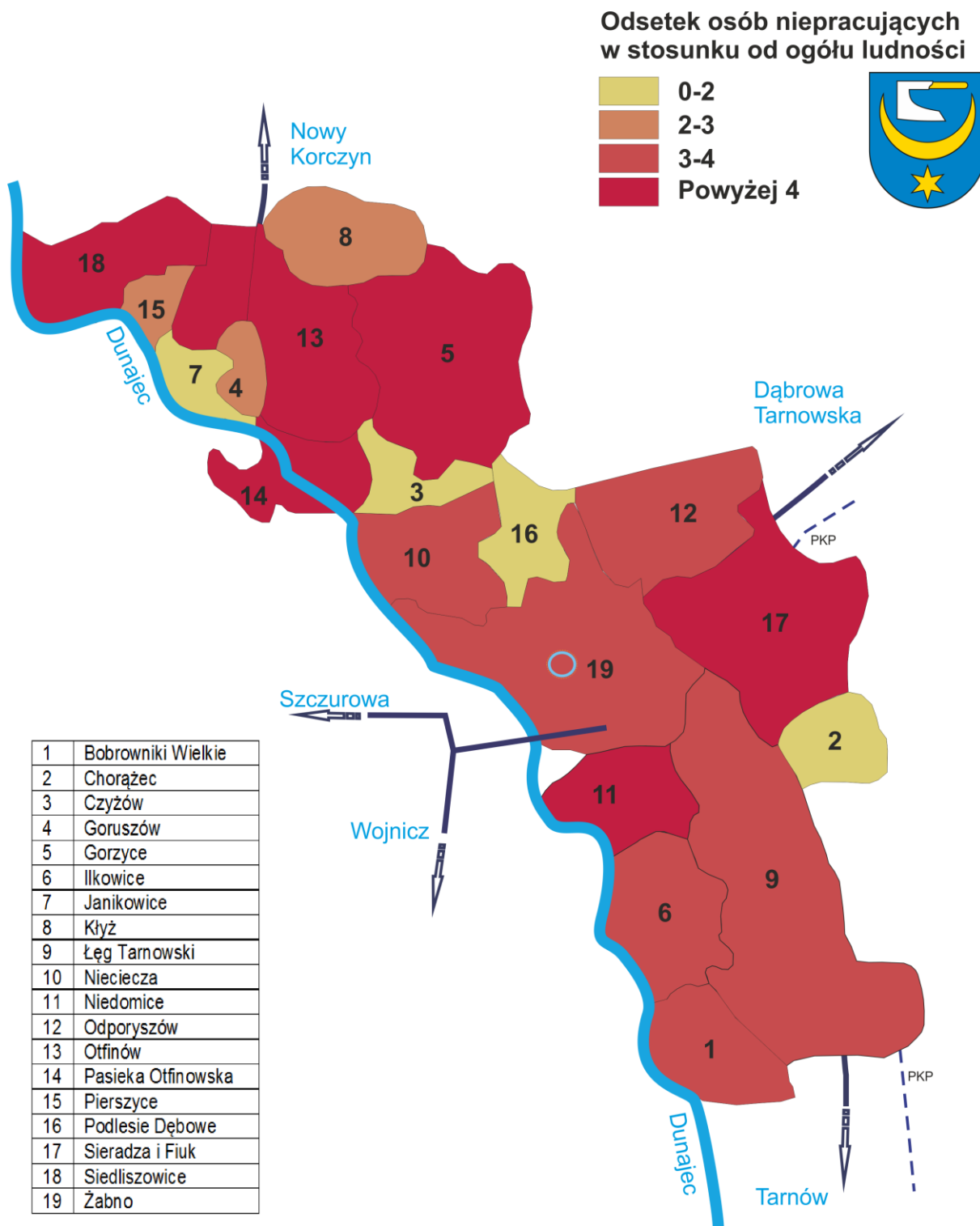
Wskaźnik	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób	Odsetek gospodarstw rolnych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych [%]
Województwo Małopolskie	18,1	115,7	48,1
Powiat Tarnowski	16,1	47,4	58,6
Gmina Żabno	17,3	72,7	62,9

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

6.1 Charakterystyka lokalnej gospodarki.

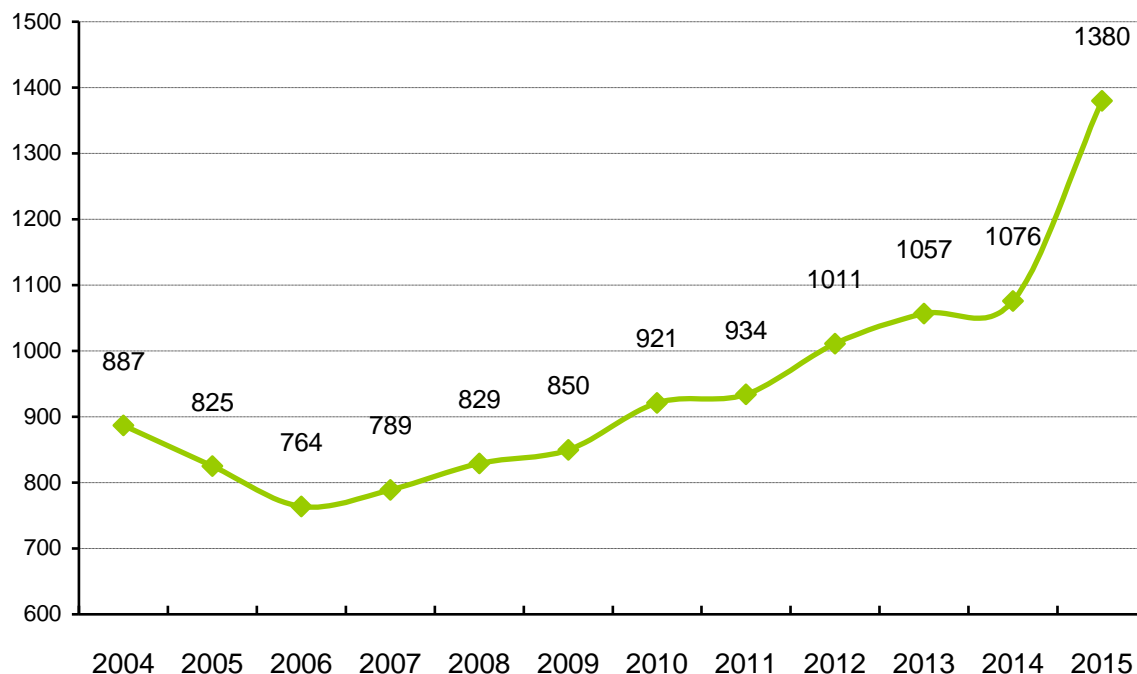
Dane z 2015 roku z Urzędu Miejskiego w Żabnie, wskazują, iż na terenie gminy Żabno zarejestrowanych było 1 380 podmiotów gospodarczych. W okresie 2004-2015 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy Żabno wzrosła o 493 (35,7%).

Rysunek 13 Odsetek osób niepracujących w stosunku do ogółu ludności

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

Wykres 6 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Żabno w latach 2004-2015

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

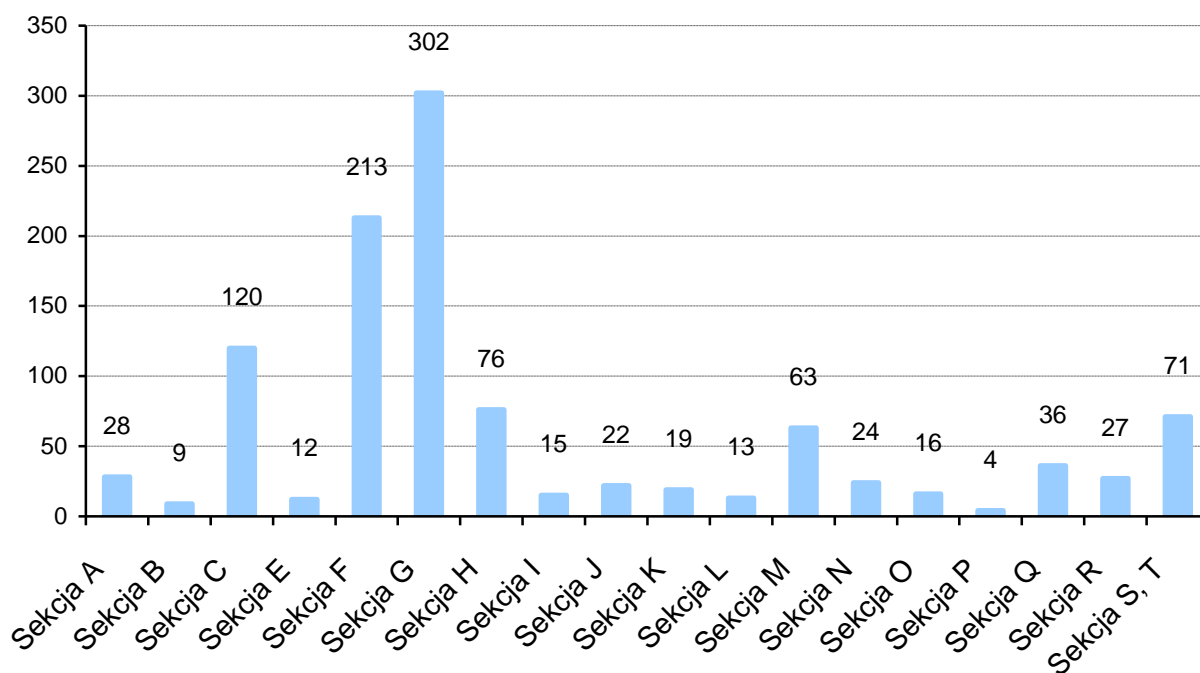
W zakresie form prowadzenia działalności gospodarczej, zdecydowanie przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą gdyż stanowią one 76,4 % wszystkich podmiotów gospodarczych. Pod względem branż, dominują podmioty sekcji G według klasyfikacji PKD 2007 tj. handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów, motocykli oraz artykułów gospodarstwa domowego (28,3%). Drugą branżą pod względem liczebności podmiotów prowadzących działalność gospodarczą jest sekcja F czyli budownictwo (18,6%).

Szczegółowy wykaz branż, w jakich funkcjonują podmioty gospodarcze prezentuje poniższe zestawienie:

- A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- B – górnictwo i wydobywanie
- C – przetwórstwo przemysłowe
- E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- F – budownictwo
- G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- H – transport i gospodarka magazynowa
- I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- J – informacja i komunikacja, pośrednictwo finansowe
- K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
 P – edukacja
 Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna
 R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
 S, T- pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników;
 gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Wykres 7 Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w gminie Żabno w 2016 roku według PKD

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urząd Miejskiego w Żabnie.

Pod względem liczebności dominują podmioty branży handlowej, jednak nie są one największymi pracodawcami. Duża część podmiotów z sekcji G to przedsiębiorstwa sektora MŚP, bardzo często są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, niezatrudniające więcej, niż kilka osób. Taki obraz lokalnej gospodarki znajduje odzwierciedlenie na rynku pracy. W gminie Żabno duże znaczenie dla rynku pracy ma sektor usług nierynkowych, mało elastycznych, nisko korespondujących z sytuacją na rynku. Konieczne są więc działania mające na celu zdywersyfikowanie branż miejscowej gospodarki i tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w sektorze usług rynkowych. Do tego typu działań należy rozwój turystyki i rekreacji, stwarzający szansę na pozyskiwanie dochodów w usługach gastronomicznych, hotelarskich, działalności z zakresu pozostałej obsługi osób przyjezdnych takich jak: transport, wynajem sprzętu sportowego, itp. W gminie Żabno w sferze gospodarczej przeważają tradycyjne branże, które są słabo rozwinięte, zaliczają się do nich takie branże jak: sektor usług nowoczesnych czy przemysł wysokich technologii. Taka sytuacja oznacza brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych. Jednym z głównych problemów jest brak strategicznych inwestorów oraz brak rozwoju branż nowoczesnych (finanse i bankowość, usługi doradcze, przemysł farmaceutyczny, informatyczny, itp.), które mogłyby stać się motorem lokalnej gospodarki. Gmina Żabno posiada wiele atutów, dzięki którym mogłaby przyciągnąć tego typu

inwestorów – bliskość miasta Tarnowa, niewielka odległość od autostrady A4, stosunkowo niedalekie położenie od miasta Kraków.

6.2 Rolnictwo.

Na obszarze gminy Żabno występują bardzo żyzne gleby takie jak urodzajne mady, gleby piaszczysto-gliniaste oraz darniowo-bielicowe o klasie: I, II-IV, co w połączeniu z bardzo dobrymi warunkami klimatycznymi oraz najdłuższym w Polsce okresem wegetacji, sprzyja rozwojowi rolnictwa, warzywnictwa i sadownictwa. Północna część gminy jest typowo rolnicza. Dominują na niej gospodarstwa indywidualne z uprawą zbóż i roślin okopowych. Gmina posiada nadwyżki produktów rolnych w odniesieniu do potrzeb lokalnego rynku.

Gospodarstwa rolne na terenie gminy cechują się dużym rozdrobnieniem, co negatywnie wpływa na ich rentowność. Zgodnie z danymi pozyskanymi podczas Powszechnego Spisu Rolnego, w 2010 roku, liczba gospodarstw na terenie gminy wynosiła 2774, z czego 2771 to gospodarstwa indywidualne, a 2472 to gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą.

Tabela 22 Liczba gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	
Gospodarstwa ogółem	
Ogółem	2774
do 1 ha łącznie	1745
powyżej 1 ha razem	1029
Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych	
Ogółem	7142,69
do 1 ha łącznie	1424,70
powyżej 1 ha razem	5717,99
Użytkowanie gruntów	
grunty ogółem	7142,69
użytki rolne ogółem	5863,86
użytki rolne w dobrej kulturze	5633,81
pod zasiewami	4599,58
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	367,02
uprawy trwałe	70,00
sady ogółem	68,06
ogrody przydomowe	79,29
łąki trwałe	461,65
pastwiska trwałe	56,27
pozostałe użytki rolne	230,05
las i grunty leśne	265,03
pozostałe grunty	1013,80
Powierzchnia zasiewów wg rodzaju gospodarstwa	
ogółem	4599,58

zboża razem	3582,73
kukurydza na ziarno	561,44
ziemniaki	417,55
uprawy przemysłowe	335,70
buraki cukrowe	23,89
rzepak i rzepak razem	310,81
strączkowe jadalne na ziarno razem	56,19
warzywa gruntowe	17,19
bydło razem	1092
bryło krowy	474
trzoda chlewna razem	7573
trzoda chlewna lochy	526
konie	92
drób ogółem razem	25659
drób ogółem drób kurzy	20825
Ciągniki rolnicze	
gospodarstwa rolne posiadające ciągniki	724
ciągniki w gospodarstwach rolnych	852

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010)

Gospodarstwa o obszarze do 1 ha włącznie stanowiły 62,9% gospodarstw ogółem oraz 59,3% gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Gospodarstwa o areale 15 ha i więcej stanowiły jedynie około 1,5% gospodarstw. Pod względem użytkowania gruntów najwięcej gospodarstw (63,5%) posiada użytki rolne pod zasiewami.

Tabela 23 Liczba gospodarstw rolnych wg użytkowania gruntów w gminie Żabno

Użytkowanie gruntów	
Gospodarstwa rolne ogółem	
Liczba gospodarstw rolnych	
Grunty ogółem	2774
użytki rolne ogółem	2720
użytki rolne w dobrej kulturze	2411
pod zasiewami	1762
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	450
uprawy trwałe	358
sady ogółem	354
ogrody przydomowe	732
łąki trwałe	595
pastwiska trwałe	45
pozostałe użytki rolne	442

las i grunty leśne	549
pozostałe grunty	2399
gospodarstwa indywidualne	
liczba gospodarstw rolnych	
grunty ogółem	2771
użytki rolne ogółem	2717
użytki rolne w dobrej kulturze	2408
pod zasiewami	1760
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	449
uprawy trwałe	357
sady ogółem	353
ogrody przydomowe	732
łąki trwałe	594
pastwiska trwałe	44
pozostałe użytki rolne	442
las i grunty leśne	548
pozostałe grunty	2396

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010)

Gospodarstwa towarowe gminy nastawiają się głównie na produkcję zbóż, a w szczególności kukurydzy i pszenicy kosztem zmniejszania się powierzchni uprawy roślin okopowych.

W produkcji zwierzęcej zmniejsza się ilość krów mlecznych hodowanych w małych gospodarstwach, a z uwagi na dotychczasową niską opłacalność produkcji również większe gospodarstwa nie nastawiały się na tego typu hodowlę.

6.3 Turystyka.

Na obszarze Gminy Żabno znajduje się wiele obiektów zabytkowych, przebiegają przez nią szlaki turystyczne, atrakcyjne dla odwiedzających są tereny położone nad rzeką Dunajec. Zatem gmina posiada dogodne warunki służące rozwojowi turystyki.

Przez obszar gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- Żółty: Żabno – Dąbrowa Tarnowska – Radgoszcz – Szczucin (w sumie 35 km)
- Niebieski: Żabno – Dąbrowa Tarnowska – Zalipie – Gręboszów – Ujście Jezuckie (w sumie 39 km).

Na terenie gminy są również wyznaczone ścieżki rowerowe, które przebiegają wzdłuż i w szerz gminy. Trakty te są więc doskonałymi trasami do aktywnego wypoczynku na rowerze, a jednocześnie umożliwiają poznanie najbardziej urokliwych zakątków gminy Żabno. Obszarem o dogodnej atmosferze, otoczonym spokojem, ciszą i łonem natury, jest rzeka Dunajec. Jest ona wspaniałym miejscem relaksu i rekreacji dostrzeganym nie tylko przez całe rodziny, które przybywają nad nią na biwaki, pikniki, ale również przez wędkarzy. Na obszarze gminy działają gospodarstwa agroturystyczne: w Żabnie, Sieradzy i w Gorzycach.

Do obiektów rekreacyjnych, położonych na terenie gminy Żabno, które są chętnie odwiedzane przez turystów, należą także Kąpielisko w Podlesiu Dębowym (Zalew Kakałko). Wokół kąpieliska znajdują się miejsca biwakowe dla chętnych do odpoczynku, jak również dla licznych wędkarzy. Dla odpoczywających w Zalewie Podlesie Dębowe organizowane są liczne imprezy, a dla wędkarzy imprezy dla nich dedykowane takie jak: zawody wędkarskie całodobowe i zimowe zawody wędkarskie.

Na terenie gminy Żabno znajdują się następujące pomniki przyrody ożywionej:

- Aleja jesionowa (*Fraxinus excelsi*) - Łęg Tarnowski. Aleja została uznana za pomnik przyrody 22.05.1987 roku. Tworzą ją 22 wyniosłe jesiony rosnące przy drodze asfaltowej Tarnów – Żabno. Najbardziej okazały z nich posiada wymiary 435 cm obwodu i 27 m wysokości.
- Sosna pospolita (*Pinus silvestris*) w Odporyszowie uznana za pomnik przyrody 07.05.1997 roku. Obwód 350 cm, wysokość 12 m. Rośnie 200 m na południe od Sanktuarium NMP.
- Aleja lipowa (*Tilia cordata*) - Siedliszowice. Uznana za pomnik przyrody 22.06.1987 roku. Aleję tworzy 13 lip drobnolistnych rosnących przy drodze Otfinów - Ujście Jezuickie w sąsiedztwie szkoły podstawowej. Wymiary drzew od 180 - 370 cm obwodu i od 17 -18 m wysokości.
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) - Żabno. Uznany za pomnik przyrody 06.04.1987 roku. Obwód 318 cm , wysokość 23 m. Rośnie na rynku przed Kościołem Parafialnym
- Jesion wyniosły znajdujący się w Ilkowicach, o obwodzie pnia 270 cm. Ten pomnik przyrody znajduje się na działce prywatnej i został utworzony Uchwałą Rady Miejskiej NR XVII/189/08 z dnia 29 maja 2008 r (Dz. Urz. Woj. Mał. Nr 547 poz. 3542 z dnia 21.08.2008).

Gmina posiada duży potencjał do rozwoju turystyki, zarówno z racji swojego położenia, jak też ze względu na znajdujące się w nim zabytki, miejsca kultu religijnego, itp. Ponadto, ze względu na swoje położenie i walory, na terenie gminy Żabno panują dogodne warunki do uprawiania tzw. turystyki weekendowej - krótkich wyjazdów, zwykle z wykorzystaniem dni wolnych od pracy, często w niedalekie okolice od miejsca zamieszkania. Gmina Żabno może stać się celem takich wyjazdów dla mieszkańców Tarnowa, Krakowa i innych większych ośrodków miejskich położonych w pobliżu. Jednak ze względu na to, iż całe województwo małopolskie cechuje się wysoką atrakcyjnością turystyczną, konieczne jest położenie większego nacisku na rozwój turystyki tak aby gmina mogła być bardziej konkurencyjna pod tym względem. Poważnym problemem na terenie gminy jest niewystarczająco rozwinięta branża turystyczna i okołoturystyczna. Potencjał turystyczny gminy nie może być w pełni wykorzystany, ponieważ niedostateczna jest liczba przedsiębiorstw ukierunkowanych na obsługę turystów. Na terenie gminy funkcjonuje 16 przedsiębiorstw branży hotelarskiej i gastronomicznej. Brakuje w pełni rozwiniętej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, co utrudnia rozwój tej branży gospodarki lokalnej, obniżając jakość usług turystycznych świadczonych na terenie gminy oraz zmniejszając jej atrakcyjność dla osób odwiedzających.

6.4 Zidentyfikowane problemy sfery gospodarczej.

- dominacja tradycyjnych branż w gospodarce,
- brak strategicznych inwestorów,
- niedostatecznie rozwinięty sektor usług rynkowych (poza handlem),

- niedostatecznie rozwinięta branża turystyczna i około turystyczna (niewystarczająca liczba hoteli, punktów gastronomicznych, obiektów infrastruktury turystycznej, itp.),
- niedostateczny rozwój branż nowoczesnych, brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych,
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych.

6.5 Analiza mierników w sferze gospodarczej.

Dla zobrazowania negatywnego zjawiska w sferze gospodarczej analizie poddano kryteria: ilości osób w wieku poprodukcyjnym oraz liczby osób niepracujących. W ten sposób zobrazowano potencjał rozwoju terenów, tj. zasobów pozostających do wykorzystania w zakresie rozwoju w sferze gospodarczej (potencjał siły pracowniczej).

Wskaźniki degradacji wyliczono zgodnie z poniższym wzorem:

$$\text{Wsk.deg.miej.}=(Pw*100)/Lms$$

Pw – poziom wskaźnika

Lms – liczba mieszkańców miejscowości

Analizując sferę gospodarczą należy uwzględnić miernik świadczący o ilości osób w wieku poprodukcyjnym w udziale ludności, co wskazuje na szybkie starzenie się społeczeństwa gminy Żabno, w szczególności mieszkańców jednostki o nr 19 (Żabno), 9 (Łęg Tarnowski), 11 (Niedomice) i 6 (Ilkowice). Najniższy odsetek osób niepracujących (emeryci i renciści) wykazują jednostki 3 (Czyżów), 4 (Goruszów), 7 (Janikowice) i 2 (Chorażec) .

Tabela 24 Wskaźniki dla sfery gospodarczej

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców jednostki	Ilości osób w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik degradacji	Liczba osób niepracujących	Wskaźnik degradacji
Bobrowniki Wielkie	772	120	15,54	26,0	3,37
Chorażec	207	25	12,08	3,0	1,45
Czyżów	108	21	19,44	0,0	0,00
Goruszów	85	19	22,35	2,0	2,35
Gorzyce	771	129	16,73	32,0	4,15
Ilkowice	1362	247	18,14	49,0	3,60
Janikowice	159	27	16,98	2,0	1,26
Kłyż	344	65	18,90	8,0	2,33
Łęg Tarnowski	3998	613	15,33	143,0	3,58
Nieciecza	700	133	19,00	24,0	3,43
Niedomice	1931	300	15,54	90,0	4,66
Odporyszów	943	154	16,33	32,0	3,39

Otfinów	769	144	18,73	32,0	4,16
Pasieka Otfinowska	427	62	14,52	20,0	4,68
Pierszyce	277	47	16,97	7,0	2,53
Podlesie Dębowe	220	42	19,09	4,0	1,82
Sieradza i Fiuk	1106	243	21,97	45,0	4,07
Siedliszowice	488	92	18,85	33,0	6,76
Żabno	4247	803	18,91	129,0	3,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Miejskiego w Żabnie

Istotny z punktu widzenia rozwoju Gminy jest również znaczny wzrost zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w roku 2015 – wzrost 304 podmiotów. Wzrost ten spowodowany jest częściowo jako efekt działań podmiotów publicznych udzielających wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a po części jest on efektem przedsiębiorczości osób zamieszkujących teren Gminy. Z uwagi na wciąż nie zakończony rok 2016 i brak aktualnych danych na temat podmiotów zarejestrowanych w roku bieżącym, należy spodziewać się że przyrost będzie raczej mniejszy niż w roku ubiegłym, ale wciąż mający dodatni poziom, podobnie jak w latach ubiegłych. W ostatnich latach silnie doinwestowaną strefą jest obszar po byłych Niedomickich Zakładach Celulozowych, gdzie właściciele prywatni modernizują i dostosowują substancję poprzemysłową do własnych potrzeb gospodarczych. Pozostałe strefy są obecnie gruntami inwestycyjnymi, jednak zainteresowanie inwestorów ich zagospodarowaniem jest bardzo duże. Zagospodarowanie terenów po byłych Niedomickich Zakładach Celulozowych oraz duże zainteresowanie potencjalnymi strefami w Odporyszowie i Sieradzy, stwarza dla miasta Żabna szansę na aktywizację miejscowej przedsiębiorczości oraz utworzenie lokalnego centrum usługowego. Jednak obszar rewitalizacji musi przeprowadzić niezbędne działania z zakresu infrastrukturalnego, gospodarczego i społecznego, aby zdążyć przygotować przestrzeń miejską do pełnienia takich funkcji. W przeciwnym razie rolę lokalnych ośrodków usługowych dla powstających stref mogą przejąć okoliczne ośrodki miejskie.

7. Sfera środowiskowa.

Na terenie gminy nie funkcjonują zakłady przemysłu ciężkiego. Do największych zagrożeń dla środowiska naturalnego należą zanieczyszczenia bytowe i zanieczyszczenia zewnętrzne, głównie atmosferyczne, napływające z Tarnowa i Dąbrowy Tarnowskiej oraz zanieczyszczenia pochodzące z pojazdów spalinowych przejeżdżających tranzytem przez gminę drogami wojewódzkimi 973 oraz 975. Wzdłuż dróg o nasilonym ruchu występuje również zanieczyszczenie gleb ołowiem. Do poważnych problemów stanowiących istotne zagrożenie dla środowiska naturalnego należy niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej, wykorzystywanie zbiorników bezodpływowych do gromadzenia ścieków oraz zaniedbania w zakresie gospodarki odpadami. Ponadto, działalnością w znacznym stopniu oddziałującą na stan środowiska naturalnego jest rolnictwo.

7.1 Zasoby naturalne i stan środowiska.

Na terenie gminy dominują żyzne gleby darniowo-bielicowe i piaszczysto-gliniaste, a w północnej części doliny Dunajca urodzajne gleby madowe. Bardzo dobre warunki klimatyczne i najdłuższy w kraju okres wegetacji sprzyjają uprawie warzyw i zbóż oraz

sadownictwu. Determinuje to rolniczy charakter gminy. Ze względu na dogodne warunki do rozwoju rolnictwa, na obszarze gminy pozostało niewiele terenów nieprzekształconych antropogenicznie. Urodzajność gleb w gminie Żabno przyczyniła się do wczesnego rozwoju gospodarki rolnej na tym terenie, co pociągało za sobą wycięcie lasów.

Obszar gminy Żabno pod względem przyrodniczo – leśnym należy do krainy VI Małopolskiej, dzielnicy 11 – Wysoczyzn Sandomierskich i dzielnicy 10 – Niziny Sandomierskiej. Lasy występują głównie w środkowo-wschodniej części gminy Żabno. Na terenie gminy Żabno zadrzewienia i zakrzewienia zajmują 359,86 ha, co stanowi 3,5 % powierzchni. Lesistość poszczególnych sołectw jest zróżnicowana. Największą powierzchnię leśną posiada sołectwo Sieradza 230,43 ha. W sołectwach Odporyszów, Podlesie Dębowe i Żabno powierzchnia leśna wynosi odpowiednio 37,76 ha, 32,58 ha, 9,26 ha, a więc mieści się w przedziale 20 – 55 ha. W sołectwach Bobrowniki Wielkie, Gorzyce, Ilkowice, Nieciecza, Łęg Tarnowski, Pasieka Otfinowska powierzchnia leśna wynosi odpowiednio: 8,09 ha, 7,34 ha, 6,51 ha, 5,39 ha, 2,89 ha, 1,28 ha, a więc nie przekracza 10 ha. Pozostałe 18,33 ha terenów zielonych rozproszone są na terenie gminy, a ich wielkość nie przekracza 1 ha.

Lasy gminy Żabno są własnością osób prywatnych, parafii Rzymsko – Katolickiej lub stanowią własność komunalną gminy – ogółem jest to blisko 1000 właścicieli. Są nadzorowane przez Nadleśnictwo Dąbrowa Tarnowska. Kompleksy leśne występują w znacznym rozdrobnieniu, co niewątpliwie utrudnia prowadzenie właściwej gospodarki leśnej oraz jej nadzór. Powierzchnia leśna będąca pod nadzorem Lasów Państwowych, według operatu urządzenia lasu wynosi 341,53 ha, co stanowi zaledwie 3,4 % ogólnej powierzchni gminy. W porównaniu z średnią lesistością Polski – 29,4 % gminę cechuje bardzo niski procent terenów leśnych.

W lasach gminy Żabno występuje stosunkowo duże zróżnicowanie siedlisk. Przeważają siedliska boru mieszanego świeżego. Występują one na ok. 45 % powierzchni leśnej, głównie w sołectwie Sieradza (ok. 30%) na wschód od Żabna. Według grup żyzności, procentowy udział siedliskowych typów lasu na terenie gminy przedstawia się następująco :

Bory – 0,8 %

bory mieszane – 57 %

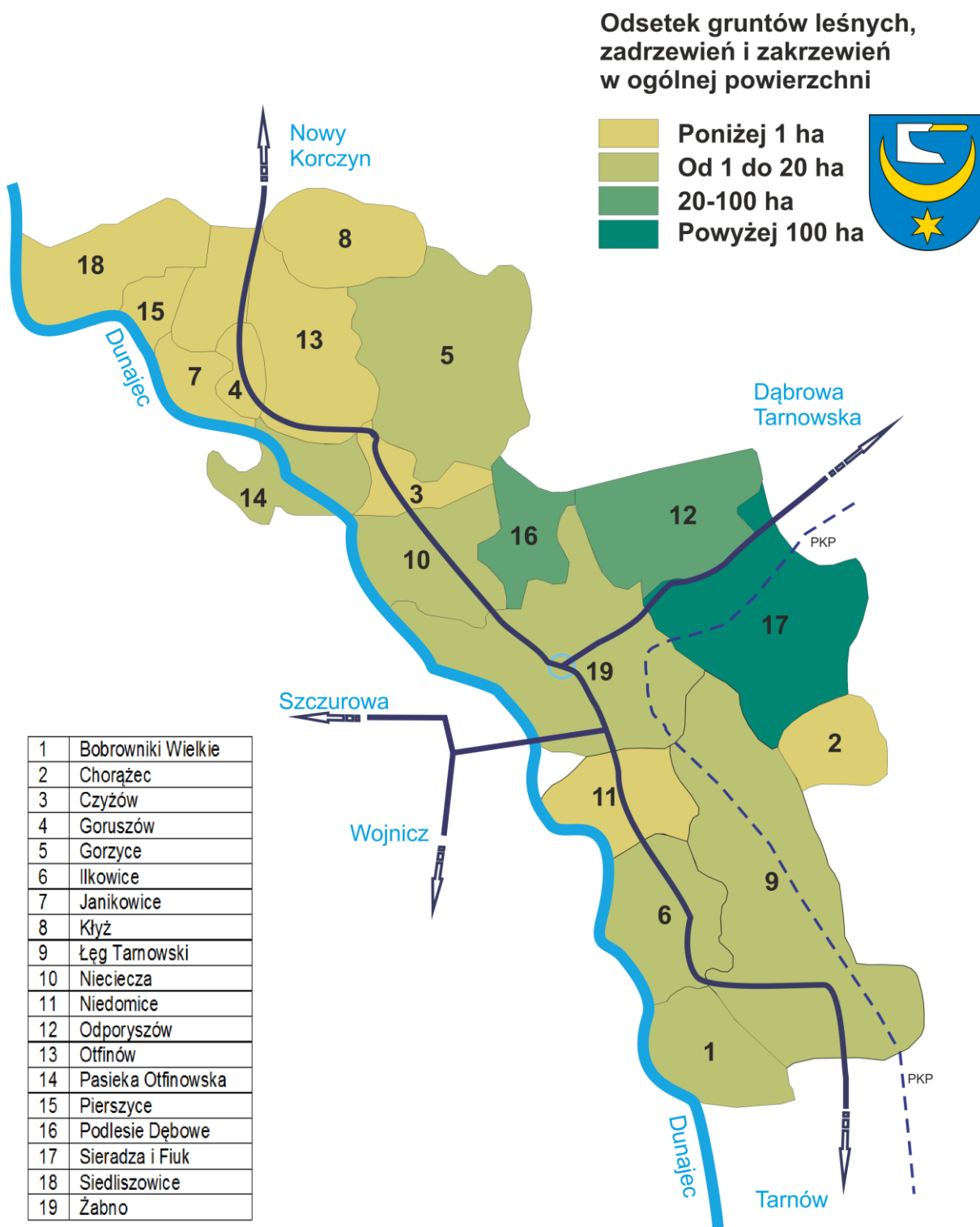
lasy mieszane – 31 %

lasy – 5,5 %

olsy – 5,7 %.

Stan sanitarny lasów na terenie gminy Żabno jest ogólnie zadawalający, mimo że leżą one w strefie oddziaływania emisji przemysłowych Zakładów Azotowych w Tarnowie i Śląsko-Krakowskiego Okręgu Przemysłowego. Osłabione drzewostany lokalnie podlegają niekorzystnemu oddziaływaniu czynników abiotycznych (wiatr i okiść). Wydzielający się posusz jest przeważnie usuwany na bieżąco. Lasy z powodu silnego rozdrobnienia kompleksów leśnych podlegają antropopresji, głównie: zaśmiecaniu, penetracji przez ludność i niewłaściwemu użytkowaniu.

Rysunek 14 Odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Żabnie

7.2 Gospodarka odpadami.

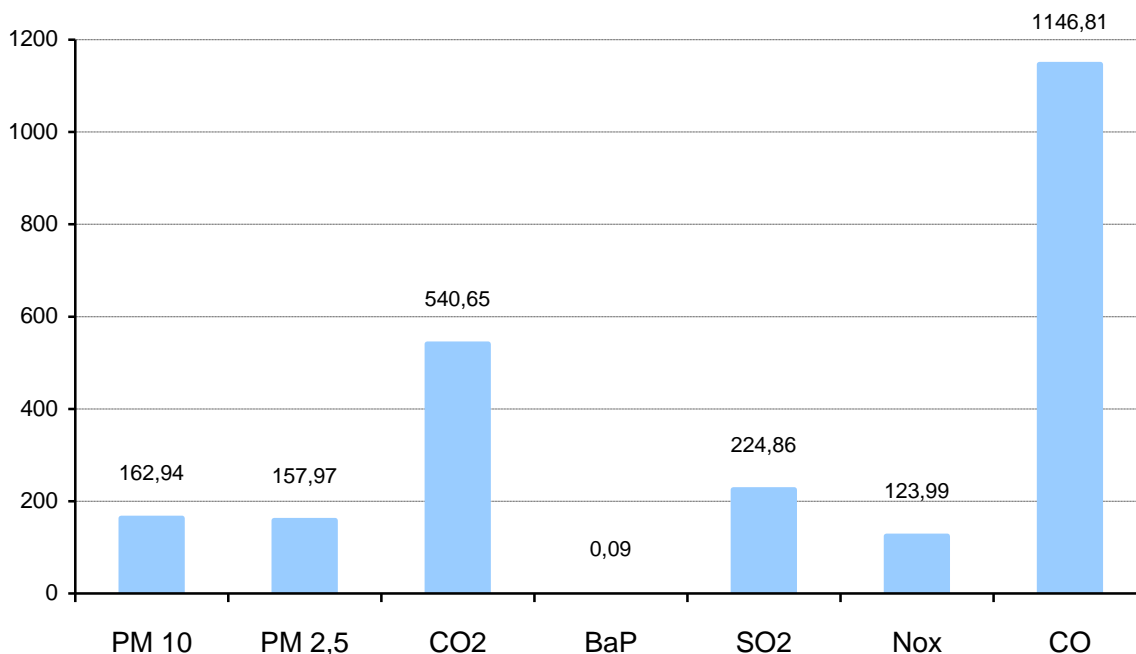
Od 2013 roku Gmina zobowiązana jest zorganizować system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady (prowadzący działalność gospodarczą, różnego rodzaju instytucje, zakłady pracy, itp.), zobowiązani są posiadać indywidualne umowy na odbieranie odpadów komunalnych z podmiotem uprawnionym do ich odbioru. Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w 2015 roku z terenu gminy zebrano łącznie 3621,2 t. odpadów, z czego: 2590,5 t stanowiły odpady zmieszane, 265,8 t odpady biodegradowalne, 149,8 t papier i tektura, 15,4 t zużyty sprzęt elektryczny, 133,9 t odpady wielkogabarytowe, 156,1 t szkło, 102,0 t tworzywa sztuczne, 5,9 t metale, 272,6 t odpady budowlane, 79,0 t inne. Ponadto Gmina zorganizowała punkty selektywnego zbierania odpadów do których wszyscy mieszkańcy mogą dodatkowo oddać zebrane odpady oraz zapewniła miejsca odbioru takich odpadów. Na terenie Gminy zbiórka odpadów komunalnych zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie. Średniorocznie na terenie gminy jedna osoba produkuje 191,4 kg odpadów komunalnych. Wielkość ta nie jest jednakowa dla wszystkich mieszkańców gminy i zależy przede wszystkim od typu zabudowy (zabudowa zwarta nie pozwala na ograniczenie zużycia np. poprzez kompostowanie materiału organicznego na działkach przydomowych) lub modelu życia mieszkańców.

7.3 Stan powietrza w Gminie.

Gmina Żabno znajduje się w strefie podlegającej ocenie jakości powietrza – strefa małopolska. Program Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego wskazuje gminę Żabno jako obszar o małym lub umiarkowanym narażeniu mieszkańców na zanieczyszczenia w powietrzu.

Do emitorów zanieczyszczeń powietrza zlokalizowanych na terenie gminy zaliczyć należy przede wszystkim piece i piony kominowe gospodarstw domowych, kotłownie węglowo-koksowe oraz zanieczyszczenia komunikacyjne. Niska emisja jest źródłem takich zanieczyszczeń jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, pył, sadza, a więc typowych zanieczyszczeń powstających podczas spalania paliw stałych i gazowych. W przypadku emisji bytowej, związanej z mieszkalnictwem jednorodzinym zanieczyszczenia uwalniane na niedużej wysokości często pozostają i kumulują się w otoczeniu źródła emisji. Położenie gminy Żabno w dolinie rzeki Dunajec powoduje okresowo słabe ruchy mas powietrza i dodatkowo utrudnia rozpraszanie zanieczyszczeń w atmosferze. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są jednostki produkcyjne i usługowe, które również są źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza. Część emisji pochodzi z sąsiadującego z gminą Żabno miasta Tarnów.

Wykres 8 Łączna emisja zanieczyszczeń w gminie Żabno

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żabno 2015-2020

Gmina Żabno jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim. Zabudowę mieszkaniową stanowią rozproszone, o mniejszym lub większym zagęszczeniu budynki jednorodzinne, rzadko bliźniaki lub szeregowce. Występuje również kilka bloków mieszkalnych wielorodzinnych.

Poniższa tabela przedstawia założenia do obliczeń zużycia energii dla sektora budownictwa mieszkaniowego. Przedstawia ona oszacowane wskaźniki energochłonności dla budynków podzielonych na grupy wiekowe oraz uwzględnia działania termomodernizacyjne przeprowadzone w tychże budynkach wraz z dobranymi wskaźnikami po termomodernizacji.

Tabela 25 Obliczony wskaźnik zużycia energii dla sektora budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego w gminie w roku 2013 r.

Budynki budowane w okresie	Odsetek powierzchni z danego okresu	Odsetek powierzchni poddanej termomodernizacji danego okresu	Uśredniony wskaźnik zużycia energii po termomodernizacji [kWh/(m ² rok)]	Uśredniony wskaźnik zużycia energii budynków z danego okresu [kWh/(m ² rok)]	Uśredniony wskaźnik dla danego sektora łącznie
Do 1 966	43,2%	43%	120	187	170
1967-1985	34,1%	35%	110	181	
1986-1992	10,2%	10%	110	144	
1993-1996	3,5%	3%	105	119	
1997-2012	7,9%	8%	105	100	
od 2012	1,0%	0%	100	90	

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żabno 2015-220

7.4 Zidentyfikowane problemy sfery gospodarczej.

- budynki mieszkalne nie mają jeszcze wykonanej termomodernizacji, wykorzystują przestarzałe;
- zagrożenia dla środowiska naturalnego wynikające z zanieczyszczeń zewnętrznych, dużego natężenia ruchu na przebiegających przez gminę drogach;
- głównym źródłem ogrzewania c.o. jak i c.w.u. w gminie jest węgiel (60% produkowanej energii pochodzi z węgla, 20% z drewna) główny generator niskiej emisji na jej terenie;
- mieszkańcy w znikomym stopniu korzystają z OZE.

7.5 Analiza mierników w sferze środowiskowej.

Dla zobrazowania negatywnego zjawiska w sferze środowiskowej analizie poddano kryterium: odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni. Na terenie gminy brak jest stałych urządzeń pomiarowych pozwalających zobrazować rozkład zanieczyszczeń na terenie poszczególnych sołectwo. Dane takie podawane się w całości jako średnia dla gminy. Podobnie w przypadku miernika gospodarki odpadami, firma zajmująca się usuwaniem odpadów z terenu gminy nie prowadzi statystyki pozwalającej na określenie ilości odbieranych odpadów z poszczególnych jednostek. Stąd też odstąpiono z analizy powyższych zjawisk oraz określenia wskaźnika degradacji.

Wskaźniki degradacji wyliczono zgodnie z poniższym wzorem:

$$Wsk.deg.miej.= (Pw*100)/Lms$$

Pw – poziom wskaźnika

Lms – liczba mieszkańców miejscowości

Tabela 26 Wskaźniki dla sfery gospodarczej

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców jednostki	Odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni	Wskaźnik degradacji
Bobrowniki Wielkie	772	8,09	1,05
Chorażec	207	0,9	0,43
Czyżów	108	poniżej 1 ha	0,00
Goruszów	85	poniżej 1 ha	0,00
Gorzyce	771	7,34	0,95
Ilkowice	1362	6,51	0,48
Janikowice	159	poniżej 1 ha	0,00
Kłyż	344	poniżej 1 ha	0,00
Łęg Tarnowski	3998	2,89	0,07
Niecieczka	700	5,39	0,77
Niedomice	1931	poniżej 1 ha	0,00

Odporyszów	943	37,76	4,00
Otfinów	769	poniżej 1 ha	0,00
Pasieka Otfinowska	427	1,28	0,30
Pierszyce	277	poniżej 1 ha	0,00
Podlesie Dębowe	220	32,58	14,81
Sieradza i Fiuk	1106	230,43	20,83
Siedliszowice	488	poniżej 1 ha	0,00
Żabno	4247	9,26	0,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Miejskiego w Żabnie

Analizując sferę środowiskową należy wziąć pod uwagę ilość emisji gazów jaka przedostaje się do atmosfery. Dbając o jak najmniejszą emisję należy uwzględnić miernik – odsetek budynków generujących niskie emisje. Władze Gminy nie dysponują danymi pozwalającymi określić stopień modernizacji prywatnych budynków mieszkalnych mieszczących się na terenie poszczególnych jednostek. Wiarygodne dane odnoszą się jedynie do budynków użyteczności publicznej, które w większości zostały w ostatnich latach zmodernizowane oraz budynków mieszkalnictwa zbiorowego rozmieszczonych na terenie Żabna, Niedomic i Łęgu Tarnowskiego. Obszary te, dość silnie zurbanizowane, najbardziej narażone są na zanieczyszczenie będące skutkiem dominacji źródeł niskiej emisji. W obrębie tych jednostek stwierdza się najwyższe stężenie szkodliwych gazów oraz pyłów wytwarzanych zarówno przez miejscowe źródła ogrzewania oraz zanieczyszczenia transportowe. Natomiast najniższe mierniki – niższe od średniej wartości przyjętej dla gminy – odnotowuje się w jednostkach oddalonych od głównych ciągów komunikacyjnych na terenach o rozproszonej zabudowie.

W ocenie sfery środowiskowej istotną rolę odgrywają kwestie związane z występowaniem zbiorników bezodpływowych oraz ilości wytwarzanych i odprowadzanych ścieków do oczyszczalni. Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw (Tabela 18) wskazuje, iż wciąż na terenie gminy znajduje się znaczna ilość gospodarstw nie podłączonych do sieci kanalizacyjnej. Obecnie nadal występuje zjawisko gromadzenia ścieków w zbiornikach wybieralnych i wywożenie na pola uprawne. Praktyką jest też odprowadzanie ścieków bezpośrednio do cieków wodnych oraz do rowów przydrożnych lub melioracyjnych, czego dowody można łatwo stwierdzić. Taka sytuacja wpływa niekorzystnie na czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz zagraża zdrowiu mieszkańców, dlatego istnieje pilna potrzeba dalszej rozbudowy systemu kanalizacyjnego.

W analizie poddano również ocenie składowe, wpływające na środowisko oraz sposób spędzania wolnego czasu przez mieszkańców w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. Odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni (Rysunek 14) najmniejszy jest w jednostkach nr 18 (Siedliszowice), 11 (Niedomice), 15 (Pierszycach), 13 (Otfinów), 8 (Kłyż), 7 (Janikowice), 4 (Goruszów), 3 (Czyżów), 2 (Chorażec) natomiast największy jest w jednostkach urbanizacyjnych o nr 17 (Sieradza), 12 (Odporyszów), 16 (Podlesie Dębowe). Są to głównie obszary zamieszkałe przez niewielką liczbę ludności, zatem zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, nie są to obszary preferowane i wpisujące się objęciem kompleksowym programem rewitalizacyjnym. W tym przypadku odsetek terenów zielonych w tym zalesionych jest wyjątkowo niski i klasyfikuje się poniżej

średniej krajowej. w jednostkach w których poziom zurbanizowania jest najwyższy widoczny jest brak terenów atrakcyjna do wypoczynku na świeżym powietrzu zarówno dla mieszkańców i jak i turystów.

8. Podsumowanie.

Przeprowadzona analiza wybranych mierników w sferach: społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej, pozwoliła na wyodrębnienie w gminie obszarów kryzysowych. Zestawienie wyników analiz przedstawiono w tabelach nr 11 16, 20, 24, 26. Obliczono średnią arytmetyczną dla każdej ze sfer wskazującą jednostki wymagające największego wsparcia w ramach analizowanych zagadnień. Wyliczeń dokonano na podstawie odpowiedniego klucza opartego na wynikach analizy poprzez przypisanie wszystkim jednostkom urbanistycznym, w których odnotowano odchylenia od normy punktacji w skali od „1” do „4”, w której to punkt „1” oznacza niewielką anomalię, zaś punkt „4” oznacza bardzo duże odchylenie od normy.

Tabela 27 Analiza mierników - punktacja

	Nazwa miejscowości	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem	Liczba gospodarstw otrzymujących zasiłki	przetępstwa i wykroczenia	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba gospodarstw przyłączonych do sieci kanalizacyjnej	Odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni	Suma punktów
1.	Bobrowniki Wielkie	3	3	1	1	3	1	1	13
2.	Chorążec	2	3	1	3	2	2	2	15
3.	Czyżów	2	1	1	3	2	2	4	15
4.	Goruszów	2	4	1	1	4	2	4	18
5.	Goźdźce	4	3	1	4	3	2	1	18
6.	Ilkowice	3	3	1	1	4	1	3	16
7.	Janikowice	2	4	1	4	1	2	4	18
8.	Kłyż	2	3	1	4	2	2	4	18
9.	Łęg Tarnowski	3	4	3	3	4	1	3	21
10.	Nieciecza	3	2	4	2	3	2	1	17
11.	Niedomice	4	2	3	2	4	1	4	20
12.	Odporyszów	3	3	4	3	3	2	1	19
13.	Otfinów	4	3	1	3	2	2	3	18
14.	Pasieka Otfinowska	4	4	1	2	2	2	2	17
15.	Pierszyce	2	4	1	3	2	2	4	18
16.	Podlesie Dębowe	2	1	1	3	2	2	1	12
17.	Sieradza i Fiuk	4	2	1	3	4	2	1	17
18.	Siedliszowice	4	3	1	3	2	2	3	18
19.	Żabno	3	3	4	2	4	1	2	19

Źródło: opracowanie własne

8.1 Delimitacja obszarów zdegradowanych w przestrzeni Gminy Żabno.

Analiza wybranych jednostek urbanistycznych w sferze społecznej w sposób wyraźny wskazuje na obszary 19 (Żabno), 11 (Niedomice), 9 (Łęg Tarnowski) oraz 12 (Odporyszów) jako najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym. Na obszarach tych zaobserwowano wyniki mniej korzystne od wartości średnich dla powiatu i gminy. Obszary te wyróżniają się na tle innych obszarów wysokim udziałem osób korzystających z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Świadczy to o niskich dochodach mieszkańców. Na obszarach występują ponadto patologie społeczne, o czym świadczy wyższy od średniej wskaźnik przestępczości. Zaobserwowano ponadto niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców wymienionych obszarów. Zjawisko to tym bardziej świadczy o degradacji społecznej obszaru, ponieważ osoby zamieszkujące wymienione jednostki mają zdecydowanie najłatwiejszy dostęp do rynku pracy, szczególnie z sektora usług oraz najlepszy dostęp do komunikacji publicznej, umożliwiającej dojazd do miejsc pracy położonych poza gminą.

Analiza wybranych mierników w sferach funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wskazuje na jednostki 11 (Niedomice), 19 (Żabno), 12 (Odporyszów) i 9 (Łęg Tarnowski) jako obszary zdegradowane. Obszary te wyróżniają się na tle innych obszarów niezadowolającym poziomem zagospodarowania terenu w zakresie infrastruktury technicznej co stanowi jedną z głównych barier rozwojowych gminy Żabno (zwłaszcza z punktu widzenia zachodzących procesów suburbanizacji oraz napływu potencjalnych inwestorów). Na obszarach wskazanych jako zdegradowane zlokalizowane są ponadto obiekty, których stan techniczny nie jest zadowolający. Są to przede wszystkim budynki użyteczności publicznej oraz budynki mieszkalne, które wymagają modernizacji i odnowy. Obiekty te bardzo niekorzystnie wpływają na wygląd i estetykę gminy, a niektóre z nich nie spełniają swojej pierwotnej funkcji. Niezbędne jest wykonanie prac remontowych oraz zaadaptowanie do pełnienia nowych funkcji. Zaobserwowano ponadto niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców wymienionych obszarów. Zapewnienie dogodnych warunków rozwoju miejscowych firm i małych przedsiębiorstw jest niezwykle istotne w procesie planowania rozwoju gminy.

W przeprowadzonej diagnozie zostały poddane analizie również dodatkowe mierniki, nie ujęte w tabelach podsumowujących, które jednak mają wpływ na wyznaczenie obszarów do objęcia programem rewitalizacyjnym. Obszar z największą ilością gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień – jednostka nr 17 (Sieradz) – to obszar o niewielkiej liczbie ludności, a więc zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, nie jest to obszar preferowany do objęcia kompleksowym programem rewitalizacyjnym. Zaś obszar o najwyższym wskaźniku terenów zabudowanych i zurbanizowanych – jednostka nr 19 (Żabno) – to obszar najbardziej preferowany do objęcia programem rewitalizacyjnym. Również miernik – odsetek gruntów we własności gminy – jest tutaj istotnym czynnikiem (Tabela 15). Wskaźnik wyższy od średniej – jednostka nr 19 (Żabno), 11 (Niedomice) i 9 (Łęg Tarnowski) – daje gminie szansę na kontrolowanie procesu rozwojowego oraz możliwość realizacji przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców (np. stworzenie terenów publicznych) bez ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z wykupem gruntów.

Ponieważ gmina nie dysponuje wyczerpującymi danymi, aby zidentyfikować obszar kryzysowy mniejszy niż sołectwo, za obszar zdegradowany zostały uznane całe powierzczenie (terytorium w granicach administracyjnych) danego sołectwa. Taki stan rzeczy należało wprowadzić z uwagi na skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlających mierniki rozwoju opisujące sfery: społeczną, funkcjonalno-przestrzenną, techniczną, środowiskową i gospodarczą. Wskazują one na niski poziom

rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

8.2 Obszar rewitalizacji.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, określa się mianem obszaru rewitalizacji.

Zidentyfikowanie obszary zdegradowane, którymi są jednostki urbanistyczne: 19 – Żabno, 11 – Niedomice, 9 – Łęg Tarnowski, 12 – Odporyszów, zajmują dość znaczną powierzchnię obszaru całej gminy. Według ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r., obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wobec powyższego proponuje się aby we wszystkich zidentyfikowanych terenach zdegradowanych w w/w jednostkach urbanistycznych, przyjąć do rewitalizacji tylko tą część terytorium, która według badania musi zostać zrewitalizowana, a należy do najbardziej zurbanizowanej części miejscowości w których występuje największe zagęszczenie zabudowań oraz liczba mieszkańców jest najwyższa. Pominięto obszary w których w ubiegłych latach prowadzone były działania podnoszące jakość życia, realizowane były projekty społeczne walki z ubóstwem lub alkoholizmem który przyniosły zamierzony efekt oraz tereny niezabudowane z których mieszkańcy nie wykorzystują.

Partycypacja społeczna wynikająca z Ustawy o rewitalizacji przyjmuje szeroki i otwarty katalog interesariuszy, w tym w szczególności:

- mieszkańcy oraz właściciele, użytkownicy wierzyci nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną,
- w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej,
- inne podmioty realizujące uprawnienia Skarbu Państwa.

Na potrzeby opracowania Raportu zostały przeprowadzone badania z udziałem interesariuszy.

Pogłębiona diagnoza obszarów zdegradowanych była prowadzona w oparciu:

- badania ankietowe, prowadzone w formie elektronicznej,
- dokumentacja fotograficzna (wykonana w miejscach w których występują negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze w gminie).

8.3 Pogłębiona diagnoza w zakresie obszarów zdegradowanych do rewitalizacji.

Do objęcia kompleksowym programem rewitalizacyjnym, jako obszar rewitalizacji proponuje się obszary, które stanowią tereny najbardziej zurbanizowane, gęsto zaludnione z wieloma problemami, szczególnie społecznymi i przestrzennymi, takimi jak: bezrobocie, ubóstwo i nie zadawalająca jakość przestrzeni. Właściwe zaprojektowanie i przeprowadzenie programu rewitalizacji ma szansę przyczynić się do znaczącej poprawy sytuacji we wskazanym obszarze, co w konsekwencji wpłynie korzystnie na kondycję społeczno-gospodarczą całej gminy.

Głównym wnioskiem płynącym z przeprowadzonej diagnozy gminy jest konieczność podjęcia działań, które powinny koncentrować się przede wszystkim na aktywizacji i poprawie jakości życia lokalnych społeczności, w tym:

- przeciwdziałaniu bezrobociu, szczególnie długotrwałemu (m.in. podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz poziomu przedsiębiorczości, eliminacja biernej postawy społeczeństwa);
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz likwidacji barier przestrzennych;
- wzmacnianiu postaw obywatelskich i patriotyzmu lokalnego;
- zmniejszeniu problemu ubóstwa, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa;
- poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, szczególnie infrastruktury publicznej;
- poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności;
- wykorzystanie lokalnego potencjału dla rozwoju turystyki oraz poprawy wizerunku gminy jako całości.

Obszar objęty rewitalizacją:

1. Obszar centrum wsi Łęg Tarnowski. 24,18 ha; mieszkańców 550. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji. Główny problem rewitalizacyjnym wsi Łęg Tarnowski, to potrzeba nadania obszarowi nowych funkcji, bazujących na jego realnym potencjale, potrzeba stworzenia miejsca publicznych oraz miejsc aktywnego wypoczynku mieszkańców.
2. Obszar w Niedomicach. 16,31 ha; mieszkańców 628. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji. Oznaczony obszar położony jest na dość silnie zurbanizowanym terenie i wykazuje potrzebę kompleksowego podejścia do kwestii rewitalizacji zdegradowanego terenu, przy pełnym zaangażowaniu sporej grupy mieszkańców tej jednostki. Degradacja występująca na polu sfery społecznej, technicznej i gospodarczej powoduje działania inspirujące rozwój nowych funkcji problemowego obszaru, w tym przywrócenie utraconych funkcji.
3. Obszar Żabno. ul. Jana i Wyspiańskiego 21,25 ha; mieszkańców 416. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji. Obszar ten wykazuje duże zapotrzebowanie na działania w sferze społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i gospodarczej. Jest to obszar perspektywiczny z uwagi na jego położenie i należy dążyć do wprowadzenia nowych funkcji celem ograniczenia negatywnych zjawisk występujących w w/w sferach.
4. Obszar Odporyszów. 8,71 ha; 240 mieszkańców. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji. Obszar o dużych problemach zwłaszcza w sferze technicznej. Brak wodociągu i kanalizacji powoduje jego ciągłą degradację. Te czynniki powodują że w/w tereny mają problemy w pozostałych sferach.

Na podstawie analizy danych statystycznych, oceny wartości wskaźników osiągniętych oraz zdiagnozowanych dodatkowych czynników gospodarczych i walorów funkcjonalno-przestrzennych obszarów zaniedbanych technicznie a także z uwagi na ich istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy Żabno, na terenie wybranych jednostek administracyjnych, jako obszar do rewitalizacji,

wymagający wsparcia, proponuje się uznać następujące tereny w wybranych miejscowościach. Powierzchnia do rewitalizacji obejmuje obszar 70,45 ha i stanowi 0,69 % ogólnej powierzchni gminy zamieszkały przez 1 834 mieszkańców tj. 9,70 % ludności Gminy.

Spis Tabel

Tabela 1 Charakterystyka wydzielonych jednostek urbanistycznych gminy Żabno.....	14
Tabela 2 Gmina Żabno na tle powiatu i województwa	26
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Żabno w latach 2004-2015.....	28
Tabela 4 Saldo migracji w gminie Żabno w latach 2004-2015	28
Tabela 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.....	29
Tabela 6 Funkcjonowanie Centrum Kultury w Żabnie w 2015 roku	32
Tabela 7 Funkcjonowanie bibliotek na terenie gminy Żabno w 2015 roku	33
Tabela 8 Świadczenia pomocy społecznej w gminie Żabno	35
Tabela 9 Liczba bezrobotnych w gminie Żabno z podziałem na wiek	39
Tabela 10 Liczba bezrobotnych w gminie Żabno z podziałem na czas pozostawania bez pracy	40
Tabela 11 Wskaźniki dla sfery społecznej	43
Tabela 12 Gmina Żabno na tle powiatu i województwa – sfera funkcjonalno-przestrzenna ..	44
Tabela 13 Powierzchnia użytkowa dla poszczególnych sektorów budownictwa	47
Tabela 14 Formy użytkowania terenu w gminie Żabno.....	48
Tabela 15 Odsetek gruntów we władaniu Gminy.....	51
Tabela 16 Wskaźniki dla sfery społecznej	53
Tabela 17 Gmina Żabno na tle powiatu i województwa – sfera techniczna.....	54
Tabela 18 Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych z obszarów niepodłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Żabno na koniec 2014 roku	55
Tabela 19 Poziom rozwoju sieci gazowej w gminie Żabno w 2013 roku	56
Tabela 20 Wskaźniki dla sfery technicznej	57
Tabela 21 Gmina Żabno na tle powiatu i województwa – sfera gospodarcza	58
Tabela 22 Liczba gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych	62
Tabela 23 Liczba gospodarstw rolnych wg użytkowania gruntów w gminie Żabno	63
Tabela 24 Wskaźniki dla sfery gospodarczej.....	66
Tabela 25 Obliczony wskaźnik zużycia energii dla sektora budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego w gminie w roku 2013 r.	71
Tabela 26 Wskaźniki dla sfery gospodarczej.....	72
Tabela 27 Analiza mierników - punktacja	75

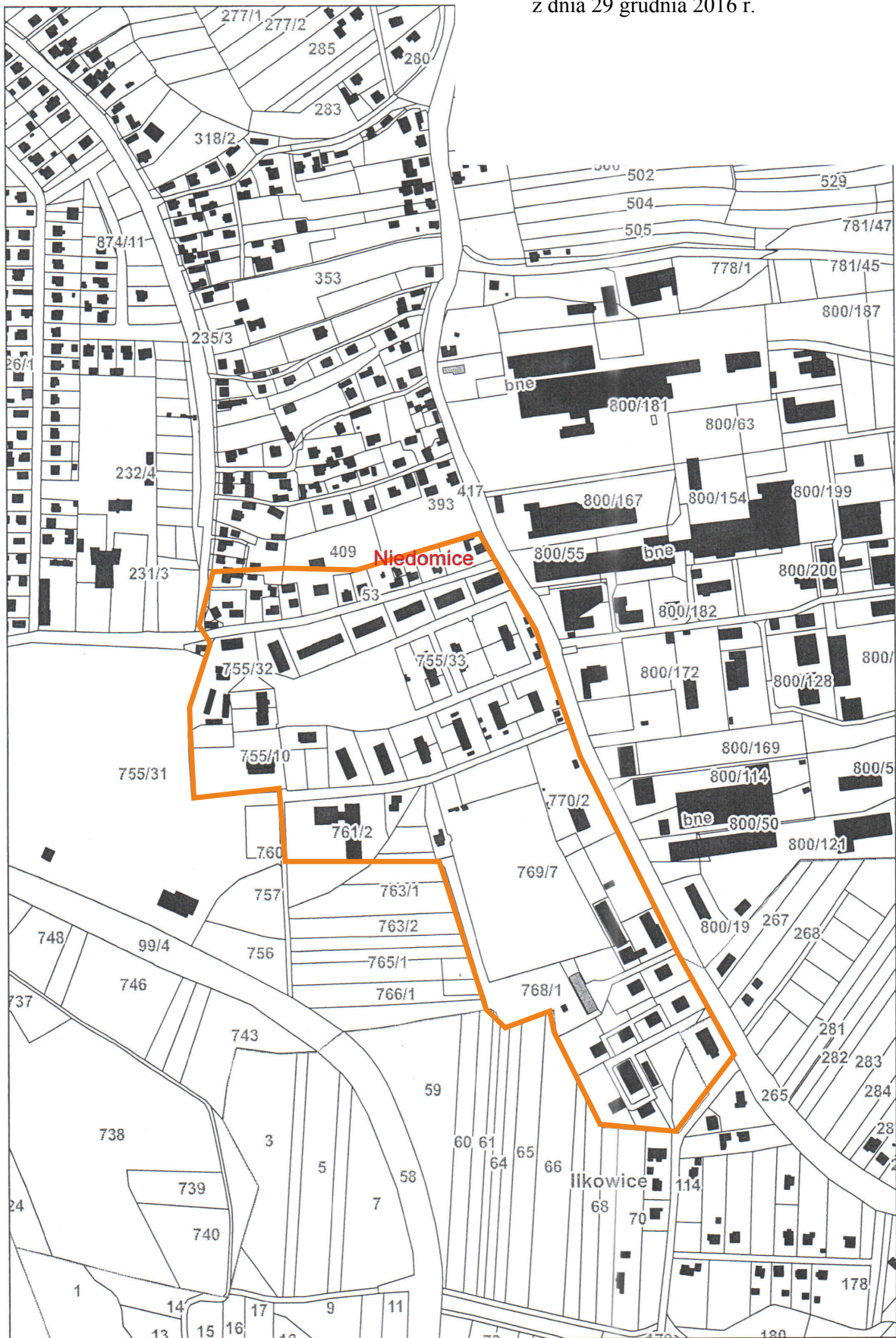
Spis rysunków

Rysunek 1 Schematyczna mapa województwa małopolskiego	10
Rysunek 2 Schematyczna mapa powiatu tarnowskiego	11
Rysunek 3 Schematyczna mapa gminy Żabno.....	12
Rysunek 4 Liczba mieszkańców w podziale na jednostki	19
Rysunek 5 Gęstość zaludnienia w podziale na jednostki.....	20
Rysunek 6 Struktura demograficzną osób w wieku przedprodukcyjnym.....	21
Rysunek 7 Struktura demograficzną osób w wieku produkcyjnym.....	22
Rysunek 8 Struktura demograficzną osób w wieku poprodukcyjnym	23
Rysunek 9 Liczba gospodarstw otrzymujących zasiłki	36
Rysunek 10 Liczba przestępstw i wykroczeń.....	37
Rysunek 11 Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	49
Rysunek 12 Liczba obiektów użyteczności publicznej.....	50
Rysunek 13 Odsetek osób niepracujących w stosunku od ogółu ludności	59
Rysunek 14 Odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni.....	69

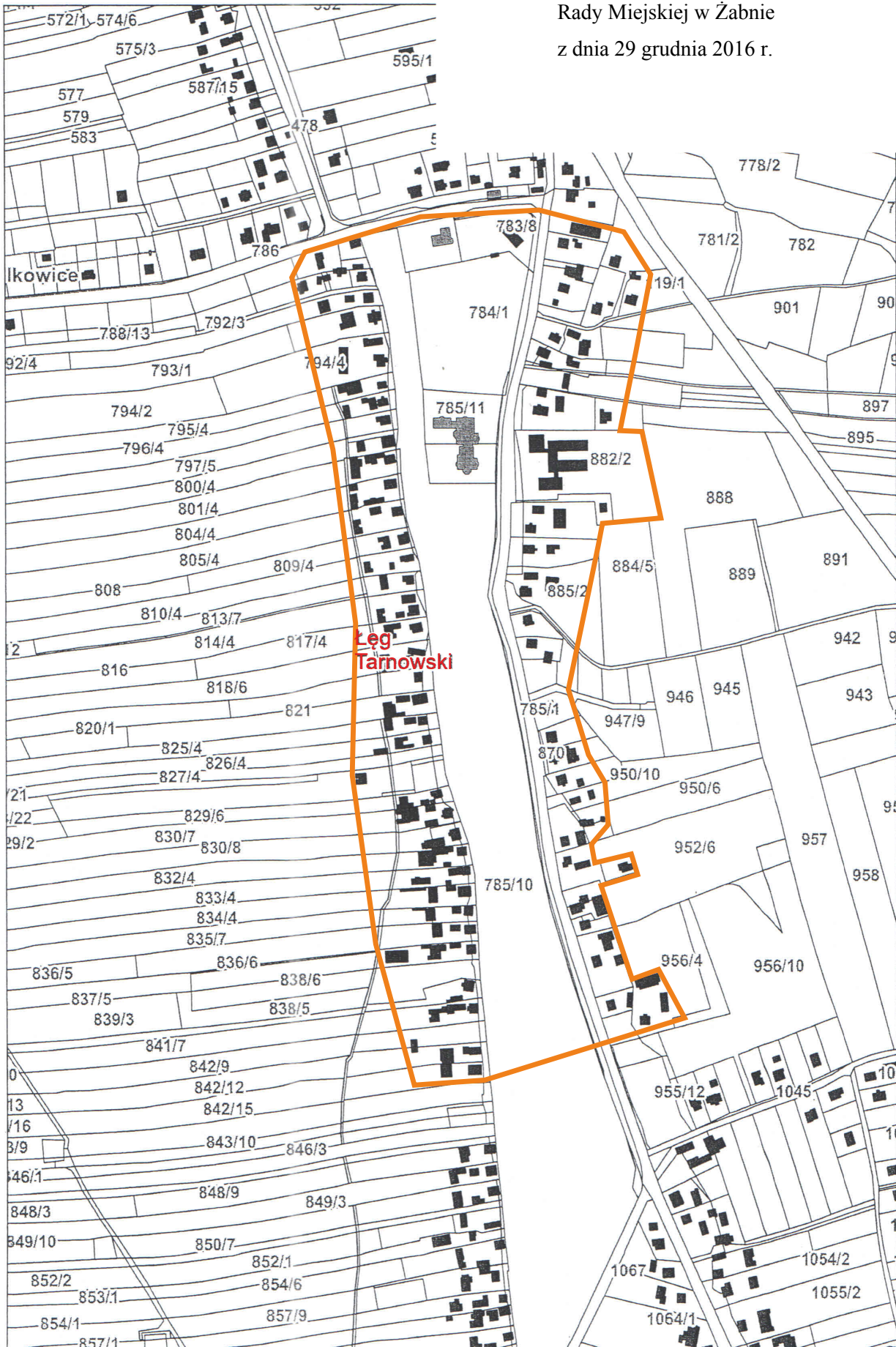
Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Żabno w latach 2004-2015.....	27
Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Żabno w latach 2004-2015.....	27
Wykres 3 Udział liczby ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Żabno (%).....	30
Wykres 4 Liczba pracujących według płci w gminie Żabno w latach 1995-2015	41
Wykres 5 Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości (oddanego do użytkowania w 2015 roku (m ²).....	47
Wykres 6 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Żabno w latach 2004-2015	60
Wykres 7 Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w gminie Żabno w 2016 roku według PKD.....	61
Wykres 8 Łączna emisja zanieczyszczeń w gminie Żabno	71

Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XXIII/302/16
Rady Miejskiej w Żabnie
z dnia 29 grudnia 2016 r.

Załącznik Nr 4 do Uchwały Nr XXIII/302/16
Rady Miejskiej w Żabnie
z dnia 29 grudnia 2016 r.

Załącznik Nr 5 do Uchwały Nr XXIII/302/16
Rady Miejskiej w Żabnie
z dnia 29 grudnia 2016 r.

